

Mäntsälä



Talousarvio ja –suunnitelma 2020 - 2024

Mäntsälän kunta

Kunnanvaltuusto 2.12.2019

Sisällys

1	Talousarviosuunnittelun lähtökohdat	2
1.1	Mäntsälän kunnan strategia.....	2
1.2	Tavoitteet	3
2	Talousarvion ja taloussuunnitelman tasapainotus.....	7
2.1	Kriisikuntakriteeristö	7
3	Talousohjelma	10
4	Väestön kehitys ja työllisyys	13
5	Toimintaympäristön taloudelliset muutokset.....	13
6	Käyttötalousosa	17
6.1	Konsernipalvelut.....	19
6.2	Kasvatus- ja sivistyspalvelut	29
6.3	Tekniset palvelut	40
7	Tuloslaskelmaosa.....	49
8	Investointiosa	51
9	Rahoitusosa	56
10	Yhteenveto valtuuston sitovista määrärahoista.....	57
11	Konserniosa	59
11.1	Mäntsälän kuntakonserni.....	59
11.2	Kuntakonsernin investoinnit ja lainakanta	60
11.3	Tytäryhtiöiden talousarviot	62
12	Talousarvion täytäntöönpano-ohjeet.....	66
13	Tilivelvollisten määrittely	70
14	Liitteet.....	72

1 Talousarviosuunnittelun lähtökohdat

1.1 Mäntsälän kunnan strategia

Mäntsälän kuntastrategia on suunnitelma kunnan tulevaisuudesta. Kuntastrategia on kunnanvaltuuston näkemys tärkeimmistä tavoitteista ja kehittämisen painopistealueista. Kunnanvaltuusto päätti kunnan strategiasta 19.12.2016.

Uudessa kuntalaissa kuntastrategiasta tuli pakollinen. Säännöksen tarkoituksena on, että strategian ohjaavuus sekä merkitys kunnan johtamisessa tulee kasvaa. Kuntalain ja kunnan hallintosäännön mukaisesti, valtuusto kulloinkin arvioi voimassaolevan strategian, jotta se on aikaansa sopiva.

Mäntsälä visio 2025

Mäntsälä – luonnonläheinen suurkunta!

”Mäntsälä kehittää tulevien vuosien aikana kapunkitasoisia palveluita. Pinta-alaltaan Uudenmaan suurimpiin kuuluva kunta tarjoaa monipuoliset mahdollisuudet asumiseen sekä yrittämiseen. Tulevaisuuden Mäntsälä on urbaani ja elinvoimainen digikylä, jossa on tilaa unelmoida, toteuttaa itseään ja toimia yhdessä.”

Täytäntöönpano ja seuranta

Säännöllinen seuranta on kuntastrategian toteutumisen arvioinnin perusedellytys. Kunnanvaltuusto arvioi kautensa alkupuolella strategian ajantasaisuuden ja tavoitteet.

Strategisten tavoitteiden mittareita koskevat vuosittaiset tavoitetasot määritellään kutakin vuotta koskevan talousarviotyön yhteydessä. Kunnan talousarviossa asetetaan niin ikään kuntastrategiasta johdetusti valtuustoon nähden sitovia tavoitteita kunnan toimialoille ja tytäryhtiöille. Kukin toimiala on laatinut omat suunnitelmansa siitä, miten ne toteuttavat valtuuston hyväksymää strategiaa.

Mäntsälän kunnan johtoryhmä, kunnanhallitus ja kunnanvaltuusto seuraavat strategisten tavoitteiden toteutumista osavuosisikastausten ja tilinpäätöksen yhteydessä. Lisäksi lautakunnat ja toimialajohtoryhmät seuraavat strategiaa toteuttavien ohjelmien etenemistä säännöllisesti.

Tarkastuslautakunta arvioi vuosittaisessa arviointikertomuksessaan valtuuston asettamien tavoitteiden toteutumista.

1.2 Tavoitteet

Mäntsälän kunnan tavoitteet

Näkökulma	Strateginen tavoite	Toimenpiteet	Mittari
Asukkaat ja hyvinvointi	1. Väestön määrä kasvaa vähintään 1 % vuosittain ja ja kasvu sijoittuu 70 % asemakaava-alueelle ja 30 % kyliin	Kaavoituskatsaus Kuntamarkkinointi Asunto-ohjelma Muuttotutkimus 2 - 4 v välein	Väestönkasvu % vuodessa Myynnissä olevien tonttien määrä Myytyjen tonttien määrä vuosittain Valmistuneiden omistus - ja vuokra-asuntojen määrä
	2. Vahvistetaan kuntalaisten hyvinvoinnin edellytyksiä tulevaisuuden kunnassa	Kunnan hyvinvointijohtaminen Hyvinvointikertomuksen hyödyntäminen johtamisen apuna Hankkeet: kunnan turvallisuus-ohjelma LAPE-muutosohjelma Koko kunta ikäihmisen asialla hanke Liikenneturvallisuuksuunnitelma Ikäpoliittinen ohjelma	Hyvinvointikertomuksen mittarit (ikäryhmistä keskeisimmät) Kansallisen LAPE-muutosohjelman mittarit Kouluterveyskyselyn mittarit Kotona asuvien osuus yli 75-vuotiaista
	3. Digitalisaation edellytykset	Nopean tietoverkon järjestäminen ja rahoitus E-Mäntsälä ohjelma laadittu ja kylien digitalisointi toteutettu 2019 mennessä	Nopean tietoverkon kattavuus Kuntalaisten oma "ota kantaa" alusta, osallistujien ja palautteen lukumäärä vuosittain E-Mäntsälä tavoitteet sähköisten palvelujen määrässä ja käyttöosuuksissa
	4. Yhteisöjen, verkostojen ja kumppanuuksien vahvistaminen ja hyödyntäminen	Säännöllisesti toteutettavat kuntalais- ja aluetilaisuudet Kunnan avustusjärjestelmän uusiminen ja käyttöönotto 2017 Palvelukylien markkinointi ja tilojen hyödyntäminen Seutuyhteistyön aktiivinen kehittäminen	Yhdistysten määrä ja tapahtumat vuosittain, toiminnassa mukana olevien määrä Palvelutuottajina/kumppanina toimivien 3. sektorin toimijoiden määrä vuosittain Kunnan avustusten määrä ja vaikuttavuusarvio

Näkökulma	Strateginen tavoite	Toimenpiteet	Mittari
Talous	5. Kuntakonsernin talouden tasapaino pitkjänteisellä ja kustannustietoisella päätöksenteolla	Talousarvio ja taloussuunnitelma Investointien toteuttamissuunnitelma Kunnan talouden tasapainoselvitys Uudet toiminta- ja rahoitusmallit Palvelujen tuotteistaminen Palveluverkkoselvitys	Terveen talouden mittarit/kriisikuntamittarit Tulorahoituksen riittävyys, velkaantuminen hallinnassa Tuotteiden kustannuskehitys Kuntakonsernin toiminnan tuloksellisuus Pääoman ja omistuksen käytön tehostaminen Omistajaohjauksen tuloksellisuus Laadittu 31.3.2020 mennessä

Näkökulma	Strateginen tavoite	Toimenpiteet	Mittari
Kuntalaisten palvelut	Toimivat ja tarkoituksenmukaiset palvelut koko kuntalaisen elämänskaarelle		
	Laadukkaat varhaiskasvatus ja opetuspalvelut	Varhaiskasvatussuunnitelma Opetuksen kehittämissuunnitelma Uusi Peruskoulu -hanke LAPE-muutosohjelma	Opetuksen kehittämissuunnitelma Oppimistulosten arviointi Kouluterveyskysely Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17 - 24 v.
	Laadukkaat ja kattavat kulttuuri- ja liikunta- ja vapaa-ajanpalvelut	Kulttuuripoliittinen ohjelma Liikuntapaikkaselvitys osana investointiohjelmaa Vapaa-aikatoimen kehittämissuunnitelma LAPE-muutosohjelma	Vapaa-aikatoimen kehittämissuunnitelman toteutuminen Kuntalaispalaute vuosittain LAPE-mittarit

	Ikäihmisten mielekäs ja turvallinen arki	Ikäpoliittinen ohjelma Kunnan asunto-ohjelma Koko kunta ikäihmisten asialla hanke	Ikäpoliittisen ohjelman mittarit Kotona asuvien osuus yli 75-vuotiaista Ikääntyville tarjolla olevat harrastusmahdollisuudet ja palautearvio
	Kunnan ja maakunnan onnistunut kumppanuus	Muutosjohtamisen ohjelma Hallintosääntö ja toimintarakenteen muutostyö Edunvalvonta uudistuksen valmistelussa	Lähipalvelujen määrä kunnassa Palvelujen yhdistämisen onnistuminen Asukkaiden sekä työntekijöiden arviointikysely
	Varmistetaan osaava ja hyvinvoiva henkilöstö	Rekrytointikyselyt esimiehille Työyhteisöjen laatimat vuosittaiset koulutussuunnitelmat Osaamiskartoitukset Kunnan työhyvinvointi-ohjelma keskeisiä tavoitteita toimenpiteiksi: esimiesten työkykyjohtaminen avoimen vuorovaikutuksen kehittäminen työyhteisössä kannustavan palkkauksen kehittäminen	Koulutuspäivien määrän ja vaikuttavuuden seuranta Työhyvinvointimittausten tulokset Sairauspoissaolot ja vaihtuvuus Korvaavan työn seuranta

Näkökulma	Strateginen tavoite	Toimenpiteet	Mittari
Asuminen ja maankäyttö	Elinvoimainen ja viihtyisä palveluiden keskus	Keskustan osayleiskaavan uudistaminen Kaavoituskatsaus Mäntsälänjoen kunnostamissuunnitelma ja toteuttavat toimenpiteet Energiatehokkuussuunnitelma ja toimenpiteet	Linja-autoaseman - Meijerin asemakaava hyväksytty Kerrostalorakentamisen määrä Suunnittelutilanne vuosittain Kaupallisten yritysten määrän kehittyminen ja ostovoimamittaus

	Toimiva joukkoliikenne ja turvallinen sekä kattava kevyenliikenteen verkosto	Henkilökuljetusten kehittämishanke Mäntsälän pyöräily-, jalankulku- ja ulkoilureittiverkoston suunnitelma Liikenteen turvallisuussuunnitelma	Käyttömäärät avoimessa joukkoliikenteessä Kunnan panostukset joukkoliikenteeseen vuosittain Kevyenliikenneverkoston kattavuus (kylät - keskusta) ja turvallisuusarvio
	Kilpailukyinen ja monipuolinen tonttitarjonta asumiseen ja yrittämiseen	Kaavoituskatsaus MAL-aiesopimus Asunto-ohjelma Elinkeino-ohjelma	Taloudellinen takaisinmaksuaika hankkeille Tonttien kaavavaranto Asuintonttien myynnit ja vuokraukset (€/kpl) Yritystonttien myynti ja vuokraukset (€/kpl)

Näkökulma	Strateginen tavoite	Toimenpiteet	Mittari
Elinkeino ja työllisyys	Kehitetään elinkeinorakennetta vahvaksi ja monipuoliseksi	Elinkeino- ohjelma Mäntsälä-mallin tehokkaampi hyödyntäminen ja edelleen kehittäminen Energiatehokas kuntamallin markkinointi Energiasopimuksen täytäntöönpano	Yrittäjäbarometrin mittarit Yritysten liikevaihdon kasvu Hankintojen määrä
	Aktiivinen työllisyyden edistäminen ja työkykyisyyden valmennus	Kunnan työllisyysohjelma Kuntouttavan valmennuksen mallien hyödyntäminen MOTTO-hanke ja seudullinen työllisyysyhteistyö	Kunnan työllisyyspanosten määrä vuosittain ja vaikuttavuusarvio Aktivointitoimenpiteiden parissa olevien määrä Yhteistyöverkoston palautteet Työttömyyden määrä ja kesto Avointen työpaikkojen määrä

2 Talousarvion ja taloussuunnitelman tasapainotus

2.1 Kriisikuntakriteeristö

Kuntatalouden tasapainottamisesta säännellään Kuntalain 110 ja 118 §:ssä. Kuntalain mukaan kunnan ja valtion on yhdessä selvitettävä kunnan mahdollisuudet turvata asukkailleen lainsäädännössä edellytetyt palvelut ja ryhtyä toimenpiteisiin palvelujen edellytysten turvaamiseksi, jos kunta ajautuu erityisen vaikeaan taloudelliseen tilanteeseen. Erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan kriteerejä on uudistettu, uusittu laki tuli voimaan 1.3.2019. Uudistetut kriisikuntakriteerit kuvaavat kunnan taloutta eri näkökulmista aiempaa paremmin. Kriisikuntamittariston rakenne säilyi ennallaan, mutta tunnuslukuja ja niiden raja-arvoja on muutettu. Uusia raja-arvoja sovelletaan ensimmäisen kerran vuonna 2022 vuosien 2020 ja 2021 tilinpäätösten tunnuslukujen perusteella. Siihen asti sovelletaan, mitä lain voimaan tullessa voimassa olleessa kuntalain 118 §:ssä säädetään.

Uusitun lain mukaan arviointimenettely voidaan jatkossa käynnistää:

- jos kunta ei ole kattanut kunnan taseeseen kertynyttä alijäämää Kuntalain 110 §:n 3 momentissa säädettyssä määräajassa. *(ei muutosta nykyiseen)*
- jos asukasta kohden laskettu kertynyt alijäämä on kunnan viimeisessä konsernitilinpäätöksessä vähintään 1 000 euroa ja sitä edeltäneenä vuonna vähintään 500 euroa *(ei muutosta nykyiseen)*

TAI

- jos rahoituksen riittävyttä tai vakavaraisuutta kuvaavat talouden tunnusluvut ovat kahtena vuonna peräkkäin täyttäneet kaikki seuraavat raja-arvot
1. kunnan konsernituloslaskelman vuosikatteen ja poistojen suhde on alle 80 prosenttia *(vanha: konsernin negatiivinen vuosikate)*
 2. kunnan tuloveroprosentti on vähintään 2,0 prosenttiyksikköä korkeampi kuin kaikkien kuntien painotettu keskimääräinen tuloveroprosentti *(vanha: 1 prosenttiyksikkö)*
 3. asukasta kohden laskettu kunnan konsernitilinpäätöksen lainojen ja vuokravastuiden määrä ylittää kaikkien kuntien konsernitilinpäätöksen lainojen ja vuokravastuiden keskimääräisen määrän vähintään 50 prosentilla *(vanha: tunnusluvussa huomioidaan ainoastaan konsernin lainamäärä)*
 4. konsernitilinpäätöksen laskennallinen lainanhoitokate on alle 0,8 *(vanha: suhteellinen velkaantuneisuus vähintään 50 %)*

Kohdassa 3 tarkoitettujen tunnuslukujen raja-arvot lasketaan vuosittain Tilastokeskuksen ylläpitämiin konsernitilinpäätösten tietoihin ja kunnan vahvistamaan tuloveroprosenttiin perustuen. Kohta 3 huomioi aiempaa paremmin kiinteistöleasingilla toteutettujen investointien vaikutuksen kunnan talouteen. Kohdassa 1 tarkoitettu vuosikate lasketaan ilman kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain mukaan mahdollisesti myönnettyä harkinnanvaraisen valtionosuuden korotusta. Lisäksi kohdassa 4 tarkoitettu konsernitilinpäätöksen laskennallinen lainanhoitokate lasketaan kaavalla, jossa konsernituloslaskelman vuosikatteeseen lisätään korkokulut ja jossa saatu summa jaetaan korkokulujen ja laskennallisten lainanlyhennysten summalla. Laskennalliset lainanlyhennykset saadaan jakamalla konsernitaseen lainamäärä kahdeksalla.

Kuntien on tarpeen tunnistaa myös tilanteet, joissa kunta on lähellä kriisikuntakriteeristön raja-arvon täyttymistä. Kunnille on siksi määritelty myös väljemmät raja-arvot (ns. keltaiset valot), jotka eivät vielä johda

arviointimenettelyn käynnistämiseen, mutta joiden täytyessä kunnan tulisi kiinnittää erityistä huomioita taloutensa kehitykseen ja analysointiin. Nämä talouden vakavasta heikkenemisestä varoittavat raja-arvot ovat:

- Konsernin kertynyt alijäämä vähintään 500 €/as
- Konsernin vuosikate % poistoista alle 100
- Tuloveroprosentti 1,5 %-yks. yli keskimääräisen
- Konsernin lainat ja vastuut 25 % yli keskimääräisen
- Konsernin laskennallinen lainanhoitokate alle 1,0

Arviointimenettelyä ei voida käynnistää yllä mainittujen raja-arvojen (keltaiset valot) täytyessä.

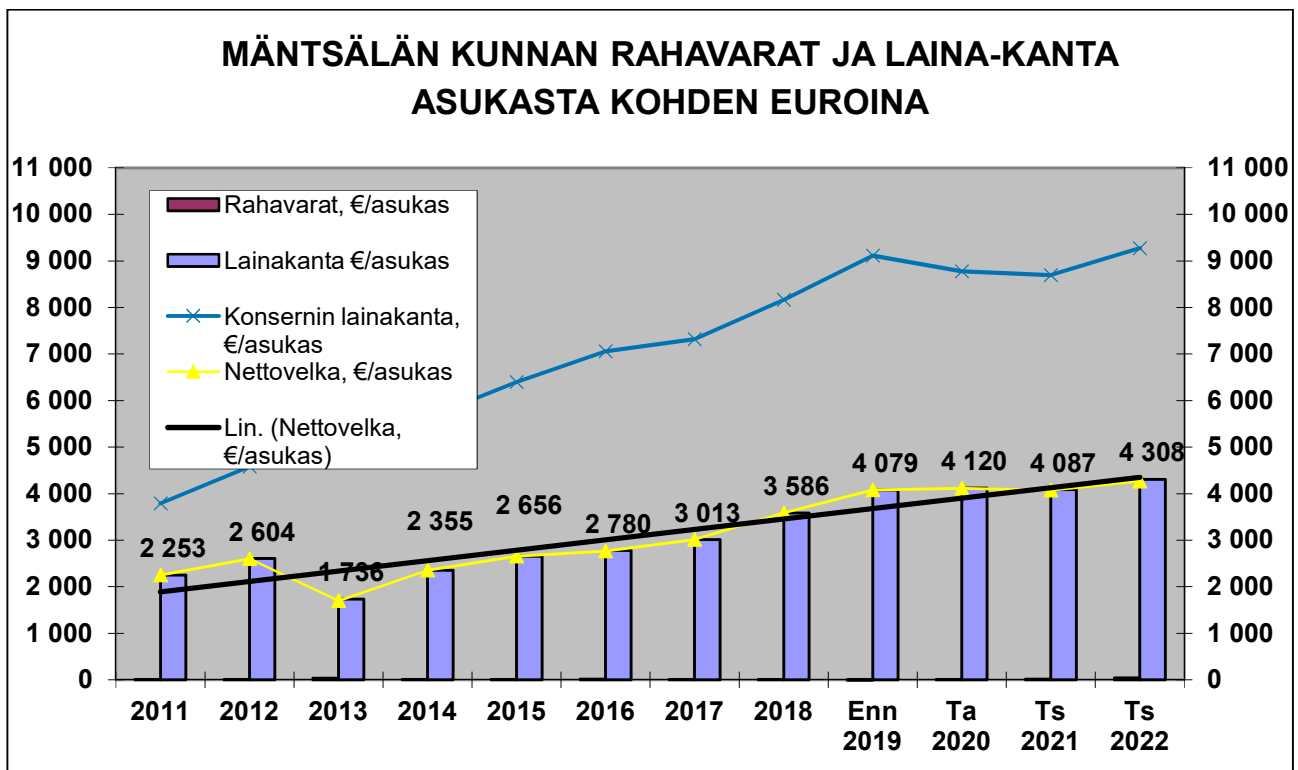
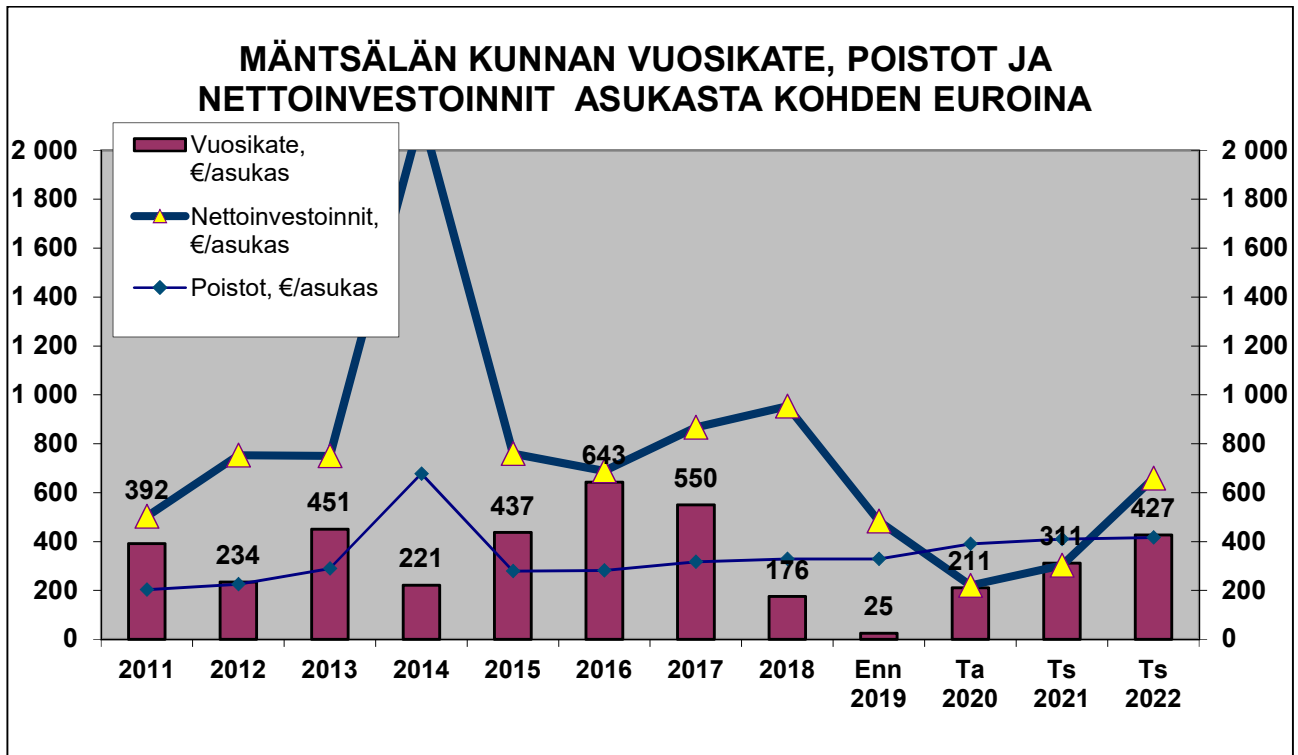
Vuosien 2018-2021 tilinpäätöksiä arvioidaan vielä vanhojen kriisikuntakriteerien perusteella, mutta koska vuoden 2022 osalta noudatetaan jo uusia kriteerejä, jotka huomioivat vuosien 2020 ja 2021 toteutumatietoja, on vuoden 2020 talousarvio syytä laatia uudet kriisikuntakriteerit huomioiden.

Mäntsälän vuoden 2018 tilinpäätöksessä arviointimenettelyn tunnuslukujen raja-arvoista täyttyi kohta 4. myös uusilla kriisikuntamittareilla mitattuna. Kolme muuta raja-arvoa ylitti vakavan heikkenemisen raja-arvot. Mäntsälän kuntakonsernin suhteellinen velkaantuneisuus oli 86,1% (raja-arvo 50%) ja konsernitilinpäätöksen laskennallinen lainanhoitokate 0,6 (raja-arvo 0,8). Kuntakonsernin alijäämä tilinpäätöksessä oli -103,50 euroa/asukas. Konsernitaseeseen kertyneet ylijäämät olivat tilinpäätöksen 2018 alijäämän jälkeen 30,5 milj. euroa, kunnan taseen kertyneet ylijäämät olivat 78,1 milj. euroa.

Kuntalain tunnuslukujen raja-arvot

Mäntsälä	2015	2016	2017	2018
Asukasmäärä	20 685	20 854	20 803	20 686
Kriisikuntakriteerit:				
Taseeseen (konserni) kertynyt yli/alijäämä, milj. €	16,5	25,9	32,7	30,5
Kuntakonsernin kertynyt yli- ja alijäämä, €/asukas	800	1233	1572	1475
TAI				
1. Kuntakonsernin vuosikate, milj. €	16,1	12,4	20,7	12,2
<i>uus:</i> Konsernin vuosikate % poistoista			148,4	84,2
2. Kunnan tulovero%, ero pain. keskiarvoon <2,0 %-yks.	0,66	0,63	0,60	0,66
<i>uus:</i> Ero pain. keskiarvoon <1,0 %-yks.				
3. Kuntakonsernin lainakanta, €/as, ero ka:oon	6,6	12,7	15,8	28,1
<i>uus:</i> Huomioidaan lainakanta ja vuokravastuut				
4. Kuntakonsernin suhteellinen velkaantuneisuus	96,6	101,9	103,4	86,1
<i>uus:</i> Konsernitilinpäätöksen laskenn. lainanhoitokate			0,9	0,6
Kunnan tuloveroprosentti	20,50	20,50	20,50	20,50
Painotettu tuloveroprosentti, koko maa	19,84	19,87	19,90	19,84
Kuntakonsernin lainakanta Mäntsälä, €/as	6 398	7 057	7 310	8 365
Konsernin lainkanta, €/as koko maa keskiarvo	5 978	6 158	7 309	6 537

Mäntsälän kuntastrategiassa tavoitteeksi on asetettu kuntakonsernin talouden tasapaino, joka saavutetaan pitkäjänteisellä ja kustannustietoisella päätöksenteolla. Tavoitteen toteutumisen tueksi talousarviossa määritellään kuntaan seitsemän vuoden talousohjelma, jonka tavoitteena on hillitä investointien määrää, kohentaa investointien tulo-rahoitusta, kääntää kuntakonsernin velkaantuminen laskuun, hillitä käyttötalousmenojen kasvua ja kääntää väestönkehitys nousuun. Talouden tasapainottaminen edellyttää rakenteellisia uudistuksia sekä palvelutuotannossa että palveluverkossa.



3 Talousohjelma

Lähtökohdat talouden tasapainottamiselle

Tilinpäätöksessä 2018 kunnan tulos oli 3,1 milj. euroa alijäämäinen. Vuoden 2019 tilinpäätösennuste on 6,3 milj. euroa alijäämäinen. Ilman käyttötalouden tasapainotustoimenpiteitä vuosien 2019-2026 alijäämien ennustetaan kasvavan yhteensä 20,3 milj. euroon, jolloin taseeseen kertyneet ylijäämät pienenevät 10,2 milj. euroon. Taseeseen kertyneiden ylijäämien kutistuminen heikentää kunnan vakavaraisuutta.

Kunnan vuosikate on laskenut voimakkaasti vuodesta 2016 alkaen. Vuosikate tulee saattaa kasvu-uralle, jotta kunta voi rahoittaa investointejaan käyttötuloilla ja kunnan velkaantumiskehitys saadaan taitettua. Investointien tulorahoitus oli vuoden 2018 tilinpäätöksessä 34,1%. Vuoden 2019 ennusteessa se on 5%. Investointien tulorahoitusprosentti kuvaa sitä, kuinka suuri osuus investointien hankintamenoista voidaan kattaa käyttötalouden tulorahoituksella (vuosikate) velkarahoituksen sijaan. Toiminnan ja investointien 5 vuoden rahavirta mittaa investointien rahoitusmahdollisuutta käyttötalouden tulorahoituksen lisäksi investointien rahoitusosuuksilla ja käyttöomaisuuden myyntituloilla. Tunnusluku ilmaisee kunnan kyvykkyyttä rahoittaa toiminnallaan tarvittavia investointeja, eikä se saa olla pysyvästi negatiivinen. Ilman toimenpiteitä toiminnan ja investointien 5 vuoden rahavirta uhkaa muodostua pysyvästi negatiiviseksi. Vuoden 2019 ennusteessa Toiminnan ja investointien 5 vuoden rahavirta on -37,8 milj. euroa.

Vuoden 2016 jälkeen kunnan investoinnit ovat kasvaneet voimakkaasti. Korkea investointitaso on kasvattanut kunnan velkamäärää niin, että vuodesta 2017 lukien kunnan velkamäärä on ylittänyt maan keskiarvon. Samaan aikaan myös kuntakonsernin yhtiöt ovat investoineet ja niiden velkaantuminen on kasvanut. Tilinpäätöksessä 2018 kunnan velkamäärä oli 3583 euroa/asukas, konsernivelan määrä oli 8365 euroa/asukas, jolla kunta ylittää kriisikuntakriteerien mukaisen konsernivelan määrän. Koska kunnan investointisuunnitelman mukainen investointitaso kasvaa vuoteen 2023 saakka, tulee konsernivelan määrä kasvamaan edelleen. Ennusteen mukainen konsernivelka vuonna 2021 olisi jo n. 12 000 euroa/asukas, ellei talouden tasapainottamistoimiin ryhdytä.

Vuosien 2020-2026 talousohjelmalla pyritään pysäyttämään kunnan talouden heikentyminen, kääntämään kuntakonsernin velkaantuminen laskevalle uralle ja turvaamaan kuntastrategian mukainen toiminta. Ajanjaksolle osuu kahdet kuntavaalit: vuosina 2021 ja 2025. Seitsemän vuoden talousohjelman vuoksi myös taloussuunnitelma laaditaan poikkeuksellisen pitkälle ajanjaksolle. Talousarviovuoden 2020 lisäksi taloussuunnitelma ja investointisuunnitelma laaditaan vuoteen 2026 saakka. Talousohjelman tavoitteiden ja toimenpiteiden toteutumasta raportoidaan talousarvion toteutumaraportoinnin mukana. Talousohjelmaa tarkistetaan vuosittain talousarvion laadinnan yhteydessä ja sitä päivitetään toimintaympäristön muutosten tai kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden kehityksen vaatimusten perusteella.

Talouden tunnuslukujen tavoitearvot

Talouden tunnusluvut kertovat, onko kunnan talous kestävällä pohjalla palvelutoiminnan ja tarvittavien investointien turvaamiseksi. Talousohjelman tunnuslukujen lähtötaso määritellään vuoden 2019 tilinpäätösennusteen perusteella. Tunnuslukujen tavoitetason määrittelyssä on huomioitu talousarviossa 2019 vuosille 2020-2022 suunniteltujen n. 38 milj. euron investointien toteuttaminen sekä Kuntaliiton syyskuussa 2019 laatimat arviot näiden vuosien verotulojen kehittymisestä kunnassa. Tunnuslukujen tavoitearvojen määrittelyssä on oletettu valtionosuuksien tason säilyvän ennallaan.

Talousohjelman tunnuslukujen tavoitearvot ja aikataulu

Talousohjelman edellytykset

Talousohjelman tunnuslukujen tavoitearvojen saavuttaminen edellyttää, että vuosien 2020-2026 toiminnan ja talouden suunnittelussa huomioidaan talouden reunaehdot. Näitä reunaehtoja tarkistetaan ja tarvittaessa päivitetään vuosittain kunnan poliittisen-, taloudellisen- tai toiminnallisten edellytysten muuttuessa. Nämä suunnittelun reunaehdot muodostavat talousohjelman 2020-2026 ohjelmakohdat.

Talousohjelma 2020 - 2026, ohjelmakohdat	
1.	Keskimääräinen toimintakatteen vuosikasvu 2020-2026 ei ylitä 1,6%:ia.
2.	Vuosien 2020 ja 2021 talousarviossa toteutetaan yhteensä vähintään 3 milj. euron pysyvät sopeuttamistoimet (1,5 milj. euroa/vuosi).
3.	Talousarviosta 2024 alkaen toteutetaan jälleen vähintään 1,5 milj. euron pysyvät sopeuttamistoimet.
4.	Vuotuinen väestönkasvu on 2020 ja 2021 vähintään 0,5% ja 2022-2026 vähintään 0,7%.
5.	Investointimenot ajanjaksolla 2020-2026 ovat enintään 54,2 milj. euroa.
6.	Vuosittainen verorahoituksen (verot+valtionosuudet) kasvu ajanjaksolla 2020-2026 on vähintään 2,5%.

Talousohjelman sopeutustoimet

Kunnan ja sen toimialojen tulee sopeuttaa toimintaa ja taloutta talousohjelman mukaisten tavoitteiden saavuttamiseksi. Osa toimenpiteistä tulee toteuttaa vuoden 2020-2021 aikana (lyhyen aikavälin toimenpiteet), osa toimenpiteistä ajoittuu talousohjelman vuosille 2022-2026 (pitkän aikavälin toimenpiteet). Sopeutustoimien ja tavoitteiden vaikutusten tulee olla kuntastrategian mukaisia.

Ohjelmakohtaiset toimenpiteet tavoitteineen:

1. Keskimääräinen toimintakatteen vuosikasvu 2020-2026 ei ylitä 1,6%:ia.	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
	Toimintakatteen kehitys taloussuunnitelmassa	2,7	0,4	0,3	0,6	1,1	1,5

2. Vuosien 2020 ja 2021 talousarviossa toteutetaan yhteensä vähintään 3 milj. euron pysyvät sopeuttamistoimet (1,5 milj. euroa/vuosi).	2020	2021
	Kotihoidontuen kuntalisän muutos, €	87 000
Työn tuottavuuden nosto 0,5% v. 2020 ja 1% v. 2021, €	175 997	
Ruoka- ja siivouspalvelujen toiminnan tehostaminen, €	217 202	

Kulttuuri- ja nuoristyöntekijän karsinta, €	45 000	
Kuntatekniikan maksujen korotus, tulolisäys €	10 000	
Kirjaston kustannusten karsinta, €	10 000	
Elinvoimapalvelujen kustannusten karsinta, €	5 000	
Tuottavuustoimet yhteensä	530 199	2 469 801
Siirtyy toteutettavaksi seuraavan vuoden talousarviossa	969 801	

3. Talousarviosta 2024 alkaen toteutetaan jälleen vähintään 1,5 milj. euron pysyvät sopeuttamistoimet.

2024

Sopeuttamistoimia ei ole vielä suunniteltu

4. Vuotuinen väestönkasvu on 2020 ja 2021 vähintään 0,5% ja 2022-2026 vähintään 0,7%

Toimenpiteet tavoitteen saavuttamiseksi:

- Kunnan viestintään ja markkinointiin panostetaan lisäämällä henkilöresurssia.
- Kunnan tonttitarjontaa monipuolistetaan ja myyntiä tehostetaan.
- Kunnan joukkoliikennettä kehitetään.

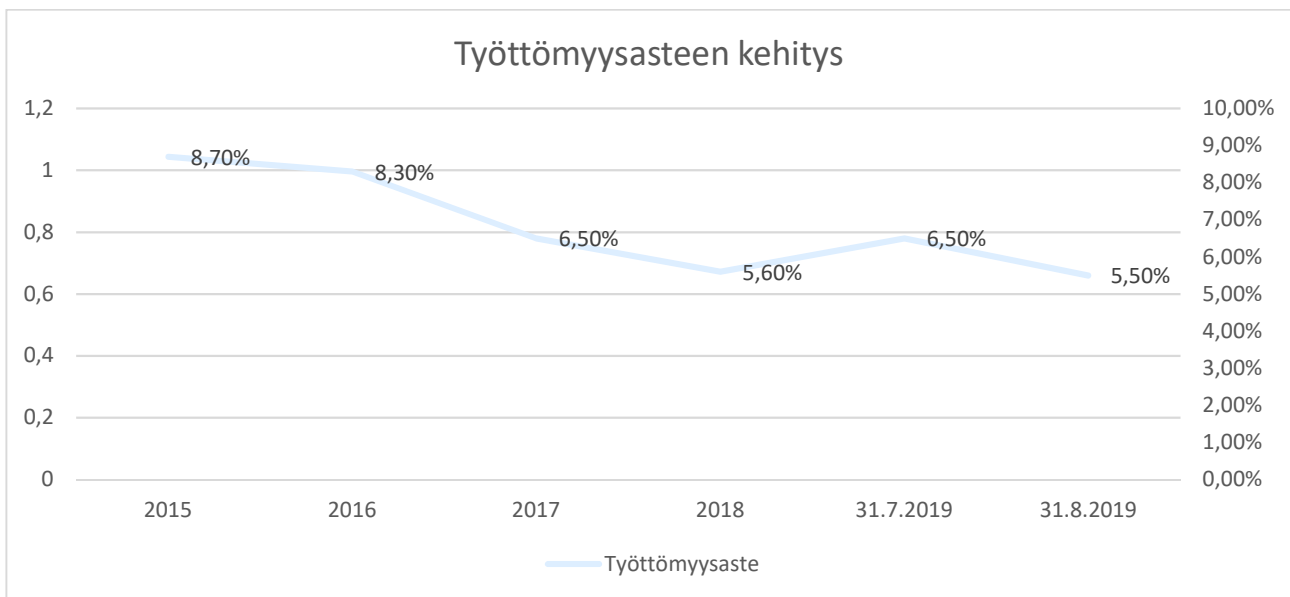
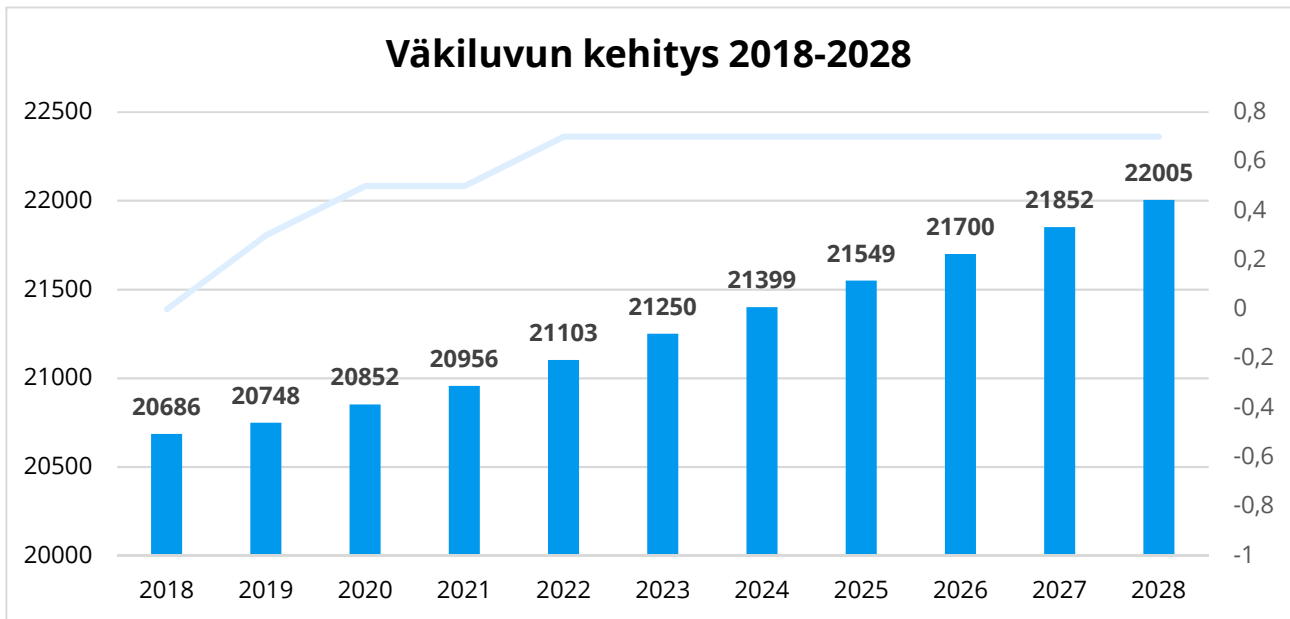
5. Investointimenot ajanjaksolla 2020-2026 ovat enintään 54,2 milj. euroa.

	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Investointimenot talousarviossa, milj.€	4,8	6,5	14,1	20,1	9,7	3,1	3,1
Kumulatiiviset investointimenot, milj.€	4,8	11,3	25,4	45,5	55,2	58,3	61,4

6. Vuosittainen verorahoituksen (verot+valtionosuudet) kasvu ajanjaksolla 2020-2026 on vähintään 2,5%.

	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Verorahoituksen kasvu talousarviossa, %	6,0	2,4	2,3	2,8	1,0	0,5	1,1
Kumulat. verorahoituksen kasvu, %							

4 Väestön kehitys ja työllisyys



5 Toimintaympäristön taloudelliset muutokset

Kansantalouden kehitys

Valtiovarainministeriö ennustaa Suomen talouskasvun jäävän tulevina vuosina viime vuosia maltillisemmaksi. Kasvua rajoittaa maailmankaupan kasvun hidastuminen, joka vähentää viennin kasvua. Euroalueen näkymät ovat heikentyneet vuodesta 2018 alkaen. Euroalueen kasvun ennustetaan hidastuvan 1,1%:iin vuonna 2019, mutta hitaasti nousevan 1,4%:iin vuonna 2021. Lyhyiden markkinakorkojen ennakoitaan pysyvän euroalueella alhaisella tasolla, kun odotukset ohjauskoron nostosta ovat lykkääntyneet. Euroopan keskuspankki on suunnitellut aloittavansa jälleen arvopapereiden tukiotot talouden vauhdittamiseksi. Valtiovarainministeriö ennustaa Suomen bruttokansantuotteen kasvavan 1,2% vuonna

2020 ja 1,1% vuonna 2021. Maailmantalouden näkymien heikentymisen ei ennusteta heikentävän merkittävästi Suomen vientiteollisuuden näkymiä vielä ensi vuonna. Yksityisten investointien kasvun arvioidaan hidastuvan, mutta kulutuksen kasvua tukee ansiotason nousu sekä työllisyyden koheneminen. Kotitalouksien käytettävissä olevien tulojen kasvu pysyy vielä nopeana. Ansiotason nousun arvioidaan lähestyvän noin kolmen prosentin tasoa.

Vuonna 2019 työttömyyden lasku on hiipunut ja työttömyysasteen trendi on pysytellyt 6,6 %:n tutumassa. Vuoden 2019 työttömyysasteeksi ennustetaan 6,6%. Mäntsälän osalta työttömyysaste on pysytellyt 5,5 - 6,5%:n välillä, eikä työllisyyden odoteta tästä merkittävästi heikkenevän vuoden 2020 aikana.

Kansantalouden ennustelukuja, vuodet 2020 ja 2021								
Laitos	BKT, muutos %		Työttömyysaste, %		Ansiotasoindeksin muutos, %		Inflaatio, %	
	2020	2021	2020	2021	2020	2021	2020	2021
VM	1,2	1,1	6,3	6,2	3,3	3,1	1,5	1,7
Euroopan komissio	1,2		6,2		-		-	
OECD	1,4		6,5		-		-	
Suomen pankki	1,5	1,3	6,4	6,3	2,8	2,4	1,4	1,6
Handelsbanken	1,0	0,8	6,5	6,8	2,5	2,4	1,4	1,4
ETLA	1,2	1,2	6,7	6,6	2,8	2,6	1,4	1,7
PTT	1,8		5,8		2,4		1,4	

Kunnallistalouden kehitys

Julkisten investointien kasvun ennustetaan jatkuvan nopeana vielä vuonna 2020. Julkisen talouden rahoitusasema vahvistuu vielä vuonna 2020, mutta pysyy edelleen alijäämäisenä. Taloussuunnitteluvuosina julkisen talouden rahoitusasema alkaa vähitellen heikentyä. Myös julkinen velka suhteessa bruttokansantuotteeseen kääntyy taloussuunnitteluvuosina kasvuun.

Kuntien taloudellinen tilanne heikkeni merkittävästi jo vuonna 2018, kun kuntasektorin tulot kasvoivat vain hieman, mutta käyttömenot kasvoivat samaan aikaan voimakkaasti. Käyttömenojen voimakas kasvu jatkuu myös vuonna 2019. Menoja kasvattavat sosiaali- ja terveydenhuollon palvelutarpeen kasvu sekä kunta-alan palkkaratkaisut ja kilpailukykysovimuksen päättyminen. Mäntsälän kunta ei poikkea muista kunnista. Sosiaali- ja terveyspalvelujen kustannusten kasvu sekä muiden käyttömenojen kasvu on heikentänyt Mäntsälän vuoden 2019 taloutta ja siten myös vuoden 2020 talousarvion lähtökohtaa.

Kuntien investointimenot jatkavat kasvuaan. Sairaaloiden, koulujen liikenneväylien ja kunnallistekniikan uudisrakentaminen ja korjaaminen jatkuvat vilkkaana. Mäntsälän kunnan osalta investointipaineet keskittyvät etenkin vuosiin 2020-2024, jolloin Vesiliikuntakeskuksen, Ehnroosin koulun ja Amandan päiväkodin on suunniteltu rakentuvan. Korkea investointitaso ja samaan aikaan heikkenevät vuosikatteet velkaannuttavat kuntaa. Mäntsälän velkamäärän ennakoidaan kasvavan 4900 euroon/asukas vuoteen 2022 mennessä, ellei taloudessa toteuteta merkittäviä sopeutustoimia.

Koko kuntatalouden tasolla menojen kasvupainetta pienentää varhaiskasvatuksen ja koulutuspalvelujen tarpeen vähentyminen, mikä on seurausta syntyvyyden voimakkaasta laskusta ja yhä pienemmistä ikäluokista. Myös Mäntsälän kunnassa syntyvyys on laskenut voimakkaasti viime vuosien aikana. Kunnassa tulisi nopeassa tahdissa pystyä mitoittamaan päiväkotien ja koulujen sekä varhaiskasvatus- ja opetushenkilöstön määrää pieneneviin lapsi-ikäluokkiin.

Vuoden 2019 alusta toteutettu tulorekisteri ja verokorttiuudistus heikkensivät vuoden ennakonpidätysten kertymää valtakunnallisesti n. 600 – 700 milj. euroa. Mäntsälän kohdalla lokakuussa 2019 laadittu verotuloennuste vuodelle 2019 heikkeni 2,2 milj. euroa aiempiin ennusteisiin nähden. Vuoden 2020 verotuloennuste heikkeni 0,6 milj. euroa kesäkuussa annettuun talousarviokehukseen nähden. Verotulojen ennustetaan silti kasvavan vuonna 2020 ja suunnitteluvuosina.

Kuntaliiton ennakkollisten valtionosuuslaskelmien mukaan kuntien valtionosuudet kasvavat vuodelle 2020 n. 1,1 mrd. euroa (+13%, keskimäärin 205 euroa/asukas). Kunnille myönnetään valtionosuutta yhteensä 7,2 mrd. euroa ja veromenetysten kompensaaatiota 2,3 mrd. euroa. Valtionosuuksien kasvu helpottaa osaltaan kuntien talouden ahdinkoa vuonna 2020. Kunnille kompensoidaan kilpailukyky sopimuksen lomarahaleikkaukseen liittyen n. 240 milj. euroa. Lisäksi valtionosuuksia kasvattavat kilpailukyky sopimuksen väliaikaisten leikkausten poistuminen, kuntien ja valtion välisen kustannustenjaon tarkistus ja valtionosuuksiin tehdyn indeksikorotusten leikkausten päätyminen. Valtionosuusjärjestelmän kautta kunnille maksetut verotulomenetysten kompensaaatiot erotetaan myös järjestelmästä, mikä selkiyttää valtionosuusjärjestelmän kehityksen tarkastelua. Mäntsälän osalta valtionosuuksien arvioidaan kasvavan n. 8,4%. Hallitus linjasi syksyn 2019 budjettiriihessä, että kuntien tehtävien laajennukset tullaan kompensoimaan kunnille valtionosuuksissa.

Verorahoituksen kehitys

Vuoden 2019 verotulojen kertymävajeetta kompensoidaan kunnille vuoden 2020 verotulotilityksissä. Kertymävajeen taustalla on 1.1.2019 voimaan astunut verokortt uudistus ja tulorekisteri uudistus. Tehtyjen uudistusten vuoksi kuntien verotulotilitykset tulevat noudattamaan aiempaa ajantasaisemmin verohallinnolle tilitettyjen ennakonpidätysten kertymää, mutta kunnille tilitettävien verotulojen tilitysjaksotus muuttuu. Ennen verokortt uudistusta ennakonpidätyksiä perittiin palkansaajilta hieman arvioitua tarvetta enemmän ja etupainotteisesti. Sivutuloverokorttien poistumisen myötä kuukausiennakoita peritään palkansaajilta aiempaa vähemmän, mutta verotuksen valmistuttua palkansaajille maksettujen ennakonpalautusten osuus vähenee. Kuntien verotulotilitykset tulevat jatkossa olemaan aiempaa ajantasaisempia.

Vuoden 2020 verotuloennusteessa on huomioitu pienituloisille suunnattu ansiotuloveron kevennys, joka on valtakunnan tasolla n. 130 milj. euroa, kotitalous- sekä asuntalainojen korkojen vähennysten leikkaus, joka lisää kuntien verotuloja n. 50 milj. eurolla. Ennusteessa on huomioitu ansiotasoindeksitarkistuksen ja veroperustemuutosten aiheuttama kuntien verotulojen vähennys 312 milj. euroa. Yhteisöverotulojen ennusteessa on huomioitu valtiovarainministeriön ennuste yhteisöjen verotettavasta tulosta ja maksuun pantujen ennakko verojen kehitys. Kiinteistöveron osalta on tukeuduttu Verohallinnon vuoden 2019 kiinteistöverotilastoihin. Mäntsälän kunnassa tehtävän kiinteistöveropohjan tarkistuksen vaikutuksia ei ole veroennusteessa ei ole vielä huomioitu.

Kunnallisveroprosentti säilyy talousarviossa 2020 ja taloussuunnitteluvuosina 2021-2022 ennallaan. Eri verolajien tuotot ovat seuraavat:

VEROVUOSI / TILIVUOSI	TP 2018	TA 2019	Enn. 2019	2020	2021	2022
Kunnallisveroprosentti	20,50 %	20,50 %	20,50 %	20,50 %	20,50 %	20,50 %
Kunnallisvero	69 918	74 860	72 145	76 469	79 159	81 867
Yhteisövero	2 753	3 072	3 663	3 777	3 966	4 098
Kiinteistövero	6 953	6 894	7 379	7 245	7 245	7 245
Verotulot yhteensä	79 624	84 826	83 187	87 491	90 369	93 209

Kiinteistöveroprosentit vuonna 2020 ovat seuraavat:

KIINTEISTÖVEROLAJI	2018	2019	2020	2021	2022
1 000 €					
Yleisen kiint.v-% alaiset					
Verotusarvot	292 734	325 637	325 637	325 637	325 637
Vero % (0,93-2,00)	1,30 %	1,30 %	1,30 %	1,30 %	1,30 %
Vak. asuinrakennukset					

Varotusarvot	460 899	469 474	469 474	469 474	469 474
<i>Vero % (0,41-0,90 / 0,41-1,00)</i>	0,60 %	0,60 %	0,60 %	0,60 %	0,60 %
Muut asuinrakennukset					
Verotusarvot	14 435	14 689	14 689	14 689	14 689
<i>Vero % (0,93-1,80)</i>	1,20 %	1,20 %	1,20 %	1,20 %	1,20 %
Yleishyödylliset yhteisöt					
Verotusarvot	4 631	4 690	4 690	4 690	4 690
<i>Vero %</i>	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
Rakentamaton rakenn.paikka					
Verotusarvot	3 440	3 165	3 165	3 165	3 165
<i>Vero % (2,00-6,00)</i>	4,30 %	4,30 %	4,30 %	4,30 %	4,30 %

Mäntsälän vuoden 2020 valtionosuudet kasvavat ennusteen mukaan 2,4 milj. euroa (116 euroa/asukas) vuodesta 2019. Valtionosuudet vuonna 2020 ovat seuraavat:

Peruspalvelujen valtionosuus	siitä verotuloihin perustuva valtionosuuden tasaus	Muut opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuudet	Valtionosuudet yht.	Veromenetysten kompensatiot	Valtionosuudet ja veromenetysten kompensatiot yht.
25 315 550	5 215 194	-2 318 568	22 996 982	8 145 357	31 142 339

6 Käyttötalousosa

Perustettavat virat/toimet ja henkilöstömäärä toimialoittain

Virat:

- perustetaan 2 uutta erityisluokanopettajan virkaa
- lakkautetaan 1 katupäällikön virka

Toimet:

- lakkautetaan 2,7 palkkasihteerin tointa
- perustetaan 1 puistopuutarhurin toimi

Mäntsälän kunta henkilöstö	TpE 2019	2020	2021	2022	2023	2024
Konsernipalvelut	63,2	65,5	64	63	63	63
Kasvatus- ja sivistyspalvelut	625,5	600,1	602,1	604,1	606,1	608,1
Tekniset palvelut	117,8	118,2	119,2	119,2	127	127
	806,5	784,7	785,2	786,2	796,0	798,0

Ulkoisen toimintakate

Ulkoisen toimintakate heikkenee vuoden 2020 talousarviossa 5,2 miljoonaa euroa (5 %) vuoden 2019 talousarvioon nähden. Vuoden 2020 talousarvioesityksen toimintakate on 115 251 147 euroa.

Ulkoisen toimintakate (1000 €)

Tulosalue	Tp 2018	Ta 2019	Tpe 2019	Ta 2020 Itk	Ta 2020
Yleishallinto	-3 859 302	-63 306 655	-66 188 655	1 043 300	745 700
josta sote		-59 085 000	-61 445 000		
Tukipalvelut				-4 077 303	-4 123 773
Elinkeinotoimi	-519 360	-1 277 170	-1 277 170	-1 830 250	-1 824 739
Sosiaali- ja terveystoimi				-63 008 000	-64 722 000
Maaseututoimi	-60 367	-84 901	-84 901	-66 667	-63 454
Vapaa-aikapalvelut (siirtynyt 2019 alussa)	-504 146	-590 141	-590 141	-669 730	-619 217
Pelastus	-1 755 375	-1 791 600	-1 791 600	-1 774 400	-1 841 400
Ympäristöpalvelut	-425 463	-453 500	-453 500	-165 500	-165 500
Hyvinvointilautakunta				-181 500	-220 970
Kuntakehitys	-447 389	-512 751	-512 751	-328 400	-319 700
Käyttöomaisuuden myyntivoitot	809 041	1 500 000	1 600 000		
Konsernipalvelut yhteensä	-6 258 215	-66 516 718	-69 298 718	-71 058 450	-73 155 053
<i>muutos €</i>		-60 258 503	-63 040 503	-4 541 732	-6 638 335
<i>josta Keu-soten laskutuksen muutos</i>					-4 717 000
<i>josta eläkemenoperusteisten kirjauskäytännön muutos</i>					-1 404 500
<i>muutos %</i>		963 %	1007 %	7 %	10 %

Tarkastustoimi	-33 677	-32 700	-32 700	-33 600	-33 600
<i>muutos</i>		977	977		-900
		-3 %	-3 %		3 %

Talous- ja hallintopalvelut	-600 110	-554 372	-554 286	-618 600	-614 700
Opetuspalvelut	-17 078 579	-17 655 432	-18 272 766	-18 493 939	-18 354 539
Varhaiskasvatuspalvelut	-9 911 676	-12 109 081	-12 056 838	-11 634 127	-11 468 227

Elinikäinen oppiminen	-1 661 621	-1 163 592	-1 649 406	-1 053 312	-1 034 312
Kasvatus- ja sivistyspalvelut yhteensä	-29 251 986	-31 482 477	-32 533 296	-31 799 978	-31 471 778
<i>muutos €</i>		-2 230 491	-3 281 310	-317 501	10 699
<i>muutos %</i>		8 %	11 %	1 %	0 %

Keskitetyt palvelut	-912 520	-1 227 180		-1 010 820	-877 880
Toimitilapalvelut	-7 138 833	-4 276 381		-4 305 705	-3 923 877
Ruoka- ja siivouspalvelut	-5 014 205	-4 357 954		-4 570 587	-3 918 389
Kuntatekniikka	-1 824 870	-2 124 325		-2 190 570	-1 870 570
Tekniset palvelut	-14 890 428	-11 985 840	-10 534 240	-12 077 682	-10 590 716
<i>muutos €</i>		2 904 588	4 356 188	-91 842	1 395 124
<i>muutos %</i>		-20 %	-29 %	1 %	-13 %

<i>Valmistus omaan käyttöön</i>	183 835		168 000		
---------------------------------	---------	--	---------	--	--

<i>Sosiaali- ja terveystyöpalvelut 2018</i>	-55 758 473				
---	--------------------	--	--	--	--

Toimintakate yht.	-106 192 779	-110 017 735	-112 230 954	-114 969 710	-115 251 147
<i>muutos €</i>		-3 824 956	-6 038 175	-4 951 975	-5 233 412
<i>muutos %</i>		4 %	6 %	5 %	5 %

<i>vertailu tehty</i>	tp 2018	tp 2018	ta 2019	ta 2019	
-----------------------	---------	---------	---------	---------	--

6.1 Konsernipalvelut

Toimialan palvelusuunnitelma

- keskitettyjen hallinto- ja taloustehtävien hoito
- keskitettyjen henkilöstöhallinnon tehtävien hoito sekä kunnan yhteiset työllistämisasiat
- ylempien luottamuselinten ja neuvostojen tuki ja toimintatapojen kehittäminen
- kunnan viestintä- ja asiakaspalvelu
- kunnan tietotekniikasta ja tietoturvasta huolehtiminen
- joukkoliikennetehtävät
- maaseututoimen viranomaistehtävät
- kuntakehityspalvelut sisältäen kaavoituksen ja rakennusvalvonnan
- toimialan talousarvioon sisältyy Keski-Uudenmaan Sote-kuntayhtymän, Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen sekä Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen kuntaosuudet.

Kunnanhallitus

1000 €	Ta 2020 ltk	TA 2020	TS 2021	TS 2022	TS 2023	TS 2024	TAM 2019	TP 2018
Toimintatuotot	2580	2280	2280	2280	2315	2349	4558	3967
Myyntituotot	539	539	539	539	539	539	2412	2516
Maksutuotot	34	34	34	34	34	34	38	4
Tuet ja avustukset	438	438	438	438	473	507	563	461
Muut toimintatuotot	1570	1270	1270	1270	1270	1270	1545	985
Valmistus omaan käyttöön								
Toimintakulut	-74315	-76082	-76385	-77068	-77965	-78718	-69925	-8471
Henkilöstökulut	-4587	-4509	-4448	-4457	-4646	-4700	-3031	-2348
Palvelujen ostot	-67405	-69249	-69622	-70292	-70993	-71690	-64554	-5175
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-74	-74	-63	-58	-60	-60	-56	-33
Avustukset	-830	-830	-830	-830	-830	-830	-972	-94
Muut toimintakulut	-1419	-1419	-1422	-1431	-1435	-1438	-1312	-822
Toimintakate	-71735	-73801	-74104	-74788	-75650	-76369	-65367	-4504
Vuosikate	-71735	-73801	-74104	-74788	-75650	-76369	-65367	-4504
Poistot ja arvonalentumiset	-152	-152	-152	-152	-152	-152	-154	-146
Suunnitelman mukaiset poistot	-152	-152	-152	-152	-152	-152	-154	-146
Tilikauden tulos	-71886	-73953	-74256	-74939	-75801	-76521	-65521	-4650
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	-71886	-73953	-74256	-74939	-75801	-76521	-65521	-4650
Vyörytyserät	3456	3456	3456	3456	3456	3456	888	869
Vyörytystuotot	3756	3756	3756	3756	3756	3756	924	909
Vyörytyskulut	-300	-300	-300	-300	-300	-300	-36	-40
Kustannuslaskennalliset erät	5803	5803	5803	5803	5803	5803	5363	6314
Yli/alij. vyörytyser. jälkeen	-62628	-64694	-64997	-65681	-66543	-67262	-59270	2533

Tavoitteet

Tavoite	Tavoitetaso ja mittari	Vastuuhenkilö	Seuranta- ja toteutus suunnitelma
Kunnanhallitus ja / konsernipalvelut toimiala			
Asukkaat ja hyvinvointi			

Väestön määrä kasvaa vähintään 0,5 % vuosittain vuosina 2020 - 2021 ja sen jälkeen kasvu on 0,7 %. Kasvu sijoittuu 70 % asemakaava-alueelle ja 30% kyliin.			
Kunnan markkinointi ja muiden toimenpiteiden kautta väestön kasvu.	Kunnan maine- ja vetovoimakysely 2020 toteutus ja toimenpiteet. Väestökehityksen seurantaluvut.	Konsernipalvelut ja kunnan johto	KK- ja osavuosisikatsausraportointi
Vahvistetaan kuntalaisten hyvinvoinnin edellytyksiä tulevaisuuden kunnassa.			
Kunnan hyvinvointityön rakenteet vakiintuneet osaksi strategiaa ja vuosikelloa. Konsernipalvelut vastaa HYTE-työn koordinoinnista. Kuntalaisten kokonaishyvinvointi kasvaa. Konsernipalvelujen vastuulla osahankkeista ovat; turvallisuusosio, joukkoliikenne, aluedemokratia.	Kunnan HYTE-kertomus- tavoitteiden mittaus. Hytetyön tavoitteet 2020-2022.: Liikkumisen lisääminen, syrjäytymisen ehkäisy ja kuntalaisten digiosaamisen kehittäminen.	Hyvinvointilautakunta ja kunnan hytteryhmä.	Osavuosisikatsaukset ja kunnan hyvinvointiraportti.
Digitalisaation edellytykset kuntalaisille.			
Kunnan sähköiset palvelut ovat asiakkaille helppokäyttöisiä ja helposti saavutettavissa.	Kunnan digikartta on laadittu ja täytäntöön pantu toimintavuonna. Palautearvio kuntalaisilta 2020 vuoden aikana.	Hallintojohtaja ja tietohallintopäällikkö	Kunnan johtoryhmä arivoi säännöllisesti
Osana aluedemokratiavalmistelua osallisuuden vahvistaminen sähköisiä palveluja hyödyntäen.	Aluedemokratiamallin arviointi tehty ennen kunnallisvaaleja 2021.	Hallintojohtaja ja suunnittelija	Oma raportti ja toimielinkäsittely.
Kuntakonsernin yhteinen digikartta tehty.	Suunnitelmassa digitalisuuden mittarit määritellään erikseen.	Tietohallintopäällikkö	
Yhteisöjen, verkostojen ja kumppanuuksien vahvistaminen ja hyödyntäminen.			
Osana aluedemokratiահanketta yhdistysten ja muiden vapaaehtoistoimijoiden osallistumisaste kasvaa.	Pidettyjen tilaisuuksien sekä osallistujien määrä sekä kehitys 2018-2020 välillä. Vapaaehtoistoimijoiden määrän kehitys.	Suunnittelija ja hytekoordinaattori	Vapaaehtoistyö.fi sivuston seurantatiedot sekä muut tapahtumaraportit.
Palvelukylien markkinointi ja kunnan tilojen täysimääräinen hyödyntäminen.	Tilojen käyttöasteet sekä vuokraus ulkopuolelle kasvaa.	Konsernipalvelut ja tekniset palvelut	Kk-raportointi ja osavuosisikatsaus
Talous			
Kuntakonsernin talouden tasapaino pitkäjänteisellä ja kustannustietoisella päätöksenteolla.			
Taloudellisesti kestävät päätökset menojen ja tulojen osalta	Menojen kasvu ei ylitä verorahoituksen kasvua.	talousjohtaja / kunnanjohtaja	säännöllinen raportointi
Lainamäärä pysyy maltillisena kunnan tulorahoitukseen nähden.	Kunnan lainamäärä/asukas on maksimissaan 4 200 euroa/asukas	talousjohtaja /kunnanjohtaja	säännöllinen raportointi
Talousohjelman noudattaminen	Talousohjelman lyhyen tähtäimen tavoitteet toteutetaan.	kunnanjohtaja	säännöllinen raportointi
Kuntalaisten palvelut			
Kunnan ja maakunnan onnistunut kumppanuus			
Edunvalvonta ja aktiivinen vaikuttaminen uudistuksen valmistelussa	Arviointi tehdään toimintavuonna KUUMA ja Sote yhteistyöstä. Kunnanhallitusarvio kunnan omistajaohjauksesta.	kunnanjohtaja	Oma arviointiraportti.
KU-Sote omistajaohjauksen vahvistaminen	Mäntsälän kunnan maksuosuuden kehitys 2019-2020. Sote-palvelujen kustannustehokkuuden arviointi.	kunnanjohtaja	Yhtymän raportit ja talousohjelma.
Varmistetaan osaava ja hyvinvoiva henkilöstö			

Onnistuneen rekrytointin ja perehdyttämisen tukeminen	Uudistetun kunnan perehdytyskortin käyttäminen läpi organisaation. Palautekysely v. 2020 aikana perehdytyskortin toimivuudesta.	Henkilöstöpalvelut, esimiehet	Kunnan johtoryhmäseuranta.
Esimiesten työkykyjohtamisen edelleen kehittäminen	Päivitettyjen varhaisen tuen ja päihdeohjelman käyttöönotto 2020. Toimenpiteinä koulutukset ja infot käyttöönoton tukitoimina. Mittareina työkykytapausten määrät, työkyvyttömyysoissaot sekä varhemaksujen suuruus.	Henkilöstöpalvelut, esimiehet, työterveyshuolto	Kunnan johtoryhmäseuranta.
Kannustavan palkkauksen edelleenkehittäminen	Aloitetoiminnan uudistaminen ja käyttöönotto. Tehtyjen aloitteiden määrä ja laatu.	Henkilöstöpalvelut, esimiehet	Kunnan johtoryhmäseuranta.
Asuminen ja maankäyttö			
Toimiva joukkoliikenne ja turvallinen sekä kattava kevyenliikenteen verkosto			
Kunnan henkilökuljetusten palvelutaso paranee ja kunta panostaa liikkumisedellytyksiin pitkäjänteisesti	Kuntalaiskäyttäjäkysely tehdään 2020 ja toimenpiteet käytäntöön 2020-2021. Mahdollinen HSL-kysely tehty ja sen johtopäätökset viety päätöksentekoon.	Hallintojohtaja	Kunnan johtoryhmä, kunnanhallitus ja kunnanvaltuusto.
Liikenteen turvallisuussuunnitelman toteuttaminen poikkihallinnollisena yhteistyönä	Investointien toteutuminen luokiteltuihin riskikohteisiin	Kunnan liikenneturvallisuusryhmä.	
Elinkeinot ja työllisyys			
Aktiivinen työllisyyden edistäminen ja työkykyisyyden valmennus			
Kunnan työllisyysohjelman täytäntöönpano ja johtaminen	Kunnan työllisyysohjelma on päivitetty ja toimenpiteet oikein kohdennettu.	Työllisyystyöryhmä, työllisyysyksikkö	Kunnan johtoryhmän seuranta.
Kunnan käyttämien työllisyyspanostusten vaikuttavuus (eurot ja muu tuki)	Työllistettyjen määrän kehitys kunnassa, yhdistyksissä ja yrityksissä. Kunnan työmarkkinatuen kuntaosuuden kehitys. Työttömyysprosentti.	Työllisyysyksikkö	Kunnan johtoryhmä seuranta.
Vapaa-aikapalvelut			
Lasten ja nuorten kasvun tukeminen			
Olemme joustava organisaatio. Otamme nopeasti haltuun uusia, hyviä toimintatapoja ja kehitämme olemassa olevia toimintamalleja yhdessä lasten ja nuorten kanssa.	Osaamista osallisuuteen Kuuma kuntien nuorisopalveluiden yhteishankkeen mittarit ja niiden toteutuminen. Ohjaamo NUTI tilasto. LogBook tilastot nuorisopalveluista.	nuorisopalvelut	vuosi 2020 seuranta vapaa-aikapäällikkö, toimistopalaverit ja osavuositarkaus
Kuntalaisten liikkumisen tukeminen	Liikuntapalveluiden vuosikellon toteutuminen. Keski-Uudenmaan kuntien ja Keu-Soten yhteinen liikuntaneuvontakonsepti on kuntalaisille käytössä. Liikuntaneuvonta, kertojen määrä. Liikuntaan haettavat hankkeet haettu ja toiminnassa.	liikuntapalvelut	vuosi 2020 liikuntasiihteeri, vapaa-aikapäällikkö, toimistopalaverit ja osavuositarkaus
Harrastamisen ja kulttuurin edistäminen koko väestölle	Kulttuuripalveluiden vuosikellon toteutuminen. Kulttuurikasvatussuunnitelman toteutuminen. Kulttuuriviikon tapahtumien määrä. Vapaa-aikapalvelujen järjestämät tapahtumat. Meijeri-tilan tapahtumat, Riihenmäen salin tapahtumat	kulttuuripalvelut	vuosi 2020 kulttuurisiihteeri, vapaa-aikapäällikkö, toimistopalaverit, osavuositarkaus
Kuntalaisten hyvinvoinnin edellytysten vahvistaminen	2019 tehtyyn kuntalaiskyselyyn liikkumisaktiivisuudesta laaditut HYTE tavoitteet. Kyselyn pohjalta toteutetut toimet ja osallistujamäärät	vapaa-aikapäällikkö	vuosi 2020, hytetiimi

Vapaa-aikapalvelut tukevat kuntalaisten omaehtoisia yhteisöllisyyttä tukevia hankkeita ja edistää rohkeaa kokeilukulttuuria	Avustettujen hankkeiden tulokset	vapaa-aika, liikuntasihteeri, kulttuurisihteeri	vuosi 2020 liikuntasihteeri, kulttuurisihteeri, vapaa-aikapääällikkö, toimistopalaverit ja osavuosikatsaus
Osaavan ja hyvinvoivan henkilöstön varmistaminen			
Toimimme yhdessä ja yhdistämme resursseja ja osaamista yli organisaatorajojen toiminnan kehittämiseksi	Henkilöstön osaamiskartoitus ja kehityskeskustelun mukaisten koulutusten toteutuminen. - Asiantuntijuutta ylläpitäviin koulutuksiin osallistuminen näkyy toiminnassa hyvinä käytänteinä jotka lisäävät työn mielekkyyden kokemusta ja onnistumisen iloa.	vapaa-aikapääällikkö	vuosi 2020 syksy
Tulosalueen toiminnan tavoitteiden toteuttamiseen yhteisöjen, verkostojen ja kumppanuuksien vahvistaminen ja hyödyntäminen	KUUMA yhteistyön vuosikellon toteutuminen, Osaamiskeskus Kanuuna yhteistyö toteutuu. Ankkuritoiminta vakiinnuttaa asemansa.	vapaa-aikapääällikkö, nuorisotyypalvelut	vuosi 2020
Maaseutupalvelut			
Maaseutuvirasto on asettanut kunnan ja Maaseutuviraston välisessä maksajavirastosopimuksessa yhteistoiminta-alueille palvelutavoitteet ja valvoo tavoitteiden toteutumista.	Vuositainen maksajavirastovakuutus, yhteistoiminta-alueelle kohdistuvat valvonnat ja auditoinnit.	Maaseutupääällikkö	Ruokaviraston seuranta.

Tavoite	Tavoitetaso ja mittari	Vastuuhenkilö	Seuranta- ja toteutus suunnitelma
Kuntakehityslautakunta/Kuntakehityspalvelut			
Yleiskaavaluonnos valmistellaan kuntastrategian kanssa yhdenmukaisin tavoittein ja asetetaan nähtäville	Kehityskuvat/vaihtoehdot tehty keväällä - luonnos syksyllä valmis. Säännölliset valtuustoinfot on pidetty.	Kaavoitusjohtaja	Tulosaluepalavereissa kerrataan tavoitteet kerran kuussa
Tontinmyynnin tehostaminen markkinoinnin keinoin.	Yhteinen markkinointimateriaali on toteutettu kunnan ja Nivoksen palveluista. Osallistutaan Omakoti-messuille ja Tuusulassa Asuntomessuille Kuuma-kuntien kanssa.	Kaavoitusjohtaja	Tulosaluepalavereissa kerrataan tavoitteet kerran kuussa
Liike- ja teollisuustontteja lisää Kapulin alueelle ja Kehä viiden eteläpuolelle.	Kapuli V asemakaava hyväksytty vuoden 2020 aikana. Kehä V eteläpuolelle luonnoksia nähtäville. Kokeillaan toimintavuonna mahdollisesti pienempiä asuintontteja.	Kaavoitusjohtaja	Tulosaluepalavereissa kerrataan tavoitteet kerran kuussa
Uimahallihankkeen kaavoitus etenee aikataulussa	Asemakaavan muutos valtuuston hyväksymä keväällä 2020.	Kaavoitusjohtaja	Tulosaluepalavereissa kerrataan tavoitteet kerran kuussa
Rakennetun ympäristön siisteyden valvonnan tehostaminen yhteistyössä Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen kanssa.	Kaksi yhteistä maastokäyntiä Mäntsälän alueella. Siistimiskehotuksia 20 kpl/vuosi.	Johtava rakennustarkastaja	Tulosaluepalavereissa kerrataan tavoitteet kerran kuussa

Yleishallinto

Tulosalueen palveluajatus

Kunnan tilikartta on muutettu vastaamaan valtakunnallista palveluluokitusta. Yleishallinnon alaisuudessa ovat toimielinten resurssit (kunnan johto, kunnanvaltuusto, kunnanhallitus sekä konsernijaosto), vaalit sekä aiempi, omana tulosalueena ollut käyttöomaisuuden myyntivoitot. Muilta osin yleishallinnon toimintakokonaisuudet ovat siirretty talousarviossa tukipalvelujen tulosalueen alla.

1 000 €	TA 2020 ltk	TA 2020	TS 2021	TS 2022	TS 2023	TS 2024	TAM 2019	TP 2018
Toimintatuotot	1500	1200	1200	1200	1235	1269	2247	2498
Toimintakulut	-489	-487	-526	-502	-544	-580	-64054	-4812
Toimintakate	1011	713	674	698	691	689	-61807	-2314

Toimintaympäristön muutokset suunnitelmakaudella 2020 – 2024

Ennen seuraavia kunnallisvaaleja 2021 kunnan toiminta- ja toimielinorganisaatio sekä palveluverkon esitykset valmistelussa. Palveluverkkoselvitys laaditaan 31.3.2020 mennessä. Toimeenpano ajoittuu suunnittelukaudelle. Valtakunnalliset ja alueelliset hallinnon uudistukset voivat vaikuttaa kunnan omaan toimintarakenteeseen.

Riskit tavoitteiden saavuttamisessa

Henkilöriskit uudistusten läpiviennissä sekä tiedonkulku organisaation sisällä. Taloudelliset riskit kunnan kokonaistalouden tasapainossa. Tietosuojavaatimukset voivat aiheuttaa järjestelmäriskkejä, joita ei osata ennakoita.

Tukipalvelut

Tulosalueen palveluajatus

Tukipalvelujen alle on uuden palveluluokituksen mukaisesti siirretty keskitettyjen hallinto- ja taloustehtävien sekä henkilöstöhallinnon tehtävien hoito. Myös kunnan viestintä- ja asiakaspalvelu sekä tietotekniikka- ja hankintapalvelut ovat tulosalueella.

1 000 €	TA 2020 ltk	TA 2020	TS 2021	TS 2022	TS 2023	TS 2024	TAM 2019	TP 2018
Toimintatuotot	206	206	206	206	206	206		
Toimintakulut	-4503	-4549	-4391	-4418	-4450	-4483		
Toimintakate	-4297	-4343	-4185	-4212	-4244	-4277		

Toimintaympäristön muutokset suunnitelmakaudella 2020 - 2024

Sotepalvelurakenteen muutokset (kuntayhtymä, valtakunnallinen valmistelu) vaikuttavat hallintopalveluihin sekä resurssien mitoitukseen. Kunnan haastava taloudellinen asema vaatii edelleen hallintotoimintojen tehostamista. Suunnitelmakaudella eläköityy henkilökuntaa, jolloin on luontevaa uudistaa kunnan toiminta- ja toimielinrakennetta. Taloushallinnon tehtävien keskittäminen on aloitettu jo 2019 aikana.

Palkkahallinto on ulkoistettu Sarastialle loppuvuodesta 2019. Suunnitelmakaudella käytössä oleva palkkajärjestelmä tulee uusiksi koska käytössä oleva järjestelmä on elinkaarensa lopussa. Uusiminen tulisi tehdä riippumatta siitä olisiko palkkahallinto omana tai ulkoistettuna palveluna. Perustamiskustannus ja käyttöönottoprojektityön kustannusvaikutus arviolta + 130 000.

Kunnan tulee edelleen panostaa viestinnän laatuun ja laajuuteen. Sen toimivuus on elinvoimatekijä. Lisäksi kunnan oman toiminnan kehittäminen ja kuntalaisten osallistaminen digitalisaation keinoin on yksi keskeisimmistä tehtävistä.

Konsernipalveluiden keskeinen tehtävä on tukea ja kehittää kunnan hankintaprosessia koko sen elinkaaren ajan. Onnistuneella hankintamenettelyllä on merkittävä vaikutus positiivisesti kunnan taloudenpidolle.

Riskit tavoitteiden saavuttamisessa

Tukipalveluihin vaikuttavat toimintaympäristön muutokset ovat osin ennakoimattomia. Kunnan taloustilanteen kehitys voi vaatia nopeita päätöksiä tukipalvelujen suhteen. Riskejä voi syntyä myös henkilö- ja tietojärjestelmämuutosten yhteydessä, mikäli muutosprosesseja ei hallita.

Henkilöstön saatavuuden osalta voi syntyä riskejä, jonka vuoksi kunnan työnantajamaineeseen tulee kiinnittää jatkuvasti huomiota ja tehdä kehittämistoimenpiteitä.

Elinkeinopalvelut

Tulosalueen palveluajatus

Tulosalue sisältää kunnan maksuosuuden kunnan elinkeino- ja markkinointipalveluiden hoitamisesta Mäntsälän Yrityskehitys Oy:ssä. Lisäksi tulosalueella ovat kunnan työllisyyspalvelujen määrärahat eli henkilöstöresurssit (3), kunnan työllistämiskirahat, yrityksille ja yhdistyksille varattu Mäntsälä-lisä, Kelan työmarkkinakustannukset sekä kesätyöllistämisvaraus. Kunnan kotouttamispalvelujen määrärahat kuuluvat myös tulosalueelle.

1 000 €	TA 2020 Itk	TA 2020	TS 2021	TS 2022	TS 2023	TS 2024	TAM 2019	TP 2018
Toimintatuotot	494	494	494	494	494	494	435	226
Toimintakulut	-2339	-2334	-2314	-2318	-2322	-2326	-1724	-765
Toimintakate	-1845	-1840	-1820	-1824	-1828	-1832	-1289	-539

Toimintaympäristön muutokset suunnitelmakaudella 2020 - 2024

Valtakunnalliset uudistukset erityisesti kasvupalveluiden osalta ovat auki. Samoin kunnan rooli ja rahoituspohja työllistämässä ja kotouttamisessa ovat edelleen auki ja siten ennakoimattomia.

Riskit tavoitteiden saavuttamisessa

Suunnitelmakauden aikana tapahtuvat henkilömuutokset tulee ennakoida toiminnan jatkuvuus silmälläpitäen.

Sosiaali- ja terveystalvet

Tulosalueen palveluajatus

Tulosalue sisältää Keski-Uudenmaan Sote-kuntayhtymän kuntaosuuden ja HUS:n erikoissairaanhoidon menot.

1 000 €	TA 2020 Itk	TA 2020	TS 2021	TS 2022	TS 2023	TS 2024	TAM 2019	TP 2018
Toimintatuotot								
Toimintakulut	-63008	-64722	-65208	-65854	-66508	-67158		
Toimintakate	-63008	-64722	-65208	-65854	-66508	-67158		

Toimintaympäristön muutokset suunnitelmakaudella 2020 - 2024

Tulevan Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen sisällöstä ja aikataulusta ei ole lopullista tietoa. Sote uudistukseen sisältyy Mäntsälän kunnan kannalta merkittäviä riskejä sekä talouden että rakenteen osalta. Vuoden alusta 2019 tehty alueellinen sotekuntayhtymä haastaa kunnan ohjausmahdollisuudet erityisesti kestäväen taloudenpidon osalta. Valtakunnallinen sotemalli ja sen toimeenpano ajoittuu suunnitelmakaudelle.

Riskit tavoitteiden saavuttamisessa

Omistajaohjauksen toimimattomuus ja ennakoiva tiedon puute (seuranta, ennakoiva raportointi) aiheuttaa merkittävän riskin kunnan talouden ohjaamiselle ja johtamiselle. Menotason kehitys sosiaali- ja terveyspalveluissa kaiken kaikkiaan.

Vapaa-aikapalvelut

Tulosalueen palveluajatus

Vapaa-aikapalvelut ovat kuntalaisten hyvinvointia edistävä taho, jossa poikkihallinnollinen työ ja kolmannen sektorin kanssa tehtävä työ korostuu.

1 000 €	TA 2020 ltk	TA 2020	TS 2021	TS 2022	TS 2023	TS 2024	TAM 2019	TP 2018
Toimintatuotot	84	84	84	84	84	84	88	335
Toimintakulut	-1489	-1438	-1435	-1441	-1580	-1586	-1353	-1649
Toimintakate	-1405	-1355	-1351	-1357	-1497	-1503	-1265	-1314

Toimintaympäristön muutokset suunnitelmakaudella 2020 – 2024

Uusi museolaki astuu voimaan 1.1.2020. Maakuntaudistuksen eteneminen vaikuttaa toimintojen suunnitteluun esim liikunnan aseman turvaaminen kunnallisena peruspalveluna. Terveysliikunnan edistämiseen tarvitaan resursseja. Uimahallin rakentuminen ja käyttöönotto suunnitelmakaudella lisää liikuntapalveluiden henkilöstömäärää. Nuorisotyön nopeasti muuttuvat ilmiöt ja vaikea pitkäaikainen ennustettavuus. Kulttuuripalveluiden hyvinvointinäkökulman vahvistuminen (esim datan keräys ja hyödyntäminen TeaViisariissa)

Riskit tavoitteiden saavuttamisessa

Väestönkehityksen muutokset, rekrytointihaasteet osaavasta henkilöstöstä, Keusoten linjaukset ja palvelutarpeiden muuttuminen.

Maaseututoimi

Tulosalueen palveluajatus

Mäntsälän kunta huolehtii yhteistoimintasopimuksen mukaisesti maaseutuhallinnon järjestämisestä Askolan, Hyvinkään, Järvenpään, Keravan, Mäntsälän, Nurmijärven, Pornaisten ja Tuusulan kuntien/kaupunkien alueella. Yhteistoiminta-alue toimii hallinnon toimialalla nimellä Keski-Uudenmaan maaseutuhallintopalvelut. Yksikössä työskentelee viisi vakituista maaseutuasiamiestä ja maaseutupäällikkö. Vuosittain toiminta-alueella myönnetään maataloustukia n. 28 milj.€.

1 000 €	TA 2020 ltk	TA 2020	TS 2021	TS 2022	TS 2023	TS 2024	TAM 2019	TP 2018
Toimintatuotot	296	296	296	296	296	296	288	296
Toimintakulut	-403	-399	-406	-409	-412	-416	-421	-412
Toimintakate	-106	-103	-109	-112	-116	-119	-133	-116

Toimintaympäristön muutokset suunnitelmakaudella 2020 - 2024

EU:n ohjelmakauden vaihtuminen ja tukijärjestelmien muutos mahdollisesti 2021-2022.

Riskit tavoitteiden saavuttamisessa

Riskien arviointi on tehty maksajavirastosopimuksen mukaisesti. Riskienhallinnalla pyritään minimoimaan ja ehkäisemään riskein vaikutukset. Edellinen kuntavalvonta yhteistoiminta-alueella on suoritettu vuonna 2018, puutteita riskienhallinnassa ei havaittu.

Suorite ja tunnuslukutiedot

Vuosi	Tilat	Peltoala	Maksetut tuet	Sähköinen tukihaku %
2019	922	51 578		91,5 %
2018	938	51 655	28 135 000	90,7 %
2017	955	51 859	28 420 000	88,9 %
2016	964	51 828	28 200 000	87,1 %
2015	972	51 772	29 070 000	80,8 %
2014	1020	51 334	32 920 000	54,0 %

Pelastustoimi

Tulosalueen palveluajatus

Tulosalueelle sisältyy 1 837 00 euron määräraha pelastustoimen kuntaosuuteen Vantaan kaupungille. Pelastustoiminta jatkuu nykyisellä mallilla talousarviovuonna 2020.

1 000 €	TA 2020 Itk	TA 2020	TS 2021	TS 2022	TS 2023	TS 2024	TAM 2019	TP 2018
Toimintatuotot								
Toimintakulut	-1920	-1987	-1937	-1955	-1973	-1992	-1919	-1919
Toimintakate	-1920	-1987	-1937	-1955	-1973	-1992	-1919	-1919

Toimintaympäristön muutokset suunnitelmakaudella 2020 - 2024

Suunnitelmakaudelle voi ajoittua pelastustoimen uudelleenorganisointi valtakunnallisesti.

Ympäristöpalvelut

Tulosalueen palveluajatus

Tulosalue käsittää Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen ympäristö- ja ympäristöterveydenhuoltopalvelut.

1 000 €	TA 2020 Itk	TA 2020	TS 2021	TS 2022	TS 2023	TS 2024	TAM 2019	TP 2018
Toimintatuotot								
Toimintakulut	-166	-166	-169	-172	-175	-178	-454	-425
Toimintakate	-166	-166	-169	-172	-175	-178	-454	-425

Toimintaympäristön muutokset suunnitelmakaudella 2020 - 2024

Suunnitelmakaudelle voi ajoittua valtakunnallinen hallinnonuudistus koskien ympäristöhallintoa.

Hyvinvointilautakunta

Tulosalueen palveluajatus

Lautakunta vastaa hyvinvoinnin- ja terveyden edistämisestä, kulttuuri-, liikunta- ja nuorisopalveluista sekä museo- ja matkailupalveluista. Se käsittelee ja tekee esityksen valtuustolle päätettäväksi menevästä kunnan

hyvinvointikertomuksesta sekä osallistuu alueellisen hyvinvointikertomuksen valmisteluun. Se seuraa Keski-Uudenmaan Sote-kuntayhtymän palvelujen laatua ja vaikuttavuutta ja antaa tässä roolissa lausuntoja yhtymälle sekä kunnanhallitukselle sen omistajaohjaustehtävän toteuttamiseksi.

1 000 €	TA 2020 Itk	TA 2020	TS 2021	TS 2022	TS 2023	TS 2024	TAM 2019	TP 2018
Toimintatuotot		25						
Toimintakulut	-182	-246	-248	-249	-249	-250		
Toimintakate	-182	-221	-248	-249	-249	-250		

Toimintaympäristön muutokset suunnitelmakaudella 2020 – 2024

Kunnan vastuu hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toimijana kasvaa. Yhteistyö alueellisen Sote-kuntayhtymän kanssa ennaltaehkäisevien palvelujen osalta korostuu. Suunnitelmakaudella valtionosuusjärjestelmään on tulossa Hyte-kannustin. Arvion perusteella Mäntsälässä voidaan saada n. 200 000 euroa tätä kannustinrahaa. Tämä vaatii toiminnan laajuuden ja vaikuttavuuden lisäämistä.

Sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnallinen muutos ajoittuu suunnitelmakaudelle.

Riskit tavoitteiden saavuttamisessa

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteita ei oteta osaksi strategiaa eikä toiminnan- ja talouden suunnittelua, jolloin tekeminen jää irralliseksi ja yksittäisiksi toiminnaksi. Riskejä syntyy myös, mikäli sosiaali- ja terveydenhuollon lähi- ja ennaltaehkäisevät palvelut ei ole kytketty kunnan Hyte-toimintaan.

Kuntakehityslautakunta

Tulosalueen palveluajatus

Rakennustoiminnan ja rakennetun ympäristön ohjaus ja valvonta kunnassa. Tulosalue vastaa kuntakehityksestä ja ”kaupunkikuvasta”, yleis- ja asemakaavojen laatimisesta, kartasto- ja kiinteistöteknisten ja maapoliittisten asioiden valmistelusta sekä yhdyskuntarakenteen kehittämisestä.

Seuraa Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen palvelusopimuksen toteutumista.

1000 €	TA 2020 Itk	TA 2020	TS 2021	TS 2022	TS 2023	TS 2024	TAM 2019	TP 2018
Toimintatuotot	1093	1093	1093	1093	1093	1093	948	1064
Myyntituotot	30	30	30	30	30	30	33	52
Maksutuotot	460	460	460	460	460	460	310	471
Tuet ja avustukset	3	3	3	3	3	3	3	1
Muut toimintatuotot	600	600	600	600	600	600	602	539
Valmistus omaan käyttöön								27
Toimintakulut	-1526	-1517	-1386	-1297	-1275	-1285	-1605	-1691
Henkilöstökulut	-976	-967	-828	-802	-809	-816	-1018	-930
Palvelujen ostot	-387	-387	-425	-362	-334	-336	-465	-603
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-44	-44	-14	-14	-14	-14	-13	-16
Avustukset	-119	-119	-119	-119	-119	-120	-109	-142
Muut toimintakulut								
Toimintakate	-433	-424	-293	-204	-182	-192	-657	-600
Vuosikate	-433	-424	-293	-204	-182	-192	-657	-600
Poistot ja arvonalentumiset								-1
Suunnitelman mukaiset poistot								-1
Tilikauden tulos	-433	-424	-293	-204	-182	-192	-658	-601
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	-433	-424	-293	-204	-182	-192	-658	-601
Vyörytyserät	-94	-94					-19	-7

Vyörytystuotot								
Vyörytyskulut	-94	-94					-19	-7
Kustannuslaskennalliset erät								
Yli/alij. vyörytyser. jälkeen	-526	-518	-293	-204	-182	-192	-676	-608

Toimintaympäristön muutokset suunnitelmakaudella 2020 - 2024

Valtakunnantasolla on vireillä Ympäristöministeriön johdolla maankäyttö- ja rakennuslain kokonaisuudistus. Uudistuksen tavoitteena on yksinkertaistaa alueidenkäytön suunnittelujärjestelmää, kehittää rakentamisen ohjausta, tukea kansalaisten mahdollisuuksia vaikuttaa omaa elinympäristöä koskevaan suunnitteluun ja päätöksentekoon sekä varmistaa, että lakiteksti on selkeä ja johdonmukainen.

Tavoitteena on, että hallituksen esitys uudeksi maankäyttö- ja rakennuslaiksi valmistuu vuoden 2021 loppuun mennessä. Voimaan laki tulee 2023 alussa.

Uusi MAL 2020-2023 hyväksyttäneen 2020 ja ainakin ARA-asuntotuotannossa päästäneen asetettuun 63 asunnon vuotuisen tavoitteeseen 2020 -22 jos jo luvitetut hankkeet toteutuvat. Vuotuinen uusien asuntojen kokonaismäärä 212 asuntoa on kova haaste. Mäntsälä tulee tehdä muuttajille ja nykyisille asukkaille houkuttelevammaksi paikaksi tulla ja jäädä asumaan.

Riskit tavoitteiden saavuttamisessa

- Henkilöstön vaihtuvuus/määrä
- Sitovien tavoitteiden ohi tulevat työtehtävät.
- Tonttikysynnän ja rakentamisen ennakoimaton muutos
- Valitukset kaavapäätöksistä.
- Ohjelmistojen/yhteyksien toimimattomuus

Tarkastuslautakunta

Tulosalueen palveluajatus

Tarkastuslautakunta vastaa lakisääteisenä toimielimenä kunnan talouden ja toiminnan arvioinnista. Tulosalue sisältää määrärahan tarkastuslautakunnan ja tilintarkastajan toimintakuluihin.

1 000 €	TA 2020 ltk	TA 2020	TS 2021	TS 2022	TS 2023	TS 2024	TAM 2019	TP 2018
Toimintatuotot								
Toimintakulut	-42	-42	-41	41	-41	41	-34	-35
Toimintakate	-42	-42	-41	41	-41	41	-34	-35

Toimintaympäristön muutokset suunnitelmakaudella 2020 - 2024

Tilintarkastusyhteisö kilpailutetaan 2019 vuoden puolella koskemaan tulevia vuosia.

6.2 Kasvatus- ja sivistyspalvelut

Kasvatus- ja sivistyspalvelut –toimiala edistää tasa-arvoisesti varhaiskasvatusta, sivistystä, osaamista ja hyvinvointia. Tuotamme asiakaslähtöisesti, taloudellisesti ja tehokkaasti laadukkaita palveluja turvallisessa toimintaympäristössä.

Kasvatus- ja sivistyspalvelut

1000 €	TA 2020 ltk	TA 2020	TS 2021	TS 2022	TS 2023	TS 2024	TAM 2019	TP 2018
Toimintatuotot	3044	3044	2922	2914	2904	2902	3255	7100
Myyntituotot	1202	1202	1189	1182	1172	1170	1354	4584
Maksutuotot	1596	1596	1533	1547	1547	1547	1595	1964
Tuet ja avustukset	209	209	173	158	158	158	266	458
Muut toimintatuotot	37	37	27	27	27	27	40	94
Valmistus omaan käyttöön								
Toimintakulut	-51652	-51324	-50252	-49995	-49801	-49539	-52247	-54157
Henkilöstökulut	-25590	-25359	-25200	-25010	-24839	-24821	-26244	-27092
Palvelujen ostot	-9263	-9263	-9141	-9130	-9113	-9112	-9770	-9347
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-967	-967	-785	-780	-774	-774	-964	-878
Avustukset	-3266	-3179	-2629	-2579	-2579	-2336	-3108	-3339
Muut toimintakulut	-12566	-12556	-12497	-12496	-12496	-12496	-12162	-13500
Toimintakate	-48608	-48280	-47330	-47081	-46897	-46637	-48992	-47056
Vuosikate	-48608	-48280	-47330	-47081	-46897	-46637	-48992	-47056
Poistot ja arvonalentumiset	-572	-572					-284	-340
Suunnitelman mukaiset poistot								
Tilikauden tulos	-49383	-48852	-47330	-47081	-46897	-46637	-49276	-47396
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	-49383	-48852	-47330	-47081	-46897	-46637	-49276	-47396
Vyörytyserät	-2613						-621	-422
Vyörytystuotot								2382
Vyörytyskulut	-2613	-2613					-621	-2804
Kustannuslaskennalliset erät								
Yli/alij. vyörytyser. jälkeen	-51996	-51464	-47330	-47081	-46897	-46637	-49897	-47818

Tavoitteet

Tavoite	Tavoitetaso ja mittari	Vastuhenkilö	Seuranta- ja toteumasuunnitelma
Kasvatus- ja sivistyslautakunta / Kasvatus- ja sivistyspalvelut-toimiala			
Talous- ja hallintopalvelut			
Toimialan talouden, sopimushallinnan ja hankintojen kehittäminen	Tulovirtojen tehostaminen, sopimushallinta ja hankintojen suunnitelmallisuuden kehittäminen	Talous- ja hallintopäällikkö	Osavuosisikastausten yhteydessä
Tavoite	Tavoitetaso ja mittari	Vastuhenkilö	Seuranta- ja toteumasuunnitelma
Kasvatus- ja sivistyslautakunta / Kasvatus- ja sivistyspalvelut-toimiala			
Opetuspalvelut			

Asiakaslähtöisten ja laadukkaiden kasvatus- ja opetuspalveluiden tuottaminen	Toimintamme painopistealueena on rakentaa yhteisön toimintakulttuuria, joka edistää oppimista, osallisuutta, hyvinvointia ja kestävä elämäntapaa. Keskeisenä painopisteenä on kasvu ja oppimisen edellytyksistä huolehtiminen.	Opetuspäällikkö, rehtorit.	Osavuosikatsausten yhteydessä
Oppivan yhteisön oppimisen ja osaamisen vahvistaminen	Toimintamme painopistealueena ovat avoimen, yhteisöllisen ja dialogisuutta edistävän toimintakulttuurin rakentaminen ja osaamisen jakaminen. Pedagogista perustehtävää johdetaan systemisesti.	Opetuspäällikkö, rehtorit.	Osavuosikatsausten yhteydessä
Yhteisöllinen johtaminen	Toimintamme painopistealueina ovat kaikkien lasten ja koko henkilöstön hyvinvoinnin edistäminen, tasa-arvoisuus, yhdenvertaisuus ja oikeudenmukainen toiminta. Lisäksi yhteisön sisäisen ja ulkoisen viestinnän kehittäminen ja talouden tasapainosta huolehtiminen.	Opetuspäällikkö, varhaiskasvatuspäällikkö, rehtorit.	Osavuosikatsausten yhteydessä
Hyvinvointia ja turvallisuutta edistävien kasvu- ja oppimisympäristöjen rakentaminen	Toiminnan painopistealueina ovat innovatiivisten, terveellisten, turvallisten ja erilaista oppimista tukevien työskentely- ja oppimisympäristöjen rakentaminen. Lisäksi tieto- ja viestintäteknologian pedagoginen hyödyntäminen kasvatus- ja opetuskäytössä.	Opetuspäällikkö, pedagoginen ICT-asiantuntija, rehtorit.	Osavuosikatsausten yhteydessä
Lukio-opetus			
Lukion elinvoimaisuuden varmistaminen	Vetovoimaisuus, opiskelijatytytyväisyys, ylioppilaskirjoitusten tulokset	Opetuspäällikkö, lukion rehtori.	Osavuosikatsausten yhteydessä
Tavoite	Tavoitetaso ja mittari	Vastuhenkilö	Seuranta- ja toteumasuunnitelma
Kasvatus- ja sivistyslautakunta / Kasvatus- ja sivistyspalvelut-toimiala			
Varhaiskasvatuspalvelut			
Asiakaslähtöisten ja laadukkaiden kasvatus- ja opetuspalveluiden tuottaminen.	Toimintamme painopistealueena on rakentaa yhteisön toimintakulttuuria, joka edistää oppimista, osallisuutta, hyvinvointia ja kestävä elämäntapaa. Keskeisenä painopisteenä on kasvu ja oppimisen edellytyksistä huolehtiminen.	Varhaiskasvatuspäällikkö, Päiväkodin johtaja, Rehtori	Osavuosikatsausten yhteydessä
Oppivan yhteisön oppimisen ja osaamisen vahvistaminen	Toimintamme painopistealueena ovat avoimen, yhteisöllisen ja dialogisuutta edistävän toimintakulttuurin rakentaminen ja osaamisen jakaminen. Pedagogista perustehtävää johdetaan systemisesti.	Varhaiskasvatuspäällikkö, Päiväkodin johtaja	Osavuosikatsausten yhteydessä
Yhteisöllinen johtaminen	Toimintamme painopistealueina ovat kaikkien lasten ja koko henkilöstön hyvinvoinnin edistäminen, tasa-arvoisuus, yhdenvertaisuus ja oikeudenmukainen toiminta. Lisäksi yhteisön sisäisen ja ulkoisen viestinnän kehittäminen ja talouden tasapainosta huolehtiminen.	Varhaiskasvatuspäällikkö, Opetuspäällikkö	Osavuosikatsausten yhteydessä
Hyvinvointia ja turvallisuutta edistävien kasvu- ja oppimisympäristöjen rakentaminen.	Toiminnan painopistealueina ovat innovatiivisten, terveellisten, turvallisten ja erilaista oppimista tukevien työskentely- ja oppimisympäristöjen rakentaminen. Lisäksi tieto- ja viestintäteknologian pedagoginen hyödyntäminen kasvatus- ja opetuskäytössä.	Päiväkodin johtaja, Tiimin vastuuopettaja	Osavuosikatsausten yhteydessä
Tavoite	Tavoitetaso ja mittari	Vastuhenkilö	Seuranta- ja toteumasuunnitelma
Kasvatus- ja sivistyslautakunta / Kasvatus- ja sivistyspalvelut-toimiala			

Elinikäinen oppiminen			
Kuntalaisten digi- ja tietoyhteiskuntaosaamisen turvaaminen	Kirjaston ja kansalaisopiston digiosaamisen palveluiden tuottaminen	Kirjastopalvelujohtaja, kansalaisopiston rehtori	Osavuosisikatsausten yhteydessä
Kansalaisopiston roolin vahvistaminen kunnan hyvinvointityössä	Opiston palvelutarjonta vastaa kuntalaisten tarpeita	Rehtori	Osavuosisikatsausten yhteydessä
Kirjastopalvelujen kehittäminen	Kirjaston tilojen toimivuuden parantaminen, kulttuurikasvatussuunnitelman mukaisten palveluiden tarjoaminen	Kirjastopalvelujohtaja	Osavuosisikatsausten yhteydessä

Talous- ja hallintopalvelut

Tulosalueen palveluajatus

Talous- ja hallintopalvelut tarjoavat toimialan muille tulosalueille talouden ja hallinnon tukipalveluita. Tulosalue vastaa myös Porvoon seudun musiikkiopiston tarjoaman palvelun hankinnasta.

1 000 €	TA 2020 ltk	TA 2020	TS 2021	TS 2022	TS 2023	TS 2024	TAM 2019	TP 2018
Toimintatuotot								
Toimintakulut	-715	-711	-673	-633	-635	-635	-977	-855
Toimintakate	-715	-711	-673	-633	-635	-635	-977	-855

Toimintaympäristön muutokset suunnitelmakaudella 2020 - 2024

Talous- ja hallintopalveluiden toimintaan suunnitelmakaudella vaikuttaa kunnan talouspalveluiden keskittäminen konsernipalveluiden talousyksikköön. Muutoksen tavoitteena on, että toimialan talous- ja hallintopalveluiden resursseja vapautuisi enemmän suunnittelu- ja asiantuntijatehtäviin.

Kunnan lapsimäärien väheneminen vaikuttaa talouden suunnitteluun. Aiempaa pienemmillä ikäluokilla on vaikutusta koko kunnan talouteen valtionosuuksien kautta. Myös toimialan keräämät asiakasmaksutuotot tulevat oletettavasti laskemaan suunnitelmakaudella. Lapsimäärän pienenemisen vaikutukset toimialan talouteen tulevat olemaan merkittäviä ja mahdolliset sopeuttamistoimet on suunniteltava huolellisesti.

Maksuttoman varhaiskasvatuksen kokeilun laajeneminen myös Mäntsälään vaikuttaisi merkittävästi koko kunnan ja toimialan talouteen asiakasmaksutuottojen vähentymisen seurauksena. Varhaiskasvatuksen asiakasmaksutuotot ovat vuositasolla n. 1,2 miljoonaa euroa.

Toisen asteen mahdollinen maksuttomuus nostaisi lukion toimintakuluja arviolta n. miljoonan euron verran uudistuksen alkuvaiheessa. Ammatillisen koulutuksen osalta vaikutus kohdistuu kuntaan välillisesti koulutuskuntayhtymän sopimuksen kautta, mutta tätä vaikutusta ei pystytä tässä vaiheessa arvioimaan.

Toisen asteen maksuttomuuden nettovaikutusta ei pystytä arvioimaan, koska uudistuksen vaikutuksesta valtionosuusjärjestelmään ei ole tietoa.

Riskit tavoitteiden saavuttamisessa

Tavoitteiden saavuttamisen riskinä on, että luodaan epäselvät ja kunnan muun ohjeistuksen kanssa ristiriitaiset prosessikuvaukset. Kuvauksissa on huolehdittava, että ne ovat selkeät ja kunnan linjauksien mukaisia.

Laskutustietojen keräämiseksi on luotava selkeä ohje sekä työväline, mihin tiedot laskutuksen perusteeksi syötetään. Tietojen antajia tulee ohjeistaa ja opastaa työkalun käyttöön sekä luoda selkeät rajaukset sille, mitä tietoja laskutuksen tueksi tarvitaan.

Sopimushallinnan riskinä on, että lähdetään luomaan erillistä rekisteriä eikä hyödynnetä olemassa olevaa asianhallintajärjestelmän mahdollisuuksia. Kaikki toimialan sopimukset on koottava yhteen rekisteriin, josta ne löytyvät helposti ja nopeasti.

Suorite- ja tunnuslukutiedot TP 2018, TPE 2019 sekä suunnitelmavuosilta 2020 – 2024

Kysyntä- ja laajuustiedot	Tp 2018	KsM 2019	Toe 2020	Ts 2021	Ts 2022	Ts 2023	Ts 2024	Muutos % Toe20/Tp18	Muutos % Toe20/KsM19
Musiikkiopiston oppilaita	124	124	124	124	124	124	124	0,00 %	0,00 %
Musiikki-leikkikoululaisia	189	197	197	197	197	197	197	4,23 %	0,00 %

Opetuspalvelut

Tulosalueen palveluajatus

Opetuspalvelut tarjoavat laadukasta esi-, perus- ja lukio-opetusta kasvun, hyvinvoinnin ja elinikäisen oppimisen kyvyn edistämiseksi. Oppimisen, opetuksen ja oppilaitosten toimintaa ohjaa jatkuvan kehittymisen tavoite.

1 000 €

	TA 2020 Itk	TA 2020	TS 2021	TS 2022	TS 2023	TS 2024	TAM 2019	TP 2018
Toimintatuotot	1482	1482	1447	1431	1431	1431	1643	1598
Toimintakulut	-31808	-31669	-31385	-31368	-31214	-31196	-31555	-30495
Toimintakate	-30326	-30187	-29938	-29937	-29783	-29765	-29912	-28896

Toimintaympäristön muutokset suunnitelmakaudella 2020 - 2024

Laki- ja normimuutokset

- Opetushallituksen määräyksen 14.5.2019 mukaan, ensimmäisen vieraan kielen eli A1- kielen opiskelu alkaa 1. -vuosiluokalta 1.1.2020 lukien. Kevätlukukaudella 2020 vuosiluokalla 1 A1-kieltä opetetaan vähintään 0,5 vuosiviikkotuntia. Lukuvuonna 2020–2021 vuosiluokalla 2 A1-kieltä opetetaan vähintään 1,5 vuosiviikkotuntia.
- Uusi lukiolaki ja -asetus sekä laki ylioppilaskirjoitusten järjestämisestä ovat astuneet voimaan 1.8.2019. Lukion uusi opetussuunnitelma otetaan käyttöön 1.8.2021. Opiskelijoiden henkilökohtainen opinto-ohjaus, oppimisen tuki ja erityisopetuksen saatavuus vahvistuvat. Uudistus pitää sisällään lukiolain ja lukion toiminnallisen uudistamisen, ja sen tavoitteena on lisätä lukion vetovoimaa yleissivistävänä, korkeakouluihin jatko-opintokelpoisuuden antavana koulutusmuotona, vahvistaa koulutuksen laatua ja oppimistuloksia sekä sujuvoittaa siirtymistä toisen asteen opinnoista korkeasteelle. Lakimuutoksen myötä opiskelijalla on mahdollisuus uusien ylioppilaskokeita aiempaa useammin, jälkiohjausvelvoite jatko-opintoihin koskettaa myös ylioppilastutkinnon suorittamisen jälkeistä aikaa.

- Esi- ja perusopetuksen opetussuunnitelmia on arvioitu ja kehitetty monialaisena yhteistyönä vuosien 2018-2019 aikana. Kasvatus- ja sivistyslautakunta päättää päivitettyt paikalliset opetussuunnitelmat vuoden 2019 loppuun mennessä.

Edellä mainittujen laki- ja normimuutosten mukainen henkilöstömenojen kasvu huomioidaan päätöksenteossa.

Oppilaiden ja henkilöstön hyvinvointia edistetään

Vahvistamme oppilaiden osallisuutta koulun toiminnassa ja sen kehittämisessä. Oppilaille järjestetään mahdollisuus osallistua koulukohtaisen lukuvuosisuunnitelman ja järjestyssäännön valmisteluun. Koulukohtaisia, hyvinvointia ja kiusaamisen vastaista toimintaa edistäviä menetelmiä kehitetään yhteistyössä oppilaiden ja heidän huoltajiensa kanssa. Oppimisen ja koulunkäynnin tuki annetaan oppilaalle ensisijaisesti omassa opetusryhmässä ja koulussa erilaisin joustavin järjestelyin, ellei oppilaan etu tuen antamiseksi välttämättä edellytä oppilaan siirtämistä toiseen opetusryhmään tai kouluun. Tämä edellyttää mm. riittäviä erityisopetuksen ja oppilashuollon resursseja kouluilla. Oppimisen ja koulunkäynnin tuki ja oppilashuolto nähdään kokonaisuutena. Tämä edellyttää yhteistyön vahvistamista erityisesti 1.1.2019 aloittaneen Keski-Uudenmaan sote -kuntayhtymän (Keusote) kanssa.

Edistämme perusopetuksen ja lukion henkilöstön hyvinvointia, pysyvyyttä ja vahvaa ammattiosaamista vahvistavia rakenteita ja menetelmiä. Keskeisiä huomion kohteita ovat henkilöstön riittävän määrän turvaaminen suhteessa palvelutarpeeseen. Luomme lisäksi innovatiivisia ja yhteisöllisiä tapoja edistää henkilöstön perustehtävään ja strategiaan perustuvaa osaamista. Yhteisöllisyyttä ja jaettua johtajuutta vahvistetaan systemaattisesti, jossa korostuvat kokonaisuudesta huolehtiminen. Tämä edellyttää samanaikaisesti ja kaikilla toimijatasoilla sekä yksilöiden, ryhmän, koulun ja koko kuntaorganisaation intressien huomioon ottamista. Jaetun johtajuuden tehokkuus nähdään kykyinä osallistaa kouluyhteisö opetussuunnitelman ja strategisten tavoitteiden mukaiseen toiminnan kehittämiseen ja päätöksentekoon.

Koulurakennusten terveellisyys ja turvallisuus sekä oppimisympäristöjen nykyaikaisuus nähdään lähtökohtana hyvinvoivan ja oppimista edistävän yhteisön rakentumiselle. Suunnitelmakaudella vaatimukset korostuvat Ehnroosin koulun suunnittelulle ja rakentamiselle. Tämän lisäksi on turvattava muiden koulurakennusten terveellisyyden ja turvallisuuden edellytysten toteutuminen sekä ylläpidon että korjaamistarpeiden huomioimiseksi.

Tieto- ja viestintäteknologian laitehankintoihin varattua määrärahaa kasvatetaan vuosittain (Talousarvio 2019 ja taloussuunnitelma 2019-2021). Tavoitteena on, että suunnitelmakauden 2021 loppuun mennessä perusopetuksen oppilaiden käytössä olevien koneiden määrä on alakouluissa 2 oppilasta / laite ja yläkouluissa 1 oppilasta / laite. Ylioppilaskirjoitusten järjestelyjen laitetarpeet turvataan sekä jatketaan lukion opiskelijoiden laitehankintatukea nykyisen tason mukaisesti. Samanaikaisesti opettajien opetuskäytössä olevaa laitemäärää kasvatetaan ja koulujen esitystekniikkaa uudistetaan.

Yrittäjyyskasvatusta kehitetään edelleen. Kohteina ovat yrittäjyyskasvatuksen menetelmien käytön osaamisen ja laajentamisen tavoitteet lukiossa ja kaikissa perusopetuksen kouluissa. Kuudensien vuosiluokkien yritysylävierailuja jatketaan.

Sitovat tavoitteet

Opetuksen ja varhaiskasvatuksen yhteiset kehittämissuunnitelman mukaiset strategiset tavoitteet ovat (kuva):

Kuntastrategian tavoitteet tulosalueen tavoitteiden pohjana			
6. Toimivat ja tarkoituksenmukaiset palvelut kuntalaisen koko elämänkaarelle.	4. Yhteisöjen, verkostojen ja kumppanuuksien vahvistaminen ja hyödyntäminen.	5. Kuntakonsernin talouden tasapaino pitkäjänteisellä ja kustannustietoisella	2. Vahvistetaan kuntalaisten hyvinvoinnin edellytyksiä tulevaisuuden kunnassa.

	7. Varmistetaan osaava ja hyvinvoiva henkilöstö.	päätöksenteolla. (Myös tavoitteet 6 ja 7.)	3. Digitalisaation edellytykset kuntalaisille.
Tulosalueen strategiset tavoitteet			
Asiakaslähtöisten ja laadukkaiden kasvatus- ja opetuspalveluiden tuottaminen	Oppivan yhteisön oppimisen ja osaamisen vahvistaminen	Yhteisöllinen johtaminen	Hyvinvointia ja turvallisuutta edistävien kasvu- ja oppimisympäristöjen rakentaminen
Tulosalueen toiminnan painopisteet			
Rakentaa yhteisön toimintakulttuuria, joka edistää oppimista, osallisuutta, hyvinvointia ja kestäväää elämäntapaa. Keskeisenä painopisteenä on kasvun ja oppimisen edellytyksistä huolehtiminen.	Avoimen, yhteisöllisen ja dialogisuutta edistävän toimintakulttuurin rakentaminen ja osaamisen jakaminen. Pedagogista perustehtävää johdetaan systemaattisesti.	Kaikkien lasten ja koko henkilöstön hyvinvoinnin edistäminen, tasa-arvoisuus, yhdenvertaisuus ja oikeudenmukainen toiminta. Yhteisön sisäisen ja ulkoisen viestinnän kehittäminen. Talouden tasapainosta huolehtiminen.	Innovatiivisten, terveellisten, turvallisten ja erilaista oppimista tukevien työskentely- ja oppimisympäristöjen rakentaminen. Tieto- ja viestintäteknologian pedagoginen hyödyntäminen kasvatus- ja opetuskäytössä.

Riskit tavoitteiden saavuttamisessa

Ehnroosin koulurakennushankkeen aikataulun venyminen nähdään keskeisenä riskinä.

Nopeasti muuttuvan toimintaympäristön tarpeisiin vastaaminen sekä valtakunnalliset uudistukset ja muutokset lukio-opintojen rakenteessa edellyttävät riittävää henkilöstömäärää sekä monipuolista pedagogista, tieto- ja viestintäteknologista sekä oppimisen tuen osaamista sekä perus- että lukio-opetuksessa.

Oppilaskohtaiset menot kouluittain 2018									
Koulu	Oppilasmäärät		Vuoden 2018 keskiarvo	Vuoden 2018 kaikki menot	joista sisäisiä	ulkoiset menot	sis. menot/oppilas	ulk. menot/oppilas	Kaikista menoista/oppilas
	20.9.2017	20.9.2018							
Arola	70	66	68,0	-463 869	-189 044	-274 825	-2 780	-4 042	-6 822
Hepola	153	171	162,0	-1 604 192	-646 737	-957 455	-3 992	-5 910	-9 902
Eha-opetus	26	27	26,5	-516 513	-11 383	-505 130	-430	-19 062	-19 491
Hirvihaara	91	84	87,5	-662 071	-252 141	-409 930	-2 882	-4 685	-7 567
Hyökännummi	186	202	194,0	-2 546 818	-1 658 453	-888 365	-8 549	-4 579	-13 128
Kirkonkylä	235	224	229,5	-1 687 642	-740 672	-946 970	-3 227	-4 126	-7 354
Lukko	28	26	27,0	-231 416	-108 340	-123 076	-4 013	-4 558	-8 571
Myllymäki	294	306	300,0	-1 954 854	-743 312	-1 211 542	-2 478	-4 038	-6 516
Numminen	144	152	148,0	-1 268 996	-657 918	-611 078	-4 445	-4 129	-8 574
Ohkola	106	92	99,0	-769 494	-347 626	-421 868	-3 511	-4 261	-7 773
Saari	89	98	93,5	-857 945	-472 082	-385 863	-5 049	-4 127	-9 176
Sälinkää	99	97	98,0	-761 172	-275 578	-485 594	-2 812	-4 955	-7 767
Sääksjärvi	67	67	67,0	-684 233	-368 497	-315 736	-5 500	-4 712	-10 212
Alakoulut yhteensä	1588	1612	1 600,0	-14 009 215	-6 471 783	-7 537 432	-4 045	-4 711	-8 756
Ehnroos	414	391	402,5	-4 460 374	-1 890 735	-2 569 639	-4 697	-6 384	-11 082
Yläkoulut yhteensä	414	391	402,5	-4 460 374	-1 890 735	-2 569 639	-4 697	-6 384	-11 082
Riihenmäki	671	669	670,0	-5 646 880	-2 393 699	-3 253 181	-3 573	-4 855	-8 428
Yhtenäiskoulut yhteensä	671	669	670,0	-5 646 880	-2 393 699	-3 253 181	-3 573	-4 855	-8 428
Lukio	312	310	311,0	-2 380 473	-878 939	-1 501 534	-2 826	-4 828	-7 654

Suorite- ja tunnuslukutiedot TP 2018, TPE 2019 sekä suunnitelmavuosilta 2020 – 2024

Kysyntä- ja laajuustiedot	Tp 2018	KsM 2019	Toe 2020	Ts 2021	Ts 2022	Ts 2023	Ts 2024	Muutos % Toe20/Tp18	Muutos % Toe20/KsM19
Perusopetuksen oppilaita	2 773	2 774	2 665	2 564	2 509	2 453	2 417	-4 %	-4 %
-joista erityisoppilaita	208	188	174	166	170	173	175	-16 %	-7 %
-pienryhmissä	148	128	105	95	97	100	100	-29 %	-18 %
-integroituna	60	60	69	71	73	73	75	15 %	15 %
Tehostetussa tuessa	370	349	402	402	400	391	389	9 %	15 %
Esiopetusoppilaita	289	273	234	265	248	257	191	-19 %	-14 %
-joista päivähoitossa	188	174	194	220	206	213	158	3 %	11 %
Vieraskuntalaisia									
Mäntsälässä	115	119	168	164	160	155	150	46 %	41 %
Mäntsäläläisiä muualla	199	204	214	210	200	198	192	8 %	5 %
Koulujen määrä	14	13	13	13	13	13	13	-7 %	0 %
Arola	66	65	60	58	55	48	49	-9 %	-8 %
Hepola	211	211	184	183	176	170	170	-13 %	-13 %
-pienryhmät	27	27	33	33	31	30	30	22 %	22 %
Hirvihaara	90	90	87	82	74	70	62	-3 %	-3 %
Hyökännummi	209	209	202	181	177	162	166	-3 %	-3 %
-pienryhmät	18	18	14	14	14	14	14	-22 %	-22 %
Kirkonkylä	238	238	217	215	207	201	200	-9 %	-9 %
-pienryhmät	0	2	2	2	2	1	1	#JAKO0!	0 %
Lukko	26	26	KOULU LAKKAUTETTU LUKUVUODEN 2018-2019 PÄÄTTYTYÄ					#ARVO!	#ARVO!
Myllymäki	306	306	309	307	295	286	285	1 %	1 %
-pienryhmät	18	29	27	25	26	26	28	50 %	-7 %
Numminen	180	180	149	143	149	147	137	-17 %	-17 %
Ohkola	92	92	95	90	82	78	75	3 %	3 %
Saari	113	113	104	97	95	90	87	-8 %	-8 %
Sälinkää	106	106	120	102	91	76	71	13 %	13 %
Sääksjärvi	76	76	75	69	69	71	69	-1 %	-1 %
Alakoulut yhteensä	1 992	1 992	1 868	1 791	1 724	1 685	1 656	-6 %	-6 %
Ehnroos	391	390	400	385	403	399	397	2 %	3 %
- JOPO	14	14	16	5	5	5	5	14 %	14 %
-joista integroituu	3		2					-33 %	#JAKO0!
-pienryhmät	25	18	19	12	10	10	10	-24 %	6 %
Riihenmäki	669	672	663	652	636	655	649	-1 %	-1 %
- alakoulu	279	280	266	264	254	286	285	-5 %	-5 %
- yläkoulu	390	392	397	388	382	369	364	2 %	1 %
-joista pienryhmät	33	43	34	36	33	30	32	3 %	-21 %
Yläkoulut yhteensä	781	782	797	773	785	768	761	2 %	2 %

Varhaiskasvatuspalvelut

Tulosalueen palveluajatus

Varhaiskasvatus ja esiopetus toteuttavat lapsen huoltajien ja kasvuympäristön muiden toimijoiden kanssa lapsen hoidon, tukevat pedagogisesti lapsen kasvua sekä edistävät lapsen kehityksen ja oppimisen edellytyksiä. Varhaiskasvatus toteutuu henkilöstön, lasten, huoltajien ja ympäristön vuorovaikutuksessa, jossa kasvatus, opetus ja hoito muodostavat eheän kokonaisuuden.

1 000 €	TA 2020 Itk	TA 2020	TS 2021	TS 2022	TS 2023	TS 2024	TAM 2019	TP 2018
Toimintatuotot	1286	1286	1202	1212	1202	1200	1355	4876
Toimintakulut	-17299	-17133	-16389	-16224	-16179	-15935	-17909	-19348
Toimintakate	-16013	-15847	-15187	-15012	-14977	-14735	-16554	-14473

Toimintaympäristön muutokset suunnitelmakaudella 2020 - 2024

Lainsäädäntö

Uuden lain ja varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden myötä arvioitua ja uusittua Mäntsälän varhaiskasvatussuunnitelmaa jalkautetaan arkeen henkilöstön työvälineeksi toimintakauden 2019-2020 ajan. Työ on yhteistä kunnallisessa ja yksityisessä varhaiskasvatuksessa. Esiopetussuunnitelman arviointi ja päivittäminen käynnistyy toimintavuoden 2019-2020 alkaessa. Uusi esiopetuksen opetussuunnitelma julkaistaan kevään 2020 aikana. Tämän jalkauttaminen arkeen tapahtuu seuraavan toimintakauden kuluessa.

Toiminnalliset muutokset

Suunnitteilla olevan Päiväkoti Amandan purkutyöt ja rakentaminen aloitetaan kesällä 2021. Päiväkoti suljetaan kauden päätteeksi ja lapset sijoitetaan keskustan alueelle olemassa oleviin tiloihin odottamaan uuden päiväkodin avautumista vuonna 2023. Lapsimäärän väheneminen laskevan syntyvyyden myötä mahdollistaa lasten sijoittamisen ilman lisätilan tarvetta.

Uuden päiväkodin avautuessa toimintakauden 2023-2024 alkaessa on suunnitteilla siirtää useamman keskusta-alueen pienen päiväkodin toiminta uusiin tiloihin (Onnilanrinne, Mustamäki, mahdollisesti Taikametsä sekä Pilvikirsikan ryhmäperhepäiväkoti). Myös Anttilan päiväkodin tilojen tarvetta tullaan arvioimaan uuden päiväkodin avauduttua. Uuden päiväkodin tilat vastaavat sekä toiminnallisesti varhaiskasvatuslain että varhaiskasvatussuunnitelman tavoitteisiin, mutta myös taloudellisesti kustannuksia säästävästi toiminnan tehostuessa (henkilöstömitoitukset ja -tarve, sijaisresurssit, siivous, ruokapalvelut, tilapalvelut).

Kotihoidon tuen kuntalisä on maksettu vuonna 2019 ilman rajoituksia alle 3-vuotiaasta 150 euroa/kk sekä kaikista sisaruksista 70 euroa/kk/sisarus. Vuoden 2020 talousarviossa kotihoidontuen kuntalisää maksetaan 1.3.2020 alkaen yhdestä alle 3-vuotiaasta 150 euroa/kk. Kotihoidon tuen kuntalisän sisaruskorotus poistetaan. Sisarusten osallistumiseen varhaiskasvatukseen ei ole rajoituksia. Kotihoidon tuen kuntalisän kustannusten vuodelle 2020 arvioidaan olevan muutetulla mallilla noin 423 000 euroa.

Valtuuston päätös suhdeluvun (1/7) sekä subjektiivisen varhaiskasvatusoikeuden palauttamisesta vuoden 2016 tasolle tulee voimaan elokuussa 2019. Nailla päätöksillä ei ole tähän mennessä näyttänyt olevan merkittävää vaikutusta varhaiskasvatuksen tarpeen kasvamiseen tai henkilöstömitoituksen tarkistamiseen, koska tilojen vuoksi suhdelukua on sovellettu koko korkeamman suhdeluvun voimassaoloajan. Toimintakauden 2019-2020 päättyessä voidaan tehdä tarkempi arviointi päätösten vaikuttavuudesta.

Esiopetuksen opetussuunnitelman sekä varhaiskasvatussuunnitelman mukaan lasten kanssa tutkitaan ja havainnoidaan tieto- ja viestintäteknologian roolia lasten arjessa sekä tutustutaan erilaisiin tvt-välineisiin, sovelluksiin ja peleihin. Jotta tämä voidaan yksiköissämme toteuttaa, tullaan päiväkodeihin hankkimaan lisää

tvv-välineitä sekä asentamaan langattomia verkkoyhteyksiä talousarviovuonna sekä suunnitelmakaudella. Vasun jalkauttamisen lisäksi tvv-osaamisen kouluttamiseen panostetaan yksiköissä edelleen.

Toimintakulttuurin suhteen painotamme strategisten tavoitteidemme mukaisia näkökulmia; asiakaspalvelun sujuvuus ja tarpeeseen vastaminen, henkilöstön hyvinvointi ja osaaminen, yhteisöllinen johtaminen sekä oppimisympäristöjen terveellisyys ja turvallisuus. Painopisteenä toiminnan suunnittelussa ja strategisten tavoitteiden työstämisessä on hyvinvointi ja turvallinen arki.

Osallistumme toiminnan sisällön ja arvioinnin kehittämisen hankkeisiin ja yhteistyöverkostoihin

- Ilo kasvaa liikkuen, Olympiakomitean valtakunnallinen liikuntahanke
- Eheä oppimisen polku, monikulttuuristen lasten oppimisen polun turvaaminen yhteistyössä perusopetuksen kanssa
- Varhaiskasvatuksen valtakunnallinen kehittämisverkosto Loisto, jossa painopisteenä päiväkotihoito, avoin- ja kerhotoiminta sekä johtajuus
- Oppiva verkosto – oppimisen valtakunnallinen kehittäminen kuntien välisenä yhteistyönä

Sitovat tavoitteet

Varhaiskasvatuksen ja opetuksen yhteiset kehittämissuunnitelman mukaiset strategiset tavoitteet ovat (kuva):

Kuntastrategian tavoitteet tulosalueen tavoitteiden pohjana			
6. Toimivat ja tarkoituksenmukaiset palvelut kuntalaisen koko elämäntapaa.	4. Yhteisöjen, verkostojen ja kumppanuuksien vahvistaminen ja hyödyntäminen. 7. Varmistetaan osaava ja hyvinvoiva henkilöstö.	5. Kuntakonsernin talouden tasapaino pitkäjänteisellä ja kustannustietoisella päätöksenteolla. (Myös tavoitteet 6 ja 7.)	2. Vahvistetaan kuntalaisten hyvinvoinnin edellytyksiä tulevaisuuden kunnassa. 3. Digitalisaation edellytykset kuntalaisille.
Tulosalueen strategiset tavoitteet			
Asiakaslähtöisten ja laadukkaiden kasvatus- ja opetuspalveluiden tuottaminen	Oppivan yhteisön oppimisen ja osaamisen vahvistaminen	Yhteisöllinen johtaminen	Hyvinvointia ja turvallisuutta edistävien kasvu- ja oppimisympäristöjen rakentaminen
Tulosalueen toiminnan painopisteet			
Rakentaa yhteisön toimintakulttuuria, joka edistää oppimista, osallisuutta, hyvinvointia ja kestävä elämäntapaa. Keskeisenä painopisteenä on kasvun ja oppimisen edellytyksistä huolehtiminen.	Avoimen, yhteisöllisen ja dialogisuuden edistävän toimintakulttuurin rakentaminen ja osaamisen jakaminen. Pedagogista perustehtävää johdetaan systemaattisesti.	Kaikkien lasten ja koko henkilöstön hyvinvoinnin edistäminen, tasa-arvoisuus, yhdenvertaisuus ja oikeudenmukainen toiminta. Yhteisön sisäisen ja ulkoisen viestinnän kehittäminen. Talouden tasapainosta huolehtiminen.	Innovatiivisten, terveellisten, turvallisten ja erilaista oppimista tukevien työskentely- ja oppimisympäristöjen rakentaminen. Tieto- ja viestintäteknologian pedagoginen hyödyntäminen kasvatus- ja opetusikässä.

Riskit tavoitteiden saavuttamisessa

Lapsimäärän väheneminen aiheuttaa jatkuvaa pohdintaa palvelujen tuottamisen, tilojen ja henkilöstötarpeen näkökulmasta. Amandan päiväkotirakennushankkeen toteutumisen aikataulun mahdollinen venyminen nähdään keskeisenä riskinä paitsi toimintaympäristön suunnitelmallisen tarpeisiin vastaamisen näkökulmasta. Muuttuvan toimintaympäristön tarpeisiin vastaaminen edellyttää riittävän ja osaavan henkilöstön varmistamista.

Elinikäinen oppiminen

Tulosalueen palveluajatus

Elinikäinen oppiminen –tulosalue edistää ja ylläpitää asukkaiden hyvinvointia ja terveyttä järjestämällä opisto- ja kirjastopalveluita. Elinikäisen oppimisen, sivistyksen ja monipuolisen hyvinvoinnin edistämisen palvelut tuotetaan asiakaslähtöisesti vastaamaan kuntalaisten tarpeita.

1 000 €	TA 2020 Itk	TA 2020	TS 2021	TS 2022	TS 2023	TS 2024	TAM 2019	TP 2018
Toimintatuotot	277	277	273	271	271	271	258	626
Toimintakulut	-1830	-1811	-1805	-1770	-1772	-1772	-1806	-3459
Toimintakate	-1554	-1535	-1532	-1499	-1501	-1501	-1549	-2833

Toimintaympäristön muutokset suunnitelmakaudella 2020 - 2024

Kirjasto:

Ihmiset lukevat kirjoja vähemmän kuin ennen, mutta kirjastojen lainausluvut eivät ole merkittävästi laskeneet valtakunnallisella tasolla. Mäntsälässä lainaajien määrä (n. 25 % kuntalaisista) on merkittävästi alhaisempi kuin esim. Uudellamaalla keskimäärin (36,5%). Myös yläkouluikäiset ja sitä vanhemmat nuoret harrastavat lukemista selvästi vähemmän kuin Uudellamaalla keskimäärin. Kirjaston käyttöastetta tulisi saada nostettua lähemmäs muiden kuntien tasoa.

Suunnitelmakauden aikana tulee luoda selkeä suunnitelma kirjaston tulevaisuudelle. Tilat ja henkilökuntamäärä olivat riittävät 20 vuotta sitten, eivät enää. Vuonna 2018 tehdyn kansallisen kirjastokyselyn Mäntsälää koskevat vastaukset sisälsivät paljon kritiikkiä tilojen ahtautta ja pienuutta kohtaan.

Kirjastossa keväällä 2019 hankerahoituksella aloitettu osallistava tilasuunnittelu tähtää kirjastotilan viihtyvyyden ja toimivuuden kohentamiseen, mutta se ei korjaa tilanpuutetta. 2017 alusta uudistunut Laki yleisistä kirjastoista (1492/2016) määrittelee kirjaston tehtävät, joihin kuuluu myös tilojen tarjoaminen oppimiseen, harrastamiseen, työskentelyyn ja kansalaistoimintaan.

Kirjasto tekee tiivistä yhteistyötä päiväkotien ja koulujen kanssa mm. kirjastoautopalvelun, kirjavinkkauksen ja kulttuurikasvatussuunnitelman myötä. Mikäli koulujen ja päiväkotien määrä Mäntsälässä lapsien vähentymisen myötä pienenee, esim. kirjastoauton mahdollisuudet palvella päiväkoteja ja kouluja kohenee hiukan. Nykyisellä henkilöresurssilla yhteistyön toteuttaminen on paikoitellen hyvin haastavaa.

Kirjastojen hankittavissa olevan e-aineiston määrä lisääntyy jatkuvasti. Mäntsälän kirjasto hankkii e-aineistot yhteistyössä muiden Kirkes-kirjastojen kanssa, koska aineistot ovat yleensä merkittävästi kalliimpia kuin fyysinen aineisto. Vaikka e-aineistoja tulee saataville, fyysisen aineiston lainaus ei toistaiseksi ole laskenut. Kirjastolle tulee turvata mahdollisuus pysyä mukana e-aineiston tarjonnassa turvaamalla riittävät määrärahat siihen.

Kansalaisopisto:

Kansalaisopisto on kunnan vetovoimatekijä. Sen toiminta näyttäytyy kuntalaisille positiivisena mahdollisuutena pitää omat perus- ja kansalaistaitonsa kunnossa sekä vahvistaa ja uudistaa myös työelämässä tarvittavia tietoja, taitoja ja osaamista.

Kansalaisopisto vastaa kurssitoiminnallaan paikallisiin sivistystarpeisiin. Opisto tuottaa hyvinvointia ja osaamista toiminta-alueellaan. Uusi kulttuuritoimintalaki velvoittaa opistoa yhteistoimintaan alueensa kulttuuritoimijoiden kanssa.

Yhteistyö eri toimijoiden kanssa laajenee ja vahvistuu. Opisto toteuttaa omalta osaltaan kulttuurikasvatussuunnitelmaa.

Huolestuttavaa on taiteen perusopetuksen osalta lapsimäärän väheneminen. Tämä vaikuttaa ryhmien toteutumiseen. Tiedottamisen ja markkinoinnin merkitys korostuu koko opiston toiminnassa. Tähän työhön tulee varata riittävät määrärahat ja osaavaa henkilöstöä.

Riskit tavoitteiden saavuttamisessa

Kirjasto:

Kirjaston tila-asian edistäminen edellyttää kirjaston näkemistä yhtenä kunnan vetovoimatekijänä ja tärkeänä, kuntalaiset tavoittavana yhteistyökumppanina sekä selvitystoimiin ryhtymistä ja tulosten mukaista päätöksentekoa.

Digiopastuksen ja kulttuurikasvatussuunnitelman toteuttaminen edellyttää riittävää henkilöstömäärää.

Aineistovalikoiman monipuolisuuden ja koon kasvattaminen edellyttää määrärahoja ja fyysisen aineiston kohdalla suurempia kirjastotiloja.

Kansalaisopisto:

Kansalaisopiston tavoitteiden toteutumisen kannalta on keskeistä kurssitarjonnan vastaaminen kysyntään, onnistunut markkinointi sekä pätevien ja innostavien opettajien rekrytointi. Kurssimaksut muodostavat merkittävän osan kansalaisopiston tuloista ja vaikuttavat oleellisesti opiston talouden toteutumiseen.

Suorite- ja tunnuslukutiedot TP 2018, TPE 2019 sekä suunnitelmavuosilta 2020 – 2024

Kysyntä- ja laajuustiedot	Tp 2018	KsM 2019	Toe 2020	Ts 2021	Ts 2022	Ts 2023	Ts 2024	Muutos % Toe20/Tp18	Muutos % Toe20/KsM19
Kansalaisopisto									
-opetustunteja	8 157	8 300	8 350	8 350	8 350	8 350	8 350	2,37 %	0,60 %
-opiskeijoita	3 280	3 300	3 350	3 350	3 350	3 350	3 350	2,13 %	1,52 %
-kursseja	423	420	425	425	425	425	425	0,47 %	1,19 %
Kirjasto									
-lainat	211 848	222 000	213 000	214 000	215 000	216 000	217 000	0,54 %	-4,05 %
-lainat / asukas	10	11	10	10	10	10	10	0,00 %	-9,09 %
-lainaajat	5 135	5 800	5 200	5 250	5 300	5 350	5 400	1,27 %	-10,34 %

6.3 Tekniset palvelut

Toimialan palvelusuunnitelma

Tekniset palvelut toimialan toiminta-ajatuksena on tuottaa toimivat ja tarkoituksen mukaiset yhdyskunta- ja tekniset palvelut kuntalaisille tasapuolisesti tasapainoisen talouden, turvallisuuden ja ympäristön huomioiden. Vahvistamme asiakaslähtöisyyttä ja kuntalaisten hyvinvointia edistämällä asukkaiden osallistumista.

Tekniset palvelut								
1000 €	TA 2020 ltk	TA 2020	TS 2021	TS 2022	TS 2023	TS 2024	TAM 2019	TP 2018
Toimintatuotot	23241	23231	23277	23327	23377	23427	22496	24308
Myyntituotot	5996	5996	5981	5988	5994	6000	5884	6000
Maksutuotot	204	214	204	204	204	204	203	171
Tuet ja avustukset	31						7	40
Muut toimintatuotot	17010	17021	17092	17135	17179	17224	16402	18097
Valmistus omaan käyttöön	5	5	5	5	5	5		156
Toimintakulut	-17217	-15720	-16991	-17058	-17657	-17917	-17383	-17722
Henkilöstökulut	-4985	-4598	-4859	-4943	-5162	-5301	-5074	-4449
Palvelujen ostot	-6011	-5196	-5922	-6090	-6054	-6335	-6281	-6092
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-3998	-3737	-3998	-4023	-4094	-4524	-3868	-3511
Avustukset	-163	-163	-163	-163	-163	-163	-163	-160
Muut toimintakulut	-2061	-2026	-2049	-1839	-1617	-1595	-1997	-3510
Toimintakate	6029	7516	6291	6274	6292	5515	5114	6587
Vuosikate	6029	7516	6291	6274	6292	5515	5114	6587
Poistot ja arvonalentumiset	-7152	-7152						
Suunnitelman mukaiset poistot	-7152	-7152						
Tilikauden tulos	-1123	364	6291	6274	6292	5515	5114	6587
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	-1123	364	6291	6274	6292	5515	5114	6587
Vyörytyserät	-694	-694					-283	-157
Vyörytystuotot							1538	701
Vyörytyskulut	-694	-694					-1820	-859
Kustannuslaskennalliset erät		-5803						
Yli/alij. vyörytyser. jälkeen	-1817	-6133	6291	6274	6292	5515	4831	6429

Tavoitteet

Tavoite	Tavoitetaso ja mittari	Vastuhenkilö	Seuranta- ja toteumasuunnitelma
Keskittetyt palvelut			
Toiminnallisen laadun parantaminen ja toimintatapojen kehittäminen. Toimintakäsikirja päivitetään tarpeen mukaan.	Toimialan ydinprosessien päivittäminen/toteuttaminen ja ohjeistus soveltuvin osin, kuten hankinta- ja talousprosessit (vähint. kaksi). Päivitetään toimialan ohjeita sääntöjen sekä käsikirjojen arkistointi- ja tietosuojavelvoitteiden mukaisesti (vähint. kaksi)	Mika Pynttari	Hankintaohje ja sen toteuttaminen toimialalla = päivitetään 2 kertaa 2020 tulosalueittain. Kartoiteaan kohteet tulosalueittain. Raportointi johtoryhmään.

Viestintä yhteistyön ja verkostoitumisen tukena (sisäinen ja ulkoinen viestintä)	Viestintä merkittävien hankkeiden osalta kuntalaisille ja sidosryhmille hyödyntäen eri viestintäkanavia. Sähköisten tietoverkkojen, työvälineiden ja määriteltyjen järjestelmien lisäkoulutus toimialalla. Reklamaatioiden ja asiakaspalautteiden tehostettu seuranta. Uuden asiakaspalautejärjestelmän selvitystyö.	Mika Pynttari	Seurataan viestinnän toteutumista viestinnän laatu ja lukumäärä huomioiden (kunnan nettisivut, toimialan Instagram). Koko kunnan viestintästrategian jalkautus toimialalle
Palveluiden ja niiden tuotteistamisen (palveluluokitukset) kehittäminen ja toteutus yhdessä konsernin kanssa.	Suunnitelmien ja palautteiden seuranta sekä korjaavien toimenpiteiden toteutus, niiden seuranta ja ennakointi. Suunnitelma asiakkuuksien tukemiseen ja parempaan hallintaan.	Mika Pynttari	Seurataan palveluiden vaikuttavuutta kuten palautteiden ja niistä annettujen vastausten määrää. Asiakaspalveluun liittyvä koulutus koko toimialalle.
Hyvinvoiva, osaava ja motivoitunut henkilöstö	Työtyytyväisyyskyselyn korjaavien toimenpiteiden (2-3 kohdetta) toteutetaan ja raportoidaan tulosalueittain johtoryhmälle. Tuki ja kannustus itsensä kehittämiseen yhdessä työtovereiden kanssa. Oman alan kurssit ja seminaarit koulutussuunnitelman mukaisesti. Toimialan yhteinen Tyhy-tapahtuma. Kehityskeskustelut 100% tulosalueittain suoritettu.	Mika Pynttari	Korjaavien toimenpiteiden vaikuttavuutta seurataan Forms-kyselyllä vuoden lopussa. Koulutusten lukumäärää seurataan Ulrika-järjestelmän koulutusosion kautta tulosalueittain ja verrataan koulutussuunnitelman toteumaan. Raportoidaan toimialan johtoryhmään
Laskunkäsittely -toimintojen hallittu siirto taloushallintoon	Tarvittava koulutus annettu ja toiminta sujuvaa kevään 2020 aikana.	Mika Pynttari	Seurataan toimialan johtoryhmässä.
Talonrakennushankkeiden aikataulutus 3-5v. tulevaisuuteen.	Tarveselvitysten ja hankesuunnitelmien ennakointi ja sitova päätöksenteko. Tarveselvitys on laadittu 3v. ennen aiottua rakentamisen aloitusaikaa, hankesuunnitelma on laadittu 2v. ennen aiottua rakentamisen aloitusaikaa.	Pertti Palmroos	Seuranta vuosittain, raportoidaan tekniselle johtajalle.
Suunnitteluratkaisut talo- ja infrarakentamisessa tukevat tavoitetta elinvoimaisesta ja viihtyisästä palveluiden keskuksesta taloudelliset resurssit huomioon ottaen.	Käyttäjättyytyväisyyskyselyt, vähintään yksi kysely / vuosi.	Pertti Palmroos	Raportoidaan kyselyn tulos toimialan johtoryhmälle.
Ylläpidetään kunnallistekniikan suunnittelutöiden ohjelmaa maankäytön toteutumisen vaatimassa aikataulussa.	Suunnitteluohjelma on linjassa sekä kaavoituksen että tulevien talousvuosien rakentamisen kanssa.	Pertti Palmroos	Suunnitteluohjelma laaditaan taulukkomuodossa ja raportoidaan tekniselle johtajalle.
Ylläpidetään viherrakentamisen ja leikkialueiden suunnittelutöiden ohjelmaa niiden toteuttamisen vaatimassa aikataulussa.	Suunnitteluohjelma on linjassa tarpeiden ja talousarvion kanssa.	Pertti Palmroos	Suunnitteluohjelma laaditaan taulukkomuodossa ja raportoidaan tekniselle johtajalle.
Tavoite	Tavoitetaso ja mittari	Vastuhenkilö	Seuranta- ja toteumasuunnitelma
Toimitilapalvelut			

Energiasopimuksen täytäntöönpano	Kiinteistöjen energiakatselmusten tavoitteet käytäntöön > Energian säästö ja tavoitteellinen kulutusseuranta	Mika Hakonen	Led valaistuskilpailutus menossa ja tämän vienti käytäntöön, led valaistukseen varattu investointiin v. 2020 yht. 130 000 € ja vuosille 2021 – 2024 vuosittain 60 000 € led loisteputkien vaihtoa varten Muihin energiansäästötoimenpiteisiin energiakatselmusten mukaisesti varattu investointeihin vuosille 2020 – 2024 vuosittain 100 000 € säästötoimenpiteisiin, tehtävistä toimenpiteistä on lista
Toimitilojen kunnossapito-ohjelman luonti, korjaustoimenpiteiden aikataulut, kiinteistöjen kuntoarvioiden laadinta	suunnitellut toimenpiteet pystytään toteuttamaan aikataulullisesti, sisäilmakorjausten vähentyminen	Pasi Santala / Soile Karhinen	Tampuuri kiinteistönhallintajärjestelmä talousarvio, osavuositarkastukset, Teknisen johtajan kk-kokoukset
Sisäilma-asioiden vienti Mäntsälän kunnan sisäympäristöongelmien selvittämisen toimintaohjeiden mukaisesti > julkisen sisäilmasivuston rakentaminen ja kehittäminen	Rakennusterveysasiantuntijan palkkaus viestinnän / tiedottamisen parantaminen > sosiaalisen median kirjoittelu sekä kyselyt vähenevät	Soile Karhinen	Sisäilmastotyöryhmä, Tampuuri kiinteistönhallintajärjestelmä
Tavoite	Tavoitetaso ja mittari	Vastuhenkilö	Seuranta- ja toteumasuunnitelma
Ruoka- ja siivouspalvelut			
Keittiöverkkoa koskevan konsulttiselvityksen ajan tasalle teettäminen	Valmis keittiöverkkoselvitys, viim. 02/2020	Irma Virtanen	Teknisen johtajan ja teknisen lautakunnan kokoukset. Kunnanhallituksen ja kunnanvaltuuston kokoukset
Keittiöverkkoselvityksen ja kunnanvaltuuston vahvistamien keittiöverkkoa koskevien päätösten eteenpäin vieminen	Kyseisten tavoitteiden edistäminen toiminnallisella tasolla 12/2020	Irma Virtanen	Teknisen johtajan ja teknisen lautakunnan kokoukset.
Ruoka- ja siivouspalvelukilpailutuksen käynnistäminen	Kilpailutusta koskevien asiakirjojen valmistelu	Irma Virtanen	Konsultin ja teknisen johtajan kokoukset
Tavoite	Tavoitetaso ja mittari	Vastuhenkilö	Seuranta- ja toteumasuunnitelma
Kuntatekniikka			
Kuntatekniikan toiminnan kehittämissuunnitelman jatkotoimenpiteet	Kuntatekniikan oman toiminnan kehittämissuunnitelma.	Mäklin Jyrkin	Teknisen lautakunnan kokoukset, johtoryhmä
Asuinalueiden viihtyisyyden edistäminen - viihtyisä ja vireä ympäristö	Mäntsälänjoen kunnostaminen; kunnostustöiden jatkaminen (70% valmiina vuoden 2020 lopussa). Keskusta-alueen kahden tai kolmen katuhanke käynnistäminen - Mustijoen melontareitin kehittäminen ja	Mäklin Jyrkin	HankintaSampo, teknisen lautakunnan kokoukset, johtoryhmä

	ylläpito . - Lukkokosken luontopolku (käynnistys 2020)		
Turvallinen ja toimiva kävely- ja pyöräilyverkosto	Mäntsälän jalankulku-, pyöräily- ja ulkoilureittien verkoston kehittämissuunnitelman mukaisesti kevyen liikenteen väylien toteuttaminen. - Sälinkäantie 2020. Uudet turvalliset kevyen liikenteen väylä -yhteydet investointisuunnitelman mukaisesti.	Mäklin Jyrkin	Tekninen lautakunta ja johtoryhmä
Hulevesiohjelman toteuttaminen suunnitelman mukaisesti ja seuranta sekä laskutustoimenpiteiden toteuttaminen.	Hulevesiviemäriverkoston rakentaminen ja kunnossapito hulevesi-taseyksikön kautta hulevesimaksulla kerätyllä tuotolla	Mäklin Jyrkin	Taloushallinnon prosessi laskutuksen osalta

Keskittetyt palvelut

Tulosalueen palveluajatus

Tulosalue tuottaa teknisen lautakunnan ja teknisen palvelualueen tarvitsemat palvelut asioiden ja hankkeiden valmistelussa, toimeenpanossa, talous- ja henkilöstöhallinnossa sekä tilastoinnissa. Keskittetyt palvelut tulosalueena varmistaa osaavan henkilöstön muiden tulosalueiden kanssa, mahdollistaa digitalisaation edellytyksiä sekä toimivat palvelut kuntalaisille. Tulosalue tukee toiminnallisuuden jatkuvaa parantamista koko toimialalla. Keskittetyt palvelut tulosyksikön talousarvioon kohdennetaan vuosittain yksityistieavustukset 160 000 €.

1 000 €	TA 2020 Itk	TA 2020	TS 2021	TS 2022	TS 2023	TS 2024	TAM 2019	TP 2018
Toimintatuotot	18							7
Toimintakulut	-1082	-931	-1075	-1081	-1087	-1094	-1558	-1167
Toimintakate	-1064	-931	-1075	-1081	-1087	-1094	-1558	-1160

Toimintaympäristön muutokset suunnitelmakaudella 2020 - 2024

Muutokset Sote- palvelujen tuottamisessa mm. rahoituksen ja verotuksen osalta vuodesta 2019 lähtien, kohdistuvat toimialan eri tulosalueille ja vaikuttavat edelleen mm. kiinteistöjen toimintaan ja palveluihin. Rakentamista koskevien velvoitteiden ja säännösten muutokset sekä mahdolliset muutokset kunnan palveluverkkorakenteessa asettavat vaatimuksia toimitilarpeille.

Koko toimialan henkilöstön korkea ikärakenne tulee vaikuttamaan merkittävästi työtehtävien uudelleen järjestelyihin lähivuosina ja edellyttää henkilöstön osaamisen edistämistä.

Riskit tavoitteiden saavuttamisessa

Rakennuskustannusten mahdolliset muutokset hankesuunnitteluvaiheen ja urakkatarjouspyyntömenettelyn välisenä aikana. Resurssien riittävyys yhtäaikaissa talonrakennushankkeissa.

Jatkossa yhä enemmän tarvittavan tuen saatavuus päivittäiseen työhön tietoteknisissä sovellus- ja järjestelmäpalveluissa.

Kunnan talouden tilanne tulee aiheuttamaan haasteita investointihankkeissa suunnitelmavuosien loppupäässä.

Toimitilapalvelut

Tulosalueen palveluajatus

Toimitilapalvelu tuottaa, ylläpitää ja vuokraa kunnan eri hallintokuntien käyttöön tiloja, jotka ovat käytettävyyden ja kustannukset optimoiden tarkoituksenmukaisia, hygieenisiä, turvallisia ja monikäyttöisiä. Huolehtii kiinteistöjen hoidosta ja kunnossapidosta. Tulosalue jakautuu kiinteistöhoitopalveluiden ja kunnossapitopalveluiden tulosityksiköihin.

1 000 €	TA 2020 Itk	TA 2020	TS 2021	TS 2022	TS 2023	TS 2024	TAM 2019	TP 2018
Toimintatuotot	17030	17041	17111	17155	17199	17244	16400	18056
Toimintakulut	-7456	-7085	-7359	-7325	-7082	-7807	-7441	-7977
Toimintakate	9574	9956	9752	9829	10117	9436	8959	10080
Poistot ja arvonal.	-4128	-4128					-4154	-3953
Tilikauden tulos	5446	5828					4804	6127

Toimintaympäristön muutokset suunnitelmakaudella 2020 – 2024

Montessori sekä Omenapuun päiväkodin vuokrasopimukset on irtisanottu päättymään 31.7.2020. Neuvotteluja on käyty kyseisten toimijoiden kanssa joko kiinteistöjen myymisestä tai vuokraamisesta päivitetyllä vuokrahinnalla 1.8.2020 alkaen. Neuvotteluissa on päästy sopimuksiin ja vuokrasopimuksia jatketaan 1.8.2020 alkaen.

Uusi päiväkotito Amandan valmistuu toukokuussa 2023. Tiloihin on suunniteltu siirrettäväksi seuraavat yksiköt: Onnilanrinteen päiväkotito, Mustanmäen päiväkotito (vuokratilat), Taikametsän päiväkotito sekä Pilvikirsikka ryhmis.

Lukon koulu sekä As Oy Aaretinpuiston osakehuoneisto myydään ja kustannukset poistuvat vuodelta 2020.

Musiikkiopiston toimintoja suunnitellaan Apposen puurakennukseen, joten kustannukset on arvioitu vain vuodelle 2020 nykyisten tilojen osalta ja kustannukset siirretty Apposen kiinteistön alle.

Lepolan käsityökeskuksen toiminta on suunniteltu siirrettäväksi kotokartanon 3.kerrokseen, joten kustannukset on arvioitu kyseiselle kustannuspaikalle vain vuoden 2020 osalta.

Pikku-Pappilan lopettaessa toiminnan elokuussa 2019, poistuivat samalla myös tilakustannukset.

Päihde- ja mielenterveysyksikön sekä Kivistöntie 16 tilojen läpivuokraus poistuu. Kunta on vuokrannut tilat tähän asti suoraan ulkopuoliselta. Vuoden 2020 alusta Keusote vuokraa tilat suoraan vuokranantajilta ja kustannukset poistuvat.

Ehnroosin uuden koulun valmistuessa vuonna 2022, poistuu Ehnroosin koulun väistötiloista kotitalousluokka, erikoisväistötilat sekä 2.krs luokkatilat. Näiden osalta kustannukset poistuvat 2023 alusta.

Sälinkään koulun ja päiväkodin valmistuessa Sälinkään väistötilojen vuokrasopimus päättyi ja kulut poistuivat siltä osin.

Hyökännummen koulun ja päiväkodin valmistuessa poistuivat väistötilojen vuokra- ja kiinteistökustannukset eikä näitä ole budjetoitu suunnitteluvuosille.

Vesiliikuntakeskuksen valmistuminen lisää kiinteistönhoidon kuluja vuodesta 2024 alkaen merkittävästi.

Meijeri/sikala rakennuksen vuokraus kulttuuri/yhdistystiloiksi tuo vuositasolla kustannuksia lisää toimitilapalveluille noin 80 000 €/vuosi.

Riskit tavoitteiden saavuttamisessa

Tavoitteet ja tulevat säästöt eivät toteudu, mikäli määrärahoja ei hankintoihin saada.

Suunnittelemattomien / äkillisten korjausten vaikutus suunniteltujen hankkeiden toteutumiseen.

Sisäilma-asioiden käsittely sisäympäristöongelmien selvittämisen toimintaohjeen mukaisesti vaatii rakennusterveysasiantuntijan palkkaamisen.

Suorite- ja tunnuslukutiedot TP 2018, TPE 2019 sekä suunnitelmavuosilta 2020 – 2024

Kysyntä- ja laajuustiedot	TP 2018	TA 2019	TA2020	TS 2021	TS 2022	TS 2023	TS 2024
Toimitilat ja huoneistot							
Kiinteistöt, tilavuus m ³	430 581	432 024	438 392	404 182	510347	503555	499386
Kiinteistöt, kerrosala m ²	95 265	95 842	95 510	88 197	108031	105515	104204
Ulkoiset menot €, kiinteistönhoitopalvelut	7 028 822	6 017 875	6 040 000	5 947 000	5 822 000	6 295 000	6 312 000
€/ m ²	16	14	14	15	11	13	13
€/ m ²	74	63	63	67	54	60	61
Ulkoiset menot €, kunnossapitopalvelut	864 938	1 322 322	1 327 506	1 331 305	1433145	1331722	1391589
€/ m ²	2	3	3	3	3	3	3
€/ m ²	9	14	14	15	13	13	13
Kiinteistöjen tekninen arvo €							
Jälleenhankinta-arvo €							
Kiinteistöjen korjausvelka €							
Kiinteistöjen kirjanpitoarvo 31.12	76 511 871						

Kysyntä- ja laajuustiedot	TP2018							
	KRS ALA 1000 m ²	TILAVUUS 1000 m ³	SÄHKÖ MWh	SÄHKÖ- LÄMMITYS * MWh	KAUKO- LÄMPÖ MWh	ÖLJY MWh	HAKE MWh	VESI 1000 m ³
1 Asuinrakennukset	2	6	74	0	0	78	0	1
2 Hoitoalan rakennukset	24	87	2 651	430	2 874	160	0	14
3 Toimisto- ja hallintorakennukset	9	41	737	0	1 190	0	0	2
4 Kokoontumisrakennukset	7	33	521	70	569	63	0	2
5 Opetusrakennukset	51	229	1 005	474	3 847	1 232	407	11
6 Varastorakennukset	0	0	0	0	0	0	0	0
7 Liikenteen rakennukset	1	2	135	0	0	168	0	0
8 Väestönsuojat	0	0	119	0	0	0	0	1
9 Muut	7	29	148	72	320	0	0	1
Yhteensä	101	428	5390	1046	8800	1701	407	31

*Sähkölämmityksen osuus kokonaissähköstä arvioitu jos erillistä mittausta ei ole.

Ruoka- ja siivouspalvelut

Tulosalueen palveluajatus

Ruoka- ja siivouspalvelujen palveluajatus on tuottaa ja kehittää kunnan ruoka- ja siivouspalveluja.

1 000 €	TA 2020 Itk	TA 2020	TS 2021	TS 2022	TS 2023	TS 2024	TAM 2019	TP 2018
Toimintatuotot	5809	5809	5794	5801	5807	5813	5701	5573
Toimintakulut	-5691	-5038	-5678	-5770	-6038	-6129	-5444	-5480
Toimintakate	118	771	116	31	-230	-316	257	94

Toimintaympäristön muutokset suunnitelmakaudella 2020 – 2024

Selvitetään 31.3.2020 mennessä koulu- ja päiväkotiverkon sekä keittiöverkon kehittämismahdollisuudet. Päätös asiasta tehdään erikseen viimeistään vuoden 2021-2023 taloussuunnitelman yhteydessä.

Sälinkään koulun ja päiväkodin aloittaessa toiminnan elokuussa 2019, tulosalue rekrytoi yhden määräaikaisen ruokapalvelutyöntekijän. Lisäksi tuntimääriä on lisätty siivoukseen.

Onnilanrinteen päiväkotiyksikkö on siirretty varhaiskasvatuksesta ruokapalvelutoiminnan osalta ruokapalvelutyksikköön. Tämä on uutena menoeränä vuoden 2020 talousarviossa.

KL- kuntahankinnat kilpailuttaa oman toimintansa loppuvuoden 2019 aikana ja uusi elintarvikesopimus astuu voimaan 1.2.2020. Tässä vaiheessa ei ole vielä tietoa mahdollisesta elintarvikkeiden sopimustoimittajan vaihtumisesta.

Keusoten tulevat suunnitelmat vuodelle 2020 ja siitä eteenpäin eivät ole vielä tiedossa. Tavoite on teettää uusi keittiöverkkoselvitys tueksi tulevalle suunnittelulle. Ehnroosin koulun ja päiväkotin Amandan tulevat suunnitelmat ja niiden käyttöönotto vuonna 2022-2023 vaikuttaa ruoka- ja siivouspalveluissa toiminnan suunnitteluun ja käynnistämiseen mm. henkilöstön palkkauksen ja hankintojen osalta.

Ruoka- ja siivouspalvelukilpailutus käynnistyy vuoden 2020 aikana nykyisen ISS ruoka- ja siivouspalvelua koskevan sopimusoption päättyessä 30.6.2021. Uuden sopimuksen mahdollisista toiminnallisista muutoksista ei ole vielä tietoa tässä vaiheessa.

Edellä mainitut suunnitelmat ja päätökset vaikuttavat vuosien 2023-24 ruoka- ja siivouspalvelujen toimintaan, joten niiden arvioiminen ei ole tässä vaiheessa mahdollista.

Vesiliikuntakeskuksen suunnitelman mukainen valmistuminen v. 2023 lisää siivouspalveluiden kustannuksia merkittävästi.

Riskit tavoitteiden saavuttamisessa

Ruoka- ja siivouspalvelut toimintojen haasteena on jatkuva sijaisten rekryointitarve. Toimintojen on toteuduttava jokaisena päivänä ja sijaisia tarvitaan usein jopa päivittäin. Ikääntyviä eläkeläisiä on jonkin verran pystytty hyödyntämään sijaisuuksissa, mutta tulevat vuodet myös heidän osaltaan tuovat lisää haasteita. Jatkuva sähköinen hakuilmoitus on tuonut kaivattuja hakemuksia vain harvoin.

Suorite- ja tunnuslukutiedot TP 2018, TPE 2019 sekä suunnitelmavuosilta 2020 – 2024

Kysyntä- ja laajuustiedot	TP 2018	TA 2019	TA2020	TA 2021	TA 2022	TA 2023	TA 2024
Siivottava pinta-ala m ²	63383	60506	58900	59500	61000	63000	63000
€ / m ² / vuosi	23,31	24,78	24,39	24,22	24,53	27,19	27,54
€ / m ² / kuukausi	1,94	2,07	2,03	2,0	2,0	2,3	2,3
Henkilöstön lkm		11	13	13	13	16	16
Ruokapalvelujen suoritehinta	TP 2018	TA 2019	TA 2020	TA2021	TA2022	TA2023	TA2024
Päiväkodit	3,17	3,11	3,43	3,4	3,4	3,4	3,4
Koulut	3,70	3,48	3,48	3,5	3,5	3,5	3,5
Terveyskeskus	3,84	3,88	3,28	3,3	3,3	3,3	3,3
Kivistöntie 16 Hirvitalo	5,97	5,75	6,08	6,1	6,1	6,1	6,1
Kysyntä- ja laajuustiedot	TP 2018	TA 2019	TA 2020	TA 2021	TA 2022	TA 2023	TA 2024
Ruokapalvelut							
Henkilöstön lkm	44,4	45,9	46,0	46,0	46,0	46,0	46,0
Keittiöiden lkm							
- keskuskeittiö	2	2	1	1	1	1	1
-terveyskeskuksen keittiö	1	1	1	1	1	1	1
-päiväkotien valmistava keittiö	2	2	2	2	2	2	2
-päiväkotien jakelukeittiöt	9	10	8	8	8	8	8
-päiväkotiviipaleet, ei keittiötä	1	0	0	0	0	0	0
-koulujen jakelukeittiöt	7	7	8	8	8	8	8
-koulujen valmistavat keittiöt	8	7	7	7	7	7	7
Ruokapalveluyksiköt yht.	30	29	27	27	27	27	27
-Mäntsälän palvelukotiyhdistys	1	1	1	1	1	1	1
Kivistöntie 16 Hirvitalo	1	1	1	1	1	1	1
Kunnantalon ravintola	1	1	1	1	1	1	1
Kaikki yhteensä	33	32	30	30	30	30	30
Suoritteet:							
-Terveyskeskus	224 723	199 644	197 450	198 000	198 000	198 000	198 000
-Päiväkodit	302 140	314 986	310 344	312 000	312 000	312 000	312 000
-Koulut	630 011	630 543	620 927	625 000	625 000	625 000	625 000
Kivistöntie 16 Vuokra-asunnot	21126	19 982	17 500	17 000	17 000	17 000	17 000
Mäntsälä yhteensä	1 178 000	1 165 155	1 146 221	1 152 000	1 152 000	1 152 000	1 152 000
Suoritteet / yksikkö	40 086	40 178	42 453	42 500	42 500	42 500	42 500
Suoritteet / Hlö	28 923	26 498	24 918	25 000	25 000	25 000	25 000

Kuntatekniikka

Tulosalueen palveluajatus

Kuntatekniikan palveluajatus on ylläpitää ja rakentaa turvallisia liikenneväyliä, liikuntapaikkoja ja puisto- ja leikkialueita.

1 000 €	TA 2020 ltk	TA 2020	TS 2021	TS 2022	TS 2023	TS 2024	TAM 2019	TP 2018
Toimintatuotot	385	382	371	371	371	371	395	671
Valm. omaan käyttöön	5	5	5	5	5	5		
Toimintakulut	-2989	-2666	-2879	-2882	-2884	-2887	-2939	-3098
Toimintakate	-2599	-2279	-2503	-2505	-2508	-2511	-2544	-2427

Toimintaympäristön muutokset suunnitelmakaudella 2020 – 2024

Kuntatekniikan toimintoihin suunnitellaan alueurakkamalla perinteisen oman työn ohelle aikaisintaan vuodesta 2021.

Riskit tavoitteiden saavuttamisessa

Alueiden määrän lisääntyessä ja vastaavasti henkilöstön riittämätön määrä aiheuttaa riskin alueiden ylläpidon ja kunnossapidon tason ylläpitämisessä.

Suorite- ja tunnuslukutiedot TP 2018, TPE 2019 sekä suunnitelmavuosilta 2020 – 2024

Kysyntä- ja laajuustiedot	TP2018	TA2019	TA2020	TA2021	TA2022	TA2023	TA2024
Kadut ja yleiset alueet							
kaavatie km	107	110	112	118	124	126	130
€	1 864 876	1 777 400	1 846 800	1 883 300	1 885 800	1 888 200	189 700
€ / km	17 429	16 158	16 489	15 960	15 208	14 986	1 459
Puistot, puistometsät ja muut hoidossa olevat alueet							
ha	187	187	187	187	187	187	187
€	300 460	318 225	320 000	322 000	324 000	326 000	328 000
€ / ha	1 607	1 702	1 711	1 722	1 733	1 743	1 754
Taloussmetsät							
ha	848	848	848	848	848	848	848
puunmyynti (€)	110 000	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000
puunmyynti m ³	2 500	2 452	2 500	2 500	2 500	2 500	2 500
Liikuntapaikat							
Asukkaat 31.12.	20 750	20 750	20 750	20 750	20 750	20 750	20 750
€	358 750	273 400	410 000	355 800	355 800	355 800	355 800
€ / as	17	13	20	17	17	17	17
Valaistus							
liikenne- ja tievalot MWh	2 050	2 000	1 800	1 800	1 800	1 800	1 800
Valaistus							
kuntoradat ja kentät MWh	105	105	100	100	100	100	100
Katu - ja aluevalaistus €	239 600	231 000	267 500	205 000	205 000	205 000	205 000
Kadut ja väylät							
Kadut (km)	22,0	25,0	28,0	30,0	32,0	34,0	36,0
Kokoojakadut (km)	37,5	39,0	41,0	44,0	46,0	48,0	52,0
Asuntokadut (km)	35,0	36,0	40,0	42,0	44,0	46,0	48,0
Kevyen liikenteen väylät	39,0	40,0	42,0	42,0	46,0	48,0	50,0
Katujen ja kevyenliikenteen väylien korjausvelka €		9 610 000					
Katuvalaistus (lkm)	4 690	4 730	4 750	4 760	4 780	4 800	4 800
Mäntsälän jätteet							
Mäntsälän jätteet (tonnia)	7050	7050	7050	7050	7050	7050	7050
Vaarallinen jäte kiinteäpiste (tonnia)	78	78	78	78	78	78	78
Vaarallinen jäte keräysauto (tonnia)	12	12	12	12	12	12	12

7 Tuloslaskelmaosa

Ulkoisen tuloslaskelma

<i>(ulkoinen) 1000 €</i>	Tp 2018	Ta 2019	Tpe 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022	TS 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026
Toimintatuotot	64305	11201	10919	10699	10598	10640	10715	10797	10905	11015
Myyntitulot	53628	2985		2761	2733	2733	2729	2732	2760	2787
Maksutulot	6034	2147		2304	2231	2245	2245	2245	2267	2290
Tuet ja avustukset	1220	839		650	614	599	634	668	675	681
Muut toimintatulot	3422	5229		4985	5020	5064	5108	5153	5204	5256
Valmistus omaan käyttöön	184		168	5	5	5	5	5	5	5
Toimintakulut	-170682	-121219	-123318	-125955	-126327	-126733	-127447	-128776	-130708	-132669
Henkilöstömenot	-55147	-35492		-35516	-35419	-35297	-35541	-35723	-36259	-36803
Palvelujen ostot	-99379	-74444		-79184	-80198	-80963	-81584	-82563	-83802	-85059
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-6378	-4849		-4823	-4861	-4875	-4943	-5373	-5453	-5535
Avustukset	-5571	-4268		-4272	-3722	-3672	-3672	-3429	-3480	-3533
Muut toimintamenot	-4207	-2165		-2161	-2126	-1925	-1707	-1688	-1714	-1739
Toimintakate	-106193	-110018	-112231	-115251	-115724	-116088	-116727	-117974	-119797	-121649
Verotulot	79624	84826	83187	87491	90369	93209	96746	98072	98729	100099
Valtionosuudet	28828	28823	28720	31142	31142	31142	31142	31142	31142	31142
Rahoitustuotot ja -kulut	1376	740	850	1009	740	740	740	740	740	740
Korkotulot	1742	1700	1718	1700	1700	1700	1700	1700	1700	1700
Muut rahoitustuotot	308	50	174	50	50	50	50	50	50	50
Korkokulut	-673	-1000	-1000	-731	-1000	-1000	-1000	-1000	-1000	-1000
Muut rahoituskulut	-2	-10	-43	-10	-10	-10	-10	-10	-10	-10
Vuosikate	3635	4371	526	4391	6527	9004	11901	11981	10814	10332
Poistot ja arvonalentumiset	-6810	-6800	-6900	-8146	-8600	-8800	-9700	-9900	-9900	-9900
Tilikauden tulos	-3175	-2429	-6374	-3755	-2073	204	2201	2081	914	432
Poistoeron vähennys	31	31	31	31	31	31	31	31	31	31
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	-3144	-2398	-6343	-3724	-2042	235	2232	2112	945	463
Tunnusluvut										
Toimintatuotot / toimintakulut %	37,7 %	9,2 %	8,9 %	8,5 %	8,4 %	8,4 %	8,4 %	8,4 %	8,3 %	8,3 %
Vuosikate / poistot %	53 %	64 %	8 %	54 %	76 %	102 %	123 %	121 %	109 %	104 %
Vuosikate € / asukas	176	206	25	211	311	427	560	560	502	476

Asukasmäärä	20 686	21211	21000	20852	20956	21103	21250	21399	21549	21700
--------------------	--------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------

HUOM! Ehnroosin koulun leasing-rah.kulut, n. 0,95 milj.€/v huomioitu 2022 alkaen, Apotti-järjestelmän käyttökustannuksia ei ole huomioitu (v. 2020-2024 yht. 9,2 milj.€)

Ulkoinen ja sisäinen tuloslaskelma

<i>(ulkoinen ja sisäinen) 1000 €</i>	Tp 2018	Ta 2019	Tpe 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022	TS 2023	TS 2024
Toimintatuotot	95016	31257	30974	29674	29572	29614	29690	29772
Valmistus omaan käyttöön	184		168	5	5	5	5	5
Toimintakulut	-201393	-141275	-143373	-144930	-145301	-145707	-146422	-147750
Toimintakate	-106193	-110018	-112231	-115251	-115724	-116088	-116727	-117974
Verotulot	79624	84826	83187	87491	90369	93209	96746	98072
Valtionosuudet	28828	28823	28720	31142	31142	31142	31142	31142
Rahoitustuotot ja -kulut	1376	740	850	1009	740	740	740	740
Korkotulot	1742	1700	1718	1700	1700	1700	1700	1700
Muut rahoitustuotot	308	50	174	50	50	50	50	50
Korkokulut	-673	-1000	-1000	-731	-1000	-1000	-1000	-1000
Muut rahoituskulut	-2	-10	-43	-10	-10	-10	-10	-10
Vuosikate	3635	4371	526	4391	6527	9004	11901	11981
Poistot ja arvonalentumiset	-6810	-6800	-6900	-8146	-8600	-8800	-9700	-9900
Tilikauden tulos	-3175	-2429	-6374	-3755	-2073	204	2201	2081
Tilinpäätössiirrot	31	31	31	31	31	31	31	31
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	-3144	-2398	-6343	-3724	-2042	235	2232	2112

HUOM! Ehnroosin koulun leasing-rah.kulut, n. 0,95 milj.€/v huomioitu 2022 alkaen, Apotti-järjestelmän käyttökustannuksia ei ole huomioitu (v. 2020-2024 yht. 9,2 milj.€)

8 Investointiosa

Investoinnit	Kokonaiskustannus rvo yli vuoden kestävissä hankkeissa	TA 2019	TA muutokset 2019	TA muutosten jälkeen	Ennuste 31.12.2019	TA 2020 ltk	TA 2020	TS 2021	TS 2022	TS 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026
Valtuuston sitovuustaso nettositova (N)													
Kunnanhallitus													
Kiinteä omaisuus													
Maa-alueiden hankinta	Menot	-700 000		-700 000	-700 000	-700 000	-700 000	-700 000	-700 000	-700 000	-700 000	-700 000	-700 000
Maa-alueiden myynti	Tulot	200 000		200 000	400 000	200 000	200 000	200 000	200 000	200 000	200 000	200 000	200 000
Käyttöomaisuuden myynti					439 725								
Kiinteä omaisuus yhteensä	N Netto	-500 000		-500 000	139 725	-500 000	-500 000	-500 000	-500 000	-500 000	-500 000	-500 000	-500 000
Aineeton käyttöomaisuus													
Osakkeiden hankinta	Menot												
Osakkeiden myynti	Tulot												
Kassa- ja verkkomaksujärjestelmien uudistaminen	Menot					-30 000	-30 000						
Aineeton käyttöomaisuus yhteensä	N Netto					-30 000	-30 000						
Kunnanhallitus yhteensä	Menot	-700 000		-700 000	-700 000	-730 000	-730 000	-700 000	-700 000	-700 000	-700 000	-700 000	-700 000
	Tulot	200 000		200 000	839 725	200 000	200 000	200 000	200 000	200 000	200 000	200 000	200 000
	N Netto	-500 000		-500 000	139 725	-530 000	-530 000	-500 000	-500 000	-500 000	-500 000	-500 000	-500 000

Investoinnit		Kokonaiskustannus rvo yli vuoden kestävissä hankkeissa	TA 2019	TA muutokset 2019	TA muutosten jälkeen	Ennuste 31.12.2019	TA 2020 ltk	TA 2020	TS 2021	TS 2022	TS 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026
Valtuuston sitovuustaso nettositova (N)														
Kasvatus- ja Sivistyslautakunta														
Irtain omaisuus														
Tilojen kalustaminen														
Opetuspalvelut														
Vaarojen ja riskien mukaiset investointitarpeet	N Menot		-20 000		-20 000	-20 000	-20 000	-15 000	-15 000	-15 000	-15 000	-15 000		
Uuden opetussuunnitelman mukainen kalustaminen	N Menot	-70 000	-119 000		-119 000	-119 000	-30 000	-30 000						
Säilinkään koulun ensikertainen kalustaminen	N Menot	-400 000	-499 100		-499 100	-499 100	-30 000	-15 000						
Hyökännummen koulun esikertainen kalustaminen	N Menot			-51 377	-51 377	-51 377								
Lukion kalustohankinnat														
Ehnroosin koulun ensikertainen kalustaminen	N Menot	-1 240 000							-1 200 000		-40 000			
Varhaiskasvatus														
Säilinkään päiväkodin ensikertainen varustaminen	N Menot	-75 000	-75 000		-75 000	-75 000	-20 000							
Hyökännummen päiväkodin ensikertainen varustaminen	N Menot	-20 000	-20 000		-20 000	-20 000								
Kalustehankinnat / ergonomian parantaminen korkeilla kalusteilla	N Menot	-15 000	-15 000		-15 000	-15 000	-15 000		-15 000					
Varhaiskasvatussuunnitelman mukainen kalustaminen	N Menot						-15 000		-15 000					
Amandan päiväkodin ensikertainen varustaminen	N Menot	-360 000								-330 000		-30 000		
Elinikäinen oppiminen														
Kirjaston henkilökunnan työtilan kalustehankinnat	N Menot	-25 000	-25 000		-25 000	-25 000								
Opistotalon alakerran opetusvälineiden ja kalusteiden hankinta	N Menot	-21 000	-21 000		-21 000	-21 000								
Kirjasto OptimaLocker säilytysjärjestelmä	N Menot	-15 000												
Liikuteltava työskentelykuutio kirjastoon	N Menot	-15 000												
"Uusi kirjasto"-suunnitelman mukainen tilojen uudelleen kalustaminen	N Menot						-15 000	-15 000						
Muut hankinnat														
Opetuspalvelut														
Dokumenttikamerat	N Menot	-14 586	-14 586		-14 586	-14 586								
Sähköiset työpöydät	N Menot	-5 000	-5 000		-5 000	-5 000								
Varhaiskasvatus														
Päivähoito ProConsona / uusi asiakastietojärjestelmä	N Menot	-30 000	-30 000		-30 000									
Päivähoito mobiilihanke	N Menot	-40 000												
Kasvatus- ja sivistyslautakunta yhteensä	Menot	-2 345 586	-843 686	-51 377	-895 063	-865 063	-145 000	-75 000	-45 000	-1 545 000	-85 000	-15 000	0	0
	Tulot													

Investoinnit		Kokonaiskustannusa rvio yli vuoden kestävissä hankkeissa	TA 2019	TA muutokset 2019	TA muutosten jälkeen	Ennuste 31.12.2019	TA 2020 ltk	TA 2020	TS 2021	TS 2022	TS 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026
Valtuuston sitovuustaso nettositova (N)														
Tekninen lautakunta														
Talonrakennus														
Koulurakennukset														
Ehnoosin koulu toteutetaan leasingrahoituksella	N Menot	-19 000 000	-1 000 000		-1 000 000	-300 000	-7 000 000	-7 000 000	-7 800 000	-3 900 000				
Päiväkotirakennus														
Päiväkoti Amandan uudisrakennus	N Menot	-6 800 000		-100 000	-100 000	-100 000	-1 900 000	-200 000	-1 000 000	-3 000 000	-2 530 000			
Monitoimikiinteistöt														
Sälinkään koulu ja päiväkot	N Menot	-10 000 000	-3 300 000		-3 300 000	-3 300 000								
Liikuntapaikat ja vapaa-ajan rak.														
Vesiliikuntakeskus	N Menot	-15 450 000	-500 000	200 000	-300 000	-50 000	-500 000	-150 000	-1 150 000	-3 100 000	-8 300 000	-2 600 000		
Rakennusten kunnostus/sisäilmakorjaukset														
Rakennusten korjaukset/ sisäilmakorj. budjetointikohde	N Menot		-340 000		-340 000	-270 000			-340 000	-340 000	-340 000	-340 000		
Terveyskeskuksen sisäilmakorjaus	N Menot													
Kotokartanon sisäilmakorjauksia							-20 000	-20 000						
Palolaitoksen sisäilmakorjaukset							-70 000	-70 000						
Hepolan sisäilmakorjaukset							-25 000	-25 000						
Myllymäen sisäilmakorjauksia							-20 000	-20 000						
Myllymäen liikuntasalin kunnostus (sisäilma) pulastic lattiaksi							-100 000	-80 000						
Riihenmäen vanhan koulun sisäilmakorjauksia, 2 krs							-20 000	-20 000						
muut sisäilmakorjaukset							-15 000	0						
Energiansäästötoimenpiteet														
Led-valaistuksen uusinta (puitesopimus kilpailutus)							-230 000	-230 000	-160 000	-160 000	-160 000	-160 000		
Energiansäästötoimenpiteet	N Menot													
Rakennusten peruskorjaukset														
Myllymäen koulun peruskorjaus	N Menot	-4 200 000							-200 000	-2 000 000	-2 000 000			
Hepolan koulun peruskorjaus	N Menot	-4 200 000								-200 000	-2 000 000	-2 000 000		
Monitoimitalon peruskorjaus	N Menot	-3 300 000								-300 000	-1 500 000	-1 500 000		
Elinkaarihankkeet														
Hyökännummen koulu ja pk - vanha osa	N Menot	-13 072 500	-100 000		-100 000	-100 000								
Hyökännummen koulu ja pk - uusi osa	N Menot	-1 924 700												
Talonrakennus yhteensä	Menot Tulot N Netto	-77 947 200	-5 240 000	100 000	-5 140 000	-4 120 000	-2 900 000	-815 000	-2 850 000	-9 100 000	-16 830 000	-6 600 000	0	0
		-77 947 200	-5 240 000	100 000	-5 140 000	-4 120 000	-2 900 000	-815 000	-2 850 000	-9 100 000	-16 830 000	-6 600 000	0	0

Kuntatekniikka														
Alueet mm. teollisuus ja infra														
Männikkö	N Menot						-50 000	-50 000						
Rauhanmäen alue	N Menot	-500 000	-200 000	-700 000	-500 000	-200 000	-200 000	-700 000	-700 000	-700 000	-700 000	-700 000	-700 000	-700 000
Kunnalitekniikan suunnittelutyöt	N Menot						-125 000	-100 000						
Keskusaukion rakentaminen	N Menot					-300 000								
Osuustien ja meijerin alue	N Menot						-75 000	-75 000						
Pienet liikenneturvallisustoimenpiteet	N Menot						-50 000	-50 000						
Linjatiensivun alueen kadut	N Menot						-200 000	-200 000						
Lempivaara (Kapuli III)	N Menot	-5 800 000	-1 800 000	-1 800 000	-1 700 000	-1 200 000	-600 000							
Kevytliikenne														
Koulupolun muutostyöt							-150 000	-150 000						
Kevytliikenne budjetointikohde	N Menot	-300 000		-300 000	-300 000	-100 000	-50 000	-250 000	-250 000	-250 000	-250 000	-250 000	-250 000	-250 000
Liikenne														
Päällystystyöt 2020							-200 000	-170 000						
Katuvalaistus 2020							-100 000	-100 000						
Sälinkääntie							-300 000	-300 000						
Rautatieaseman pysäköintialue							-300 000	-300 000						
Pienet täydennysrakennuskohteet	N Menot	-470 000		-470 000	-470 000	-100 000	-100 000							
Puistot ja leikkiapaikat														
Puistot ja leikkiapaikat budjetointikohde	N Menot	-100 000		-100 000	-100 000			-100 000	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000
Ahokannan leikkipuisto	N Menot						-60 000	-60 000						
Mäntsälänjoen kunnostussuunnitelma	Tulot	150 000		150 000	150 000									
Mäntsälänjoen kunnostussuunnitelma	N Menot	-500 000		-500 000	-600 000	-400 000	-400 000	-300 000	-300 000					
Liikuntapaikat														
Liikuntapaikat	N Menot	-200 000		-200 000	-200 000	-200 000		-300 000	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000
Vesihuolto														
Vesihuoltolinjasto Teletalo	N Menot				-49 496									
Hankeryhmät														
Vesihuollon kehittämisryhmä	N Menot	-50 000		-50 000		-10 000	-10 000	-100 000	-100 000	-100 000				
Budjetointikohde						-90 000	0							
Kuntatekniikka yhteensä														
	Menot	-5 800 000	-3 920 000	-200 000	-4 120 000	-4 219 496	-3 910 000	-2 915 000	-2 750 000	-2 550 000	-2 250 000	-2 150 000	-2 150 000	-2 150 000
	Tulot	0	150 000	0	150 000	150 000	0	0	0	0	0	0	0	0
	N Netto	-5 800 000	-3 770 000	-200 000	-3 970 000	-4 069 496	-3 910 000	-2 915 000	-2 750 000	-2 550 000	-2 250 000	-2 150 000	-2 150 000	-2 150 000

Irtain omaisuus													
Irtain omaisuus budjetointikohde	N Menot	-400 000		-400 000	-400 000	-30 000	0	-200 000	-200 000	-200 000	-200 000	-200 000	-200 000
Ilmalämpöpumput, keittiö	N Menot					-24 000	-24 000						
Hepolan koulun valvontakamerat	N Menot					-15 000	-15 000						
Keittiöiden kalusto/laitehankinnat	N Menot					-40 000	-40 000						
Piha-alueiden ulkoleikkivälineet	N Menot					-30 000	-30 000						
Kirkonkylän koulun pyörätelineet	N Menot					-6 000	-6 000						
Päiväkotien/koulujen kiintokalusteiden uusinta, vuosittainen määräraha	N Menot					-30 000	-30 000						
Meijerin tilojen näyttämötekniikka	N Menot					-25 000	-25 000						
Traktorien työkoneita	N Menot					-25 000	-25 000						
Katupuolen kuljetuskalusto	N Menot					-35 000	-35 000						
Puiston kalusto	N Menot					-30 000	-30 000						
Irtain omaisuus yhteensä	Menot	0	-400 000	0	-400 000	-400 000	-290 000	-260 000	-200 000	-200 000	-200 000	-200 000	-200 000
	Tulot												
	N Netto	0	-400 000	0	-400 000	-400 000	-290 000	-260 000	-200 000	-200 000	-200 000	-200 000	-200 000
Tekninen lautakunta yhteensä	Menot	-83 747 200	-9 560 000	-100 000	-9 660 000	-8 739 496	-7 100 000	-3 990 000	-5 800 000	-11 850 000	-19 280 000	-8 950 000	-2 350 000
	Tulot	0	150 000	0	150 000	150 000	0	0	0	0	0	0	0
	N Netto	-83 747 200	-9 410 000	-100 000	-9 510 000	-8 589 496	-7 100 000	-3 990 000	-5 800 000	-11 850 000	-19 280 000	-8 950 000	-2 350 000
Investoinnit yhteensä ilman leasingrahoitteisia hankkeita	Menot	-86 092 786	-11 103 686	-151 377	-11 255 063	-10 304 559	-7 975 000	-4 795 000	-6 545 000	-14 095 000	-20 065 000	-9 665 000	-3 050 000
Rahoitusosuudet investointimenoihin yhteensä	Tulot	0	150 000	0	150 000	150 000	0	0	0	0	0	0	0
Käyttöomaisuuden myynnit yhteensä	Tulot	0	200 000	0	200 000	839 725	200 000	200 000	200 000	200 000	200 000	200 000	200 000
INVESTOINNIT YHTEENSÄ ILMAN LEASINGRAHOITTEISIA HANKKEITA	Netto	-86 092 786	-10 753 686	-151 377	-10 905 063	-9 314 834	-7 775 000	-4 595 000	-6 345 000	-13 895 000	-19 865 000	-9 465 000	-2 850 000
Leasingrahoituksella toteutettavat hankkeet									0	0	0	0	0
Ehnoosin koulu	menot			0			-7 000 000	-7 000 000	-7 800 000	-3 900 000	0	0	0
LEASINGRAHOITTEISET HANKKEET YHTEENSÄ	Netto	0	0	0	0	0	-7 000 000	-7 000 000	-7 800 000	-3 900 000	0	0	0
Investoinnit yhteensä sis. leasingrahoitteiset hankkeet	Menot	-86 092 786	-11 103 686	-151 377	-11 255 063	-10 304 559	-14 975 000	-11 795 000	-14 345 000	-17 995 000	-20 065 000	-9 665 000	-3 050 000
Rahoitusosuudet investointimenoihin yhteensä	Tulot	0	150 000	0	150 000	150 000	0	0	0	0	0	0	0
Käyttöomaisuuden myynnit yhteensä	Tulot	0	200 000	0	200 000	839 725	200 000	200 000	200 000	200 000	200 000	200 000	200 000
INVESTOINNIT YHTEENSÄ SIS. LEASINGRAHOITTEISET HANKEET	Netto	-86 092 786	-10 753 686	-151 377	-10 905 063	-9 314 834	-14 775 000	-11 595 000	-14 145 000	-17 795 000	-19 865 000	-9 465 000	-2 850 000

Elinkaarihankkeiden kulut

(1000 €)	Ta 2020	Ts 2021	Ts 2022	Ts 2023	Ts 2024
Riihenmäen ala- ja yläkoulu *	575	575	575	575	575
Hyökännummen koulu ja pk *	517	517	517	517	517
Yhteensä	1093	1093	1093	1093	1093

*Kuluissa ei ole huomioitu vuosittaisia indeksikorotuksia

9 Rahoitusosa

<i>(ulkoinen) 1000 €</i>	Tp 2018	Ta 2019	Tpe 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022	TS 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026
Toiminnan rahavirta										
Vuosikate	3635	4371	526	4391	6527	9004	11901	11981	10814	10332
Tulorahoituksen korjauserät	-809	-1500	-1600	-1200	-1200	-1200	-1200	-1200	-1200	-1200
Investointien rahavirta										
Investointimenot	-19854	-11104	-10305	-4795	-6545	-14095	-20065	-9665	-3050	-3050
Rahoitusosuudet investointimenoihin	120	150	150							
Käyttöomaisuuden myynnit	2502	1700	2396	1400	1400	1400	1400	1400	1400	1400
Toiminnan ja investointien rahavirta	-14406	-6383	-8834	-204	182	-4891	-7964	2516	7964	7482
Rahoituksen rahavirta										
Antolainauksen muutokset	176	150	323	150						
Lainakannan muutokset	11506	6200	11478	240	-260	5266	7592	-2708	-8208	-7708
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	21875	11500	11500							
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-11686	-5400	-5400	-4260	-4260	-2734	-2208	-2208	-2208	-2208
Lyhytaikaisten lainojen muutos	1317	100	5378	4500	4000	8000	9800	-500	-6000	-5500
Muut maksuvalmiuden muutokset	2717		-3000							
Rahoituksen rahavirta	14399	6350	8801	390	-260	5266	7592	-2708	-8208	-7708
Rahavarojen muutos	-7	-33	-33	186	-78	375	-371	-192	-244	-225
Tunnusluvut										
Toiminnan ja investointien kertymä, €										
(5 vuotta)	8867	-34508	-36959	-30705	-29741	-28152	-21711	-10361	-2193	5107
Investointien tulorahoitus, %	18 %	39 %	5 %	92 %	100 %	64 %	59 %	124 %	355 %	339 %
Asukasmäärä	20 686	21 211	21000	20852	20956	21103	21250	21399	21549	21700
Lainakanta	74189	81684	85667	85907	85647	90913	98505	95798	87590	79883
Lainakanta € / asukas	3586	3851	4079	4120	4087	4308	4636	4477	4065	3681

* Käyttöomaisuusinvestoinneissa ei ole huomioitu Apotti-järjestelmän investointeja, 0,4 milj.€ v. 2020, eikä Ehnroosin koulua, joka toteutetaan leasing-rahoituksella

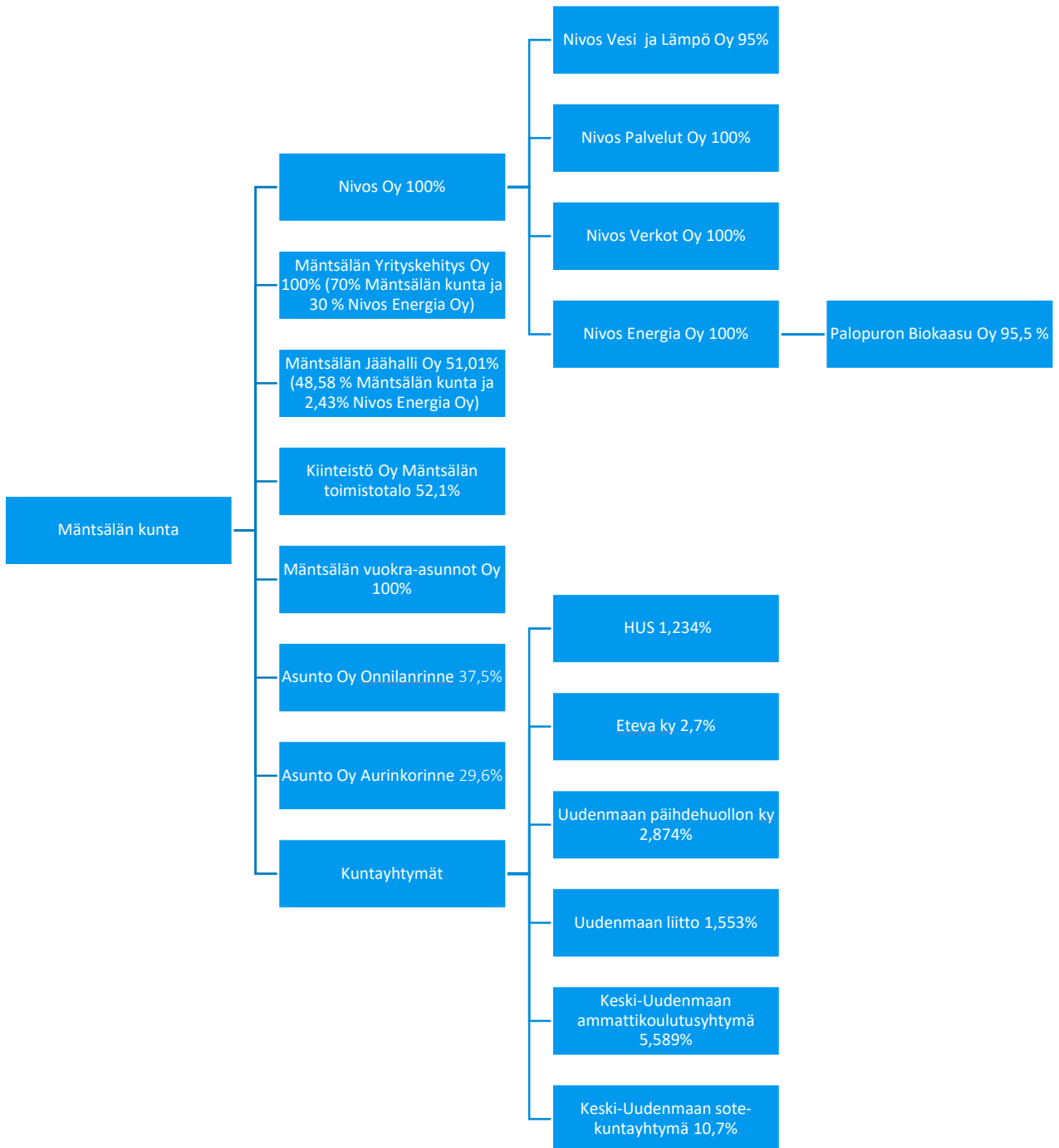
10 Yhteenveto valtuuston sitovista määrärahoista

	Määrärahasitovuus	TA 2020 ltk (1000 €)	TA 2020 (1000 €)
N = toimintakatesitova			
M = menositova			
T= tulossitova			
Tu = sitova tilikauden tulokseen			
Käyttötalousosa			
Kunnanhallitus			
Yleishallinto	N	1011	713
Tukipalvelut	N	-4297	-4343
Sosiaali- ja terveystoimen palvelut	N	-63008	-64722
Elinkeinopalvelut	N	-1845	-1840
Vapaa-aikapalvelut	N	-1405	-1355
Maaseututoimi	N	-106	-103
Pelastus	N	-1920	-1987
Ympäristöpalvelut	N	-166	-166
		-71735	-73801
Hyvinvointilautakunta			
Hyvinvointilautakunta	N	-182	-221
		-182	-221
Kuntakehityslautakunta			
Kuntakehityslautakunta	N	-433	-424
		-433	-424
Tarkastuslautakunta			
Tarkastustoimi	N	-42	-42
		-42	-42
Kasvatus- ja sivistyspalvelut			
Talous- ja hallintopalvelut	N	-715	-711
Opetuspalvelut	N	-30326	-30187
Varhaiskasvatuspalvelut	N	-16013	-15847
Elinikäinen oppiminen	N	-1554	-1535
		-48608	-48280
Tekniset palvelut			
Keskityt palvelut	N	-1064	-931
Toimitilapalvelut (toimintakate)		9574	9956
Toimitilapalvelut	Tu	5446	5828
Ruoka- ja siivouspalvelut	N	118	771
Kuntatekniikka	N	-2599	-2279
		1901	3389
Investointiosa			
Kunnanhallitus			
-kiinteä omaisuus	N	-500	-500
-aineeton käyttöomaisuus	N	-30	-30
Kasvatus- ja sivistyspalvelut			

-irtain omaisuus	N	-145	-75
Tekniset palvelut			
-talonrakennus	N	-2900	-815
-elinkaarihankkeet	N	-7000	-7000
-kadut ja liikenneväylät	N	-1000	-970
-kevytliikenne	N	-250	-200
-alueet, teollisuus ja infra	N	-1900	-1275
-puistot ja leikkipaikat	N	-460	-460
-liikuntapaikat	N	-200	
-hankeryhmä	N	-100	-10
-irtain omaisuus	N	-290	-260
		-14775	-11595
Rahoitusosa			
Antolainauksen muutokset	N	150	150
Lainakannan muutokset	N	1040	240

11 Konserniosa

11.1 Mäntsälän kuntakonserni



11.2 Kuntakonsernin investoinnit ja lainakanta

Investoinnit

(1000 €)	TP 2018	Ta 2019	Tpe 2019	TA 2020 ltk	TA 2020	TS 2021	TS 2022	TS 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026
Mäntsälän kunta	19854	11104	10305	14975	11795	14345	17995	20065	9665	3050	3050
Nivos Oy konserni	13194	10030	13130	9054	9054	8315	9120	8030	7530		
Mäntsälän vuokra-asunnot Oy		1000					8000		8000		
Mäntsälän Jäähalli Oy	57	4200	1850	4400	4400	250					
Mäntsälän yrityskehitys Oy	9	10	10	10	10	10	10	10	10		
Kiinteistö Oy Mäntsälän toimistotalo											
Investoinnit yhteensä	33114	26344	25295	28439	25259	22920	35125	28105	25205	3050	3050

Mäntsälän kunnan luvut sis.Enhroosin koulun kustannukset yht. 19,0 milj. eur.

Keski-Uudenmaan sote-kuntayhtymä, HUS, Eteva, Keski-Uudenmaan päihdehuollon ky, Uudenmaan liitto ja Keski-Uudenmaan ammattikoulutusyhtymä investoinnit tarkentuvat myöhemmin.

Lainakanta

(1000 €)	Tp 2018	Ta 2019	Tpe 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022	TS 2023	TS 2024
Mäntsälän kunta	74189	81684	85667	85907	85647	90913	98505	95798
muutos	10100	7495	3983	240	2940	5266	7592	-2708
Nivos Oy konserni	52400	61628	63081	66135	66842	68237	65835	62968
Mäntsälän vuokra- asunnot Oy	29017	31463	26399	24995	24342	31654	30958	38244
Mäntsälän Jäähalli Oy 51,01 %	612	4661	706	3011	2927	2840	2750	2642
Kiinteistö Oy Mäntsälän toimistotalo 52,1 %	4310	4563	2114	2016	1884	1753	1621	1489
Yhteensä	160528	183999	177967	182064	181642	195398	199669	201142
HUS 1,234 % *	3916	2592						
Eteva ky 2,7 % *	901	775						
Uudenmaan päihdehuollon ky 2,874 % *								
Uudenmaan liitto 1,553 % *								
Keski-Uudenmaan ammattikoulutusyhtymä 5,589 % *								
Keski-Uudenmaan sote-kuntayhtymä 10,7 %				953	559	310		
Yhteensä *	165345	187366	177967	183017	182201	195707	199669	201142
Asukasmäärä	20 686	21 211	21 000	20 852	20 956	21 103	21 250	21 399
Lainamäärä € / asukas *	8365	8833	8475	8777	8694	9274	9396	9400
Kunnan lainamäärä € /asukas	3586	3851	4079	4120	4087	4308	4636	4477

* HUS:n, Etevan, Uudenmaan päihdehuollon ky:n, Uudenmaan liiton, Keski- Uudenmaan ammattikoulutusyhtymän, velkamäärät tarkentuvat myöhemmin.

11.3 Tytäryhtiöiden talousarviot

Konserniyhtiöiden tavoitteet

	Nivos Oy konserni	Mäntsälän vuokra-asunnot Oy	Mäntsälän toimistotalo	Mäntsälän Yrityskehitys Oy	Mäntsälän Jäähalli Oy
Tuottavuustason kasvu 0,5 % yksikköä	Tuottavuustason kasvu 0,5 % yksikköä	Tuottavuustason kasvu 0,5 % yksikköä		Tuottavuustason kasvu 0,5 % yksikköä	Tuottavuustason kasvu 0,5 % yksikköä
Velkakatto maksimimäärä (1000€)	95912	40022	3870	0	6076

Nivos konserni

Toiminta-ajatus ja olennaiset muutokset toimintaympäristössä

Palvelemme yhden luukun periaatteella, tarjoamalla kokonaisvaltaisesti asumiseen ja yrittämiseen liittyviä laadukkaita infrastruktuuripalveluita.

Tuemme hyvää asumista ja yrittämistä olemassa joustava kumppani, jonka asiantuntijoiden toiminta on tehokasta, käytännönläheistä ja sujuvaa - asiakkaalle helppo.

Toimintaympäristöä muuttaa olennaisesti toimet ilmastonmuutoksen ehkäisyksi sekä sen seuraukset ja teknologian kehitys.

Tavoitteet

Tavoite	Tavoitetaso ja mittari	Seuranta- ja toteutus suunnitelma
Infrastruktuurin kehittäminen tukien Mäntsälän kunnan strategiaa		
Huolehditaan välttämättömyysinfrastruktuurin kehittämisen vastaamaan kunnan kasvua ja mahdollistavan sekä yrityksille että asukkaalle riittävän laadukkaat ja luotettavat infrastruktuuripalvelut mahdollisimman kustannustehokkaasti.		
Elinkeinopolitiikan tukeminen paikallisesti		
Osallistumme aktiivisesti suurimpien uusien yritysten Mäntsälään sijoittumiseen tarjoamalla energiaratkaisuja kilpailukykyisin ehdoin.		
Seutuyhteistyön vahvistaminen		
Haetaan volyymietuja laajemman yhteistyön kautta Nivos-konsernin toiminta-alueella esimerkkinä vesilaitosyhteistyö Pukkilan ja Pornaisten kuntien kanssa sekä kaukolämpöyhteistyö Pornaisten ja Kärkölän sekä mahdollisesti muidenkin lähikuntien kanssa.		
Mäntsälän kunnan talouden tukeminen		
Mäntsälän kunnan taloutta konserni tukee 1,6 miljoonan euron korkotuloutuksella ja kehittämällä liiketoimintaa huolehtien Nivos-konsernin arvonnoususta.		
Terve voitollinen liiketoiminta	Liikevoitto	Liikevoittoprosentti paranee suunnitellusti
Onnellinen asiakas	Asiakaskokemus	Mitataan ja seurataan säännöllisesti, tavoite jatkuva parantaminen
Vahva tekemisen kulttuuri	Henkilöstökysely	Mitataan ja seurataan säännöllisesti, tavoite säilyttää nykyinen, erinomainen taso
Ekologisen jalanjäljen parantaminen	Energiaratkaisut - liiketoiminnan tulokset	Vahva liikevaihdon kasvu ja liikevoiton kohentaminen, seuranta tuloksen kautta

Tunnusluvut

	TA 2020	TS 2021	TS 2022	TS 2023	TS 2024	TPE 2019	TP 2018
Liikevaihto (1000 €)	36596	40568	41920	42420	43020	34080	33306
Liikevoitto (1000 €)	367	866	1243	1543	1943	491	631
Omavaraisuus %	30 %	29 %	28 %	27 %	27 %	30 %	33 %
Suhteellinen velkaantuneisuus %	256 %	233 %	229 %	220 %	211 %	285 %	266 %
Investoinnit (1000 €)	9054	8315	9120	8030	7530	13130	13194
Lainamäärä € (1000 €)	93810	94517	95912	93510	90643	97240	88428
Lainamäärä € / asukas	4499	4510	4545	4400	4236	4687	4274
Asukasmäärä	20852	20956	21103	21250	21399	20748	20689

Mäntsälän vuokra-asunnot

Tavoitteet

	TA 2020	TS 2021	TS 2022	TS 2023	TS 2024	TPE 2019	TP 2018
Asukkaat lkm	662	530	630	630	730	662	806
Kiinteistöt lkm	17	15	16	16	17	17	20
Asunnot lkm	431	366	416	416	466	431	525
Asuinneliöt	21647,5	18012	20510	20510	23010	21647,5	26601,5
Kesk. neliövuokra / kk	11,19	11,3	11,7	12	12,35	11,69	11,57
Asuntojen vuokrausaste	97,00 %	97,00 %	98,00 %	98,00 %	98,00 %	98,00 %	97,00 %
Vaihtuvuus % / vuosi	18,00 %	18,00 %	16,00 %	16,00 %	16,00 %	18,00 %	31,06 %
Vuokrasaatava	1,4	1,4	1,2	1,2	1	1,7	1,75
Hakemuksia jonossa	110	110	130	130	150	130	105

Tunnusluvut

	TA 2020	TS 2021	TS 2022	TS 2023	TS 2024	TPE 2019	TP 2018
Liikevaihto (1000 €)	3210	2442	2880	2953	3410	3619	3824
Liikevoitto (1000 €)	513					447	506
Omavaraisuus %							2 %
Suhteellinen velkaantuneisuus %							
Investoinnit (1000 €)			8000		8000		
Lainamäärä € (1000 €)	26895	26212	33493	32766	40022	28837	31137
Lainamäärä € / asukas	1290	1251	1587	1542	1870	1390	1505
Asukasmäärä	20852	20956	21103	21250	21399	20748	20689

Mäntsälän toimistotalo

Tunnusluvut

	TA 2020	TS 2021	TS 2022	TS 2023	TS 2024	TPE 2019	TP 2018
Tuotot / kulut %	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %	69,19 %	75,42 %
Omavaraisuus %	5 %	6 %	6 %	6 %	7 %	5 %	5 %
Suhteellinen velkaantuneisuus %	10 %	10 %	11 %	12 %	13 %	12 %	10 %
Investoinnit (1000 €)							
Lainamäärä € (1000 €)	3870	3617	3364	3112	2859	4057	4310
Lainamäärä € / asukas	186	173	159	146	134	196	208
Asukasmäärä	20852	20956	21103	21250	21399	20748	20689

Mäntsälän Yrityskehitys Oy

Toiminta-ajatus ja olennaiset muutokset toimintaympäristössä

Kunnan elinkeinopalveluista vastaa Mäntsälän Yrityskehitys Oy, josta kunta omistaa 70 % ja Nivos Energia 30 %.

Mäntsälän Yrityskehitys Oy:n kehittää Mäntsälän yritystoimintaa yhteistyössä kunnan, yritysten ja seudullisten organisaatioiden kanssa kunnan elinkeinostrategiassa esitettyjen suuntaviivojen mukaan.

Olennaiset muutokset toimintaympäristössä koskevat lähinnä henkilökunnan eläköitymistä.

Markkinointipäällikkö siirtyy ansaitulle eläkkeelle vuoden 2021 alkupuolella.

Markkinointipäällikön tilalle tulee vuoden 2020 lopussa palkata uusi henkilö, jotta ei arvokasta hiljaista tietoa pääse valumaan yhtiöstä pois.

Tavoitteet

Tavoite	Tavoitetaso ja mittari	Seuranta- ja toteutus suunnitelma
Sitovat tavoitteet suunnittelukaudelle 2019-2021 ovat:		
Uudet suuret yritykset 2 kpl ja keskisuuret yritykset 3 kpl	kappaleet	
Yrityskonsultointien määrä 120 kpl/vuosi	kappaleet	

Tunnusluvut

	TA 2020	TS 2021	TS 2022	TS 2023	TS 2024	TPE 2019	TP 2018
Liikevaihto (1000 €)	354	360	360	360	360	353	345
Liikevoitto (1000 €)	0	0	0	0	0	0	-3
Omavaraisuus %	99 %	99 %	99 %	99 %	99 %	99 %	99 %
Suhteellinen velkaantuneisuus %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
Investoinnit (1000 €)	10	10	10	10	10	10	9
Lainamäärä € (1000 €)	0	0	0	0	0	0	0
Lainamäärä € / asukas	0	0	0	0	0	0	0
Asukasmäärä	20852	20956	21103	21250	21399	20748	20689

Mäntsälän Jäähalli Oy

Toiminta-ajatus ja olennaiset muutokset toimintaympäristössä

Mäntsälän Jäähalli Oy:n tavoitteena on tarjota kuntalaisille hyvät ja laadukkaat puitteet jääurheilun sekä keilailun harrastamiseen.

Yhtiön tarkoituksena ei ole tuottaa voittoa osakkeenomistajille, vaan sen tulee toiminnasta saatavilla tuloilla kattaa toiminnan aiheuttamat kulut, lainojen korot ja -lyhennykset.

Jäähallin laajennushanke käynnistyi rakennusalueen esirakentamisella vuoden 2019 alussa. Jäähallin laajennuksen rakennus-, LVIA- ja sähköurakat kilpailutetaan syys-lokakuussa. Varsinaiset rakennustyöt pyritään aloittamaan vielä kuluvan vuoden aikana. Urakka-aika tulee olemaan 12 kuukautta, joten laajennusosa saadaan käyttöön vuoden 2020 marraskuussa.

Nykyinen jäähalli saatiin käyttöön syyskuun aikana.

Tavoitteet

Tavoite	Tavoitetaso ja mittari	Seuranta- ja toteutus suunnitelma
Mäntsälän Jäähalli Oy:n sitovat tavoitteet:		
Jäähallin kävijäkerrat vuodessa	120.000	34.020
Lasten ja nuorten harrastajamäärien kasvattaminen	350	330
Mainospaikka myynti vuodessa	15000	0
Tilikauden tulos	6600	-12050

Tunnusluvut

	TA 2020	TS 2021	TS 2022	TS 2023	TS 2024	TPE 2019	TP 2018
Liikevaihto (1000 €)	419	860	1040	1068	1095	250	337
Liikevoitto (1000 €)	7	8	21	44	62	-30	3
Omavaraisuus %	5 %	6 %	6 %	6 %	7 %	8 %	30 %
Suhteellinen velkaantuneisuus %	1455 %	686 %	543 %	505 %	474 %	1068 %	225 %
Investoinnit (1000 €)	4400	250				1850	57
Lainamäärä € (1000 €)	6076	5853	5625	5391	5180	2672	759
Lainamäärä € / asukas	291	279	267	254	242	129	37
Asukasmäärä	20852	20956	21103	21250	21399	20748	20689

12 Talousarvion täytäntöönpano-ohjeet

Talousarvion käsitteet

Tulosalue

Tulosalue on luottamustoimielimen vastuulla oleva tehtäväalue käyttötalousosassa. Talousarviossa tulosalueelle määritellään toiminnalliset tavoitteet suoritteina ja tunnuslukuina tai sanallisena arviona sekä hyväksytty määräraha tai tuloarvio.

Hanke

Hanke on toimielimen vastuulla oleva investointi. Hankeryhmä muodostuu hankkeista.

Tavoite

Toiminnallinen tavoite on valtuuston talousarviossa toimielimelle tehtäväkohtaisesti antama määrärahan käyttötarkoitusta, palvelutuotannon määrää, laatua tai toiminnan kehittämissuuntaa ohjaava tavoite, joka johdetaan kunnan toiminta-ajatuksesta ja strategisista tavoitteista. Tavoite esitetään joko tunnuslukuina tai sanallisesti. Valtuusto päättää toiminnallista tavoitteista vuosittain talousarvion hyväksymisen yhteydessä.

Taloudellinen tavoite muodostuu määrärahoista ja tulosarvioista sekä näiden erotuksesta eli toimintakatteesta. Tavoitteet on asetettava niin, että niiden toteutumista voidaan arvioida, eivätkä toimielinten ja tulosalueiden tavoitteet saa olla ristiriidassa koko kuntaa koskevien tavoitteiden kanssa.

Määräraha

Määräraha on valtuuston antama määrältään ja käyttötarkoitukseltaan rajattu valtuus varojen käyttämiseen tulosalueelle tai hankkeelle.

Tuloarvio

Tuloarvio on valtuuston tulosalueelle tai hankkeelle asettama tulotavoite.

Toiminnan kuvaus

Toiminnan kuvaus kertoo miten toimielin toteuttaa kunnan toiminta-ajatusta. Tulosalueen toiminnan kuvaus johdetaan toimielimen palveluajatuksesta.

Toimintasuunnitelma

Toimintasuunnitelma kertoo, miten toimielimen toiminta-ajatusta toteutetaan suunnitelmakaudella asetettujen tavoitteiden ja annettujen määrärahojen ja tuloarvioiden puitteissa.

Vastuhenkilö

Vastuhenkilö on viranhaltija, joka on tulosalueen/tulosityksikön esimies ja joka johtaa sen toimintaa sekä huolehtii tavoitteiden saavuttamisesta hyväksytyjen määrärahojen, ohjeiden ja määräysten puitteissa.

Tilivelvollinen

Kuntalain mukaan valtuutetut eivät ole tilivelvollisia, mutta niitä ovat kunnan muiden toimielinten jäsenet sekä asianomaisen toimielimen tulosalueen johtavat viranhaltijat ja esittelijät. Tilivelvolliset viranhaltijat hyväksytään talousarvion käsittelyn yhteydessä erillisessä liitteessä.

Käyttösuunnitelma

Käyttösuunnitelmassa kerrotaan tulosalueiden ja – tulosyksiköiden talousarviovuoden toiminnasta. Se on toimielimen hyväksymä talousarvioon sisältyvän tulosalueen tai hankkeen tavoitteiden, määrärahojen ja tuloarvioiden jaon tulosyksiköihin tai kohteisiin sisältävä asiakirja. Käyttösuunnitelma on myös viranhaltijan hyväksymä edellä mainittuun toimielimen käyttösuunnitelmaan sisältyvien tulosyksiköiden tai kohteiden osatavoitteiden, osamäärärahojen ja osatuloarvioiden jaon pienempiin osiin (yksiköihin) sisältävä asiakirja.

Tulosityksikkö

Tulosityksikkö muodostuu viranhaltijaorganisaatioyksiköstä tai sen vastuulla olevasta toiminnasta, jolla on

- oma tehtäväalue
- todennettavissa olevat tavoitteet
- osamäärärahat ja osatuloarviot, joista tulosyksikön esimies vastaa.

Kohde

Kohde on käyttöomaisuuden hankinta tai perusparannuskokonaisuus, joka on osa investointihankkeesta. Kohteella on omat määrärahat ja osatuloarviot, josta toimitilin vastaa.

Tavoiteosa

Tavoiteosassavaltuusto hyväksyy kunnan toiminta-ajatuksen ja tavoitetilan, toiminta-strategian sekä taloussuunnitelman perusteet.

Käyttötalousosa

Käyttötalousosassa valtuusto hyväksyy toimielimen tulosalueille eli varsinaiselle toiminnalle tavoitteet sekä myöntää tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot.

Tuloslaskelmaosa

Tuloslaskelmaosaan kootaan käyttötalousosan määrärahojen ja tuloarvioiden toimintatulot ja – menot sekä esitetään niiden lisäksi määrärahat ja tuloarviot sellaisista tuloslaskelmaan kirjattavista eristä, jotka ovat eri toimielimille ja tulosalueille yhteisiä. Tuloslaskelma osoittaa tulo-rahoituksen riittävyyden palvelutoiminnan menoihin, korkoihin ja muihin rahoitusmenoihin sekä omaisuuden kulumisen edellyttämiin suunnitelmapoistoihin.

Investointiosa

Investointiosa sisältää investointisuunnitelmat talousarviovuodelle ja suunnitelmavuosille. Useamman vuoden aikana toteutettava investointihanke jaetaan eri vuosille arvioidun aikataulun mukaan. Investointiosassa valtuusto hyväksyy määrärahat ja tuloarviot hankkeille tai hankeryhmille. Tuloarvio esitetään sille vuodelle, jolloin oikeus rahoitusosuuteen syntyy tai käyttöomaisuuden myynti tapahtuu. Hankkeet kootaan investointiosaan hankeryhmittäin ja toimitelimitäin.

Rahoitusosa

Rahoitusosassa osoitetaan, kuinka paljon varsinaisen toiminnan ja investointien rahoitukseen tarvitaan pääomarahoitusta sekä miten rahoitustarve katetaan.

Talousarvion sitovuusmääritykset

Valtuuston toimielimen tulosalueille hyväksymiä tavoitteita, määrärahoja ja tuloarvioita voidaan muuttaa vain valtuuston päätöksellä. Toimielimet ja tulosyksiköt ovat vastuussa talousarvion menojen ja tulojen toteutumisesta siten, että valtuuston hyväksymät tavoitteet saavutetaan.

Valtuuston sitovin perusteluin hyväksymiä määrärahoja ei saa käyttää ilman valtuuston lupaa muuhun tarkoitukseen.

Käyttötalousosa

Valtuuston eri tulosalueille hyväksymät nettomäärärahat (ulkoinen + sisäinen) eli toimintakate on sitova ja sitä voidaan muuttaa valtuuston päätöksellä. Poikkeuksena on toimitilapalvelujen tulosalue, jossa sitovuustasona on tilikauden tulos.

Suunnitelmapoistot ja kustannuslaskennalliset erät eivät ole määrärahoja.

Tuloslaskelmaosa

Tuloslaskelmaosan sitovat tasot ovat: verotulot, valtionosuudet, rahoitustulot ja – menot (netto). Suunnitelmapoistot kirjataan valtuuston hyväksymän poistosuunnitelman mukaan.

Investointiosa

Investointiosan kunnanvaltuuston toimielinten hankeryhmälle hyväksymät nettomäärärahat ovat sitovia ja niitä voidaan muuttaa valtuuston päätöksellä. Hankkeen euromääräisellä rajalla tarkoitetaan hankkeen kokonaiskustannuksia, ei ao. talousarviovuoden määrärahaa. Hankekohtaisista investoinneista vaaditaan hyväksytty tarveselvitys (pvm ja §) ennen hankkeen ottamista taloussuunnitelmaan. Hankesuunnitelma on laadittava ennen toteutusvuoden talousarvion käsittelyä.

Käyttöomaisuushankinnan arvonlisäveroton euro-rajaa on kirjanpitolain mukaan 10 000 €. Tätä pienemmät hankinnat tulee lähtökohtaisesti hankkia käyttötalouden määrärahoilla.

Taloussuunnitelman investointiosassa on esitetty eri toimielinten päätösvallassa olevat hankkeet.

Rahoitusosa

Rahoitusosassa esitetään valtuustoon nähden sitovat tasot ovat antolainauksen muutokset ja lainakannan muutokset.

Käyttösuunnitelman hyväksyminen

Valtuuston talousarvion hyväksymisen jälkeen kunnanhallitus antaa sen eri toimielinten noudatettavaksi. Käyttösuunnitelmilla toimielimet asettavat valtuuston määrittelemien tavoitteiden kanssa yhdenmukaiset ja tarkennetut tavoitteet tulosyksiköittäin ja jakavat määrärahat ja tuloarviot tulosyksiköille osamäärärahoiksi ja osatuloarvioiksi. Käyttösuunnitelmissa kerrotaan, miten toimitaan, jotta asetetut tavoitteet toteutetaan hyväksytyjen määrärahojen ja tuloarvioiden puitteissa.

Kunnanhallituksen tai johtokunnan määräämä tulosalueen vastuuhenkilö päättää seuraavan tason käyttösuunnitelmasta sekä päättää omalta osaltaan tehtävien toteuttamisesta ja määrärahojen käytöstä asettamalla tarkennetut tavoitteet ja jakamalla määrärahat ja – tuloarviot tarkempiin osiin.

Mikäli hyväksytty käyttösuunnitelma muuttuu olennaisesti sisällöltään ja tarvitaan samalla määrärahojen kohdentamista, on toimielimen tehtävä asianmukainen muutos käyttö-suunnitelmaan.

Talousarvion toteuttaminen, toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden seuranta

Tulosyksiköiden tulee laatia ennakoarvio rahamenoistaan ja tuloistaan perustuen toteutuvaan toimintaan. Toimialojen on huolehdittava siitä, että kunnan talouspalveluilla on maksuvalmiussuunnittelua varten aina ajan tasalla oleva tieto tulevasta rahankäytöstä.

Toimielinten ja tulosalueiden/-yksiköiden vastuuhenkilöiden tulee systemaattisesti seurata talousarviotavoitteiden, käyttösuunnitelmien ja investointien toteutumista tai toteutumaa tarpeen mukaan, kuitenkin vähintään neljännesvuosittain.

Kunnanhallitus ja kunnan johtoryhmä seuraavat talousarvion toteutumista kuukausittain.

Tulosalueiden toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta raportoidaan kunnanhallitukselle ja valtuustolle neljännesvuosittaisissa osavuosikatsauksissa ja koko vuodelta tilinpäätöksessä. Osavuosikatsauksessa esitetään tilinpäätösennuste määrärahojen ja tuloarvioiden käytöstä sekä tavoitteiden toteutumisesta. Tarkastuslautakunta voi antaa mahdollisen lausuntonsa tavoitteiden toteutumisesta kunnanhallituksen vahvistamasta osavuosikatsauksesta.

Kunnanhallituksella on oikeus antaa vuoden 2020 talousarvion täytäntöönpano-ohjeiden yhteydessä ja tarvittaessa toimialoille talouden seurantaan liittyviä tarkempia ja yksityiskohtaisempia toimintaohjeita.

Päätösvalta kertahankinnoissa ja puite-/kausisopimuksissa

Kunnanhallituksen ja lautakuntien päätösvalta

- viranhaltijoiden hankintavaltuudet tai niitä ei ole muutoin määritelty. Hallintosäännön mukaan, jos päätösvaltuudesta ei ole tarkasti säädetty, ratkaisun tekee kunnanhallitus.
- Taloussuunnitelman investointiosassa on esitetty eri toimielinten päätösvallassa olevat hankkeet. Hankkeiden toteuttamista ohjaa hyväksytty kunnan tilahankkeiden toteuttamisohje.

Kunnanjohtajan päätösvalta

- päättää talousarviovuonna enintään 300 000 euron kertahankinnoista ja kuntaa koskevista puite-/kausisopimuksista (300 000 per talousarviovuosi)

Tämän ylittävistä konsernipalveluja koskevista hankinnoista ja sopimuksista päättää kunnanhallitus ja koko kuntaa koskevien hankintojen ja sopimusten osalta kuten jäljempänä todetaan.

Konsernipalveluista vastaavan johtajan ja toimialajohtajien päätösvalta

- konsernipalveluista vastaava johtaja sekä muut toimialajohtajat päättävät talousarviovuonna enintään 200 000 euron hankinnoista sekä toimialaa koskevista puite-/kausisopimuksista

Toimialajohtajien hankintarajan ylittävistä hankinnoista tai sopimuksista päättävät lautakunnat

- kasvatus- ja sivistyslautakunta enintään 400 000 euroa
- tekninen lautakunta enintään 400 000 euroa
- kuntakehityslautakunta käsitellään kuten konsernipalvelut

Näiden rajojen ylittävistä hankinnoista päättää kunnanhallitus.

Tulosalueen päälliköt, tulosyksikön päälliköt ja muut esimiehet

- kertahankinta ja puite-/kausisopimusrajat on määritelty toimialan toimintasäännössä
- (hallintosääntö 3.luku 5 §).

Lainanotto ja lainanottoa koskevat rajoitukset

Kunnanhallituksella on oikeus vuonna 2020

- ottaa pitkäaikaista lainaa talousarvion rahoituslaskelmassa hyväksytyyn ”pitkäaikaisten lainojen – lisäys” euromäärään asti
- pitkäaikaisten lainojen laina-aika on vähintään 1 vuosi
- päätös voi koskea myös lainan ennaikaista takaisinmaksua, lainaehtojen muuttamista sekä koronvaihtosopimuksia

Kunnankamreerilla ja talousjohtajalla on oikeus vuonna 2020

- ottaa kunnan maksuvalmiuden turvaamiseksi tilapäislainoja, joiden yhtäaikaisesta enimmäismäärästä päättää kunnanhallitus

Antolainan myöntämistä koskevat rajoitukset

Kunnanhallituksella on oikeus vuonna 2020 myöntää päätöksellään antolainaa enintään talousarviovuoden rahoituslaskelmassa hyväksytyyn ”antolainojen lisäys” euromäärään asti tuleville vuosille.

Antolainaa voidaan myöntää kunnan kokonaan omistamille osake-, asunto-osake- tai kiinteistöyhtiöille.

Lisämäärärahat ja siirrot

Vuoteen 2020 kohdistuvat ehdotukset toiminnallisten tavoitteiden muutoksista, lisämäärärahoista tai määrärahasiirroista on saatettava valtuuston käsiteltäväksi viimeistään kunkin talousarviovuoden viimeisessä valtuuston kokouksessa. Tällöin on huomioita myös lisämäärärahojen vaikutus toiminnallisiin tavoitteisiin.

Vuodelle 2020 annetaan:

- **kunnanjohtajalle** oikeus päättää määrärahasiirroista koskien harkinnanvaraisia henkilökohtaisia ja tehtäväkohtaisia palkantarkistuksia, joiden kate on yleishallinnossa.
- **henkilöstöjohtajalle** oikeus tehdä yleishallinnon tulosalueelle budjetoitujen työllistämistukimäärärahojen siirrot eri tulosalueille käytön mukaisesti.

Laskujen hyväksyminen ja maksatus

Laskujen hyväksymisessä ja maksatuksessa tulee noudattaa kunnanhallituksen sisäisen valvonnan ohjeen määräyksiä kohta 8. "Kirjanpito ja maksuliikenne".

Muu ohjeistus

Kunnanhallituksella on oikeus antaa tilikaudella tarvittavia lisäohjeita talousarvion täytäntöönpanoon.

13 Tilivelvollisten määrittely

Kuntalain 125 §:n mukaan tilintarkastuskertomuksessa tilintarkastajat esittävät vuosittain, voidaanko asianomaisen tulos- tai tehtäväalueen johtavalle viranhaltijalle (tilivelvollinen) myöntää vastuuvapaus. Vaikka päätöksentekovaltaa delegoidaan organisaation alemmille tasoille, tilivelvolliset viranhaltijat eivät vapaudu alaistensa toimintaa koskevasta valvonnan järjestämisvastuusta. Valvontavastuu koskee sekä toimintaa että taloutta

Tilivelvollisia ovat kunnanhallituksen ja lautakuntien jäsenet sekä lautakuntien esittelijät. Tilivelvollisiksi määritellään seuraavat johtavat viranhaltijat:

Toimielin / Tulosalue	Tilivelvollinen
Käyttötalousosa	
1851 Kunnanhallitus	kunnanjohtaja toimielimen alaisesta toiminnasta kokonaisuutena
Yleishallinto	hallintojohtaja
Tukipalvelut	hallintojohtaja
Sosiaali- ja terveystalot	hallintojohtaja
Elinkeinopalvelut	kunnanjohtaja
Pelastus	kunnanjohtaja

	Vapaa-aikapalvelut	vapaa-aikapalvelupäällikkö
	Maaseutupalvelut	maaseutupäällikkö
	Ympäristöpalvelut	kaavoitusjohtaja
	Hyvinvointilautakunta	hallintojohtaja
	18517 Kuntakehityslautakunta	kaavoitusjohtaja toimielimen alaisesta toiminnasta kokonaisuutena
	Kuntakehityspalvelut	kaavoitusjohtaja
	18519 Tarkastuslautakunta	
	Tarkastustoimi	-
	1854 Kasvatus- ja sivistyslautakunta	sivistysjohtaja toimielimen alaisesta toiminnasta kokonaisuutena
	Talous- ja hallintopalvelut	sivistysjohtaja
	Opetuspalvelut	sivistysjohtaja
	Varhaiskasvatuspalvelut	sivistysjohtaja
	Vapaa-aikapalvelut	sivistysjohtaja
	1855 Tekninen lautakunta	tekninen johtaja toimielimen alaisesta toiminnasta kokonaisuutena
	Keskitetyt palvelut	tekninen johtaja
	Toimitilapalvelut	tekninen johtaja
	Ruoka- ja siivouspalvelut	tekninen johtaja
	Kuntatekniikka	tekninen johtaja

Toimielin / Tulosalue	Tilivelvollinen
Investointiosa	
Kunnanhallitus	
Kiinteä omaisuus	kunnanjohtaja
Aineeton omaisuus	kunnanjohtaja
Irtain omaisuus	talousjohtaja
Kuntakehityslautakunta	
Irtain omaisuus	kaavoitusjohtaja

Kasvatus- ja sivistyslautakunta		
	Irtain omaisuus	sivistysjohtaja
Tekninen lautakunta		
	Talonrakennus	tekninen johtaja
	Kuntatekniikka	tekninen johtaja
	Hankeryhmät	tekninen johtaja
	Irtain omaisuus	tekninen johtaja
Rahoitusosa		
	Rahoitusosa	talousjohtaja

14 Liitteet

Liite1. Talousarvion sisäisten tulojen ja menojen erittely

	TP 2018	Muutettu TA 2019	TA 2020
Tilin nimi			
YLEISHALLINTO			
TOIMINTATUOTOT	1 989 110	1 826 100	
Myyntituotot	1 989 110	1 826 100	
Muut suoritteiden myyntituotot	1 989 110	1 826 100	
Sisäiset ict-tuotot	259 320	251 700	
Sis. taloushallinnon kustannusten tuotot	653 544	648 500	
Sis. henkilöstöhallinnon kustannusten tuotot	1 036 960	925 900	
Sisäiset myyntituotot, muut	39 286		
TOIMINTAKULUT	-443 327	-395 937	-32 261
Palvelujen ostot	-92 615	-119 281	-1 054
Muiden palvelujen ostot	-92 615	-119 281	-1 054
Sisäiset monistuspalvelut	-11 153		
Sisäiset puhtaanapito- ja pesulapalvelut	-14 590	-17 381	-1 054
Sisäiset ravitsemispalvelut	-622		
Sisäiset kuljetuspalvelut	-179		
Sisäiset Tietohallinnon kustannusten kulut	-7 908	-12 300	
Sisäiset Taloushallinnon kustannusten kulut	-30 624	-48 400	
Sisäiset Henkilöstöhallinnon kustannusten kulut	-27 540	-41 200	
Muut toimintakulut	-350 712	-276 656	-31 207
Vuokrat	-350 712	-276 656	-31 207
Sisäiset vuokrat, rakenn. ja huon.	-350 712	-276 656	-31 207

TOIMINTAKATE	1 545 783	1 430 163	-32 261
VUOSIKATE	1 545 783	1 430 163	-32 261
TILIKAUDEN TULOS	1 545 783	1 430 163	-32 261
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	1 545 783	1 430 163	-32 261
VYÖRYTYSERÄT	741 576	833 700	-128 260
Vyörytystuotot	773 742	854 800	
Vyörytysratulot	773 742	854 800	
Vyörytyskulut	-32 166	-21 100	-128 260
Vyörytysrämenot	-32 166	-21 100	-128 260
KUSTANNUSLASKENNALLISET ERÄT	6 313 707	5 363 101	
Kustannuslaskennalliset tulot	6 313 707	5 363 101	
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ VYÖRYTYSERIEN JÄLKEEN	8 601 066	7 626 964	-160 521
TUKIPALVELUT			
TOIMINTAKULUT			-219 474
Palvelujen ostot			-15 455
Muiden palvelujen ostot			-15 455
Sisäiset puhtaanapito- ja pesulapalvelut			-15 455
Muut toimintakulut			-204 019
Vuokrat			-204 019
Sisäiset vuokrat, rakenn. ja huon.			-204 019
TOIMINTAKATE			-219 474
VUOSIKATE			-219 474
TILIKAUDEN TULOS			-219 474
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ			-219 474
VYÖRYTYSERÄT			3 703 204
Vyörytystuotot			3 708 012
Vyörytysratulot			3 708 012
Vyörytyskulut			-4 808
Vyörytysrämenot			-4 808
KUSTANNUSLASKENNALLISET ERÄT			5 802 551
Kustannuslaskennalliset tulot			5 802 551
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ VYÖRYTYSERIEN JÄLKEEN			9 286 281
ELINKEINOPALVELUT			
TOIMINTAKULUT	-19 336	-11 900	-14 822
Palvelujen ostot	-9 016	-11 900	-1 054
Muiden palvelujen ostot	-9 016	-11 900	-1 054
Sisäiset puhtaanapito- ja pesulapalvelut	-616		-1 054
Sisäiset Tietohallinnon kustannusten kulut	-588	-1 000	
Sisäiset Taloushallinnon kustannusten kulut	-4 572	-7 100	
Sisäiset Henkilöstöhallinnon kustannusten kulut	-3 240	-3 800	
Muut toimintakulut	-10 320		-13 768

Vuokrat	-10 320		-13 768
Sisäiset vuokrat, rakenn. ja huon.	-10 320		-13 768
TOIMINTAKATE	-19 336	-11 900	-14 822
VUOSIKATE	-19 336	-11 900	-14 822
TILIKAUDEN TULOS	-19 336	-11 900	-14 822
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-19 336	-11 900	-14 822
VYÖRYTYSERÄT	128 533	59 500	-34 351
Vyörytystuotot	135 514	69 200	48 100
Vyörytysratulot	135 514	69 200	48 100
Vyörytyskulut	-6 981	-9 700	-82 451
Vyörytysrämenot	-6 981	-9 700	-82 451
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ VYÖRYTYSERIEN JÄLKEEN	109 197	47 600	-49 173
VAPAA-AIKAPALVELUT			
TOIMINTAKULUT		-675 030	-735 450
Palvelujen ostot		-118 781	-102 784
Muiden palvelujen ostot		-118 781	-102 784
Sisäiset puhtaanapito- ja pesulapalvelut		-101 481	-102 784
Sisäiset Tietohallinnon kustannusten kulut		-4 200	
Sisäiset Henkilöstöhallinnon kustannusten kulut		-13 100	
Muut toimintakulut		-556 249	-632 666
Vuokrat		-556 249	-632 666
Sisäiset vuokrat, rakenn. ja huon.		-556 249	-632 666
TOIMINTAKATE		-675 030	-735 450
VUOSIKATE		-675 030	-735 450
TILIKAUDEN TULOS		-675 030	-735 450
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ		-675 030	-735 450
VYÖRYTYSERÄT			-61 995
Vyörytyskulut			-61 995
Vyörytysrämenot			-61 995
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ VYÖRYTYSERIEN JÄLKEEN		-675 030	-797 445
MAASEUTUTOIMI			
TOIMINTAKULUT	-55 857	-48 263	-39 525
Palvelujen ostot	-11 505	-16 471	-2 810
Muiden palvelujen ostot	-11 505	-16 471	-2 810
Sisäiset puhtaanapito- ja pesulapalvelut	-2 637	-3 071	-2 810
Sisäiset Tietohallinnon kustannusten kulut	-1 380	-2 000	
Sisäiset Taloushallinnon kustannusten kulut	-1 212	-1 900	
Sisäiset Henkilöstöhallinnon kustannusten kulut	-6 276	-9 500	
Muut toimintakulut	-44 352	-31 792	-36 715
Vuokrat	-44 352	-31 792	-36 715
Sisäiset vuokrat, rakenn. ja huon.	-44 352	-31 792	-36 715

TOIMINTAKATE	-55 857	-48 263	-39 525
VUOSIKATE	-55 857	-48 263	-39 525
TILIKAUDEN TULOS	-55 857	-48 263	-39 525
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-55 857	-48 263	-39 525
VYÖRYTYSERÄT	-846	-5 000	-22 685
Vyörytyskulut	-846	-5 000	-22 685
Vyörytyserämenot	-846	-5 000	-22 685
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ VYÖRYTYSERIEN JÄLKEEN	-56 702	-53 263	-62 210

PELASTUS			
TOIMINTAKULUT	-163 992	-128 749	-145 253
Palvelujen ostot		-12 437	-10 327
Muiden palvelujen ostot		-12 437	-10 327
Sisäiset puhtaanapito- ja pesulapalvelut		-12 437	-10 327
Muut toimintakulut	-163 992	-116 312	-134 926
Vuokrat	-163 992	-116 312	-134 926
Sisäiset vuokrat, rakenn. ja huon.	-163 992	-116 312	-134 926
TOIMINTAKATE	-163 992	-128 749	-145 253
VUOSIKATE	-163 992	-128 749	-145 253
TILIKAUDEN TULOS	-163 992	-128 749	-145 253
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-163 992	-128 749	-145 253
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ VYÖRYTYSERIEN JÄLKEEN	-163 992	-128 749	-145 253

HYVINVOINTILAUTAKUNTA			
VYÖRYTYSERÄT			-43 462
Vyörytyskulut			-43 462
Vyörytyserämenot			-43 462
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ VYÖRYTYSERIEN JÄLKEEN			-43 462

KUNTAKEHITYSLAUTAKUNTA			
TOIMINTATUOTOT	-563		
Maksutuotot	-563		
Yhdyskuntapalvelujen maksut	-563		
Sisäiset Muut yhdyskuntapalvel.maksut	-563		
TOIMINTAKULUT	-152 324	-144 694	-104 205
Palvelujen ostot	-33 620	-55 699	-7 829
Muiden palvelujen ostot	-33 620	-55 699	-7 829
Sisäiset monistuspalvelut	-48		
Sisäiset puhtaanapito- ja pesulapalvelut	-6 464	-7 599	-7 829
Sisäiset ravitsemispalvelut			
Sisäiset muut palvelut	-240		
Sisäiset Tietohallinnon kustannusten kulut	-3 744	-7 800	
Sisäiset Taloushallinnon kustannusten kulut	-7 872	-16 400	

Sisäiset Henkilöstöhallinnon kustannusten kulut	-15 252	-23 900	
Muut toimintakulut	-118 704	-88 995	-96 376
Vuokrat	-118 704	-88 995	-96 376
Sisäiset vuokrat, rakenn. ja huon.	-118 704	-88 995	-96 376
TOIMINTAKATE	-152 887	-144 694	-104 205
VUOSIKATE	-152 887	-144 694	-104 205
TILIKAUDEN TULOS	-152 887	-144 694	-104 205
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-152 887	-144 694	-104 205
VYÖRYTYSERÄT	-6 699	-18 500	-93 890
Vyörytyskulut	-6 699	-18 500	-93 890
Vyörytyserämenot	-6 699	-18 500	-93 890
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ VYÖRYTYSERIEN JÄLKEEN	-159 585	-163 194	-198 095
TARKASTUSTOIMI			
TOIMINTAKULUT	-1 091	-1 400	-7 905
Palvelujen ostot	-1 091	-1 400	-562
Muiden palvelujen ostot	-1 091	-1 400	-562
Sisäiset monistuspalvelut	-191		
Sisäiset puhtaanapito- ja pesulapalvelut			-562
Sisäiset Tietohallinnon kustannusten kulut	-396	-600	
Sisäiset Taloushallinnon kustannusten kulut	-504	-800	
Muut toimintakulut			-7 343
Vuokrat			-7 343
Sisäiset vuokrat, rakenn. ja huon.			-7 343
TOIMINTAKATE	-1 091	-1 400	-7 905
VUOSIKATE	-1 091	-1 400	-7 905
TILIKAUDEN TULOS	-1 091	-1 400	-7 905
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-1 091	-1 400	-7 905
VYÖRYTYSERÄT	28 590	34 100	-11 287
Vyörytystuotot	28 868	34 300	
Vyörytyserätulot	28 868	34 300	
Vyörytyskulut	-278	-200	-11 287
Vyörytyserämenot	-278	-200	-11 287
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ VYÖRYTYSERIEN JÄLKEEN	27 499	32 700	-19 192
TALOUS- JA HALLINTOPALVELUT			
TOIMINTAKULUT	-254 809	-422 455	-96 496
Palvelujen ostot	-145 873	-327 870	-3 091
Muiden palvelujen ostot	-145 873	-327 870	-3 091
Sisäiset puhtaanapito- ja pesulapalvelut	-3 673	-4 270	-3 091
Sisäiset Tietohallinnon kustannusten kulut	-2 172	-3 900	
Sisäiset Taloushallinnon kustannusten kulut	-131 928	-307 700	
Sisäiset Henkilöstöhallinnon kustannusten kulut	-8 100	-12 000	

Muut toimintakulut	-108 936	-94 585	-93 405
Vuokrat	-108 936	-94 585	-93 405
Sisäiset vuokrat, rakenn. ja huon.	-108 936	-94 585	-93 405
TOIMINTAKATE	-254 809	-422 455	-96 496
VUOSIKATE	-254 809	-422 455	-96 496
TILIKAUDEN TULOS	-254 809	-422 455	-96 496
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-254 809	-422 455	-96 496
VYÖRYTYSERÄT	668 086	-621 000	-2 612 789
Vyörytystuotot	1 090 399		
Hallintopalvelujen vyörytystulot	1 090 399		
Vyörytyskulut	-422 313	-621 000	-2 612 789
Vyörytysrämenot	-422 313	-621 000	-2 612 789
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ VYÖRYTYSERIEN JÄLKEEN	413 277	-1 043 455	-2 709 285
OPETUSPALVELUT			
TOIMINTAKULUT	-11 817 576	-12 144 620	-11 832 234
Palvelujen ostot	-3 087 840	-3 828 023	-3 269 036
Muiden palvelujen ostot	-3 087 840	-3 828 023	-3 269 036
Sisäiset monistuspalvelut	-2 011		
Sisäiset puhtaanapito- ja pesulapalvelut	-740 156	-974 058	-918 892
Sisäiset ravitsemispalvelut	-1 951 520	-2 281 665	-2 350 144
Sisäiset Tietohallinnon kustannusten kulut	-114 636	-164 700	
Sisäiset Henkilöstöhallinnon kustannusten kulut	-279 516	-407 600	
Aineet, tarvikkeet ja tavarat			
Ostot tilikauden aikana			
Muu materiaali			
Sisäiset muut aineet, tarvikkeet, tavarat			
Muut toimintakulut	-8 729 736	-8 316 597	-8 563 198
Vuokrat	-8 729 736	-8 316 597	-8 563 198
Sisäiset vuokrat, rakenn. ja huon.	-8 729 736	-8 316 597	-8 563 198
TOIMINTAKATE	-11 817 576	-12 144 620	-11 832 234
VUOSIKATE	-11 817 576	-12 144 620	-11 832 234
TILIKAUDEN TULOS	-11 817 576	-12 144 620	-11 832 234
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-11 817 576	-12 144 620	-11 832 234
VYÖRYTYSERÄT	-654 969		
Vyörytystuotot	734 559		
Hallintopalvelujen vyörytystulot	734 559		
Vyörytyskulut	-1 389 528		
Hallintopalvelujen vyörytysmenot	-1 389 528		
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ VYÖRYTYSERIEN JÄLKEEN	-12 472 545	-12 144 620	-11 832 234
VARHAISKASVATUSPALVELUT			
TOIMINTAKULUT	-4 560 951	-4 445 161	-4 378 583

Palvelujen ostot	-1 730 571	-1 672 036	-1 493 245
Muiden palvelujen ostot	-1 730 571	-1 672 036	-1 493 245
Sisäiset monistuspalvelut	-12 889		
Sisäiset puhtaanapito- ja pesulapalvelut	-95 244	-59 215	-113 929
Sisäiset ravitsemispalvelut	-1 369 670	-1 312 821	-1 379 316
Sisäiset Tietohallinnon kustannusten kulut	-34 512	-28 100	
Sisäiset Henkilöstöhallinnon kustannusten kulut	-218 256	-271 900	
Muut toimintakulut	-2 830 380	-2 773 125	-2 885 338
Vuokrat	-2 830 380	-2 773 125	-2 885 338
Sisäiset vuokrat, rakenn. ja huon.	-2 830 380	-2 773 125	-2 885 338
TOIMINTAKATE	-4 560 951	-4 445 161	-4 378 583
VUOSIKATE	-4 560 951	-4 445 161	-4 378 583
TILIKAUDEN TULOS	-4 560 951	-4 445 161	-4 378 583
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-4 560 951	-4 445 161	-4 378 583
VYÖRYTYSERÄT	-368 129		
Vyörytystuotot	557 128		
Hallintopalvelujen vyörytystulot	557 128		
Vyörytyskulut	-925 258		
Hallintopalvelujen vyörytysmenot	-925 258		
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ VYÖRYTYSERIEN JÄLKEEN	-4 929 080	-4 445 161	-4 378 583
ELINIKÄINEN OPPIMINEN			
TOIMINTATUOTOT	72		
Muut toimintatuotot	72		
Muut toimintatuotot	72		
Sisäiset muut tuotot	72		
TOIMINTAKULUT	-1 170 987	-507 306	-500 558
Palvelujen ostot	-187 479	-85 769	-49 966
Muiden palvelujen ostot	-187 479	-85 769	-49 966
Sisäiset monistuspalvelut	-1 670		
Sisäiset puhtaanapito- ja pesulapalvelut	-129 153	-51 969	-49 966
Sisäiset ravitsemispalvelut	-13 073		
Sisäiset Tietohallinnon kustannusten kulut	-10 980	-8 800	
Sisäiset Henkilöstöhallinnon kustannusten kulut	-32 604	-25 000	
Muut toimintakulut	-983 508	-421 537	-450 592
Vuokrat	-983 436	-421 537	-450 592
Sisäiset vuokrat, rakenn. ja huon.	-983 436	-421 537	-450 592
Muut toimintakulut	-72		
Sisäiset muut kulut	-72		
TOIMINTAKATE	-1 170 915	-507 306	-500 558
VUOSIKATE	-1 170 915	-507 306	-500 558
TILIKAUDEN TULOS	-1 170 915	-507 306	-500 558
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-1 170 915	-507 306	-500 558

VYÖRYTYSERÄT	-67 300		
Vyörytyskulut	-67 300		
Hallintopalvelujen vyörytysmenot	-67 300		
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ VYÖRYTYSERIEN JÄLKEEN	-1 238 216	-507 306	-500 558
KESKITETYT PALVELUT			
TOIMINTAKULUT	-247 305	-330 916	-53 359
Palvelujen ostot	-195 741	-292 146	-3 794
Muiden palvelujen ostot	-195 741	-292 146	-3 794
Sisäiset monistuspalvelut	-1 634		
Sisäiset puhtaanapito- ja pesulapalvelut	-12 743	-3 746	-3 794
Sisäiset ravitsemispalvelut	-176		
Sisäiset Tietohallinnon kustannusten kulut	-2 580	-5 000	
Sisäiset Taloushallinnon kustannusten kulut	-166 380	-266 200	
Sisäiset Henkilöstöhallinnon kustannusten kulut	-12 228	-17 200	
Muut toimintakulut	-51 564	-38 770	-49 565
Vuokrat	-51 564	-38 770	-49 565
Sisäiset vuokrat, rakenn. ja huon.	-51 564	-38 770	-49 565
TOIMINTAKATE	-247 305	-330 916	-53 359
VUOSIKATE	-247 305	-330 916	-53 359
TILIKAUDEN TULOS	-247 305	-330 916	-53 359
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-247 305	-330 916	-53 359
VYÖRYTYSERÄT	531 412	818 284	-694 485
Vyörytystuotot	701 330	1 125 502	
Hallintopalvelujen vyörytystulot	701 330	1 125 502	
Vyörytyskulut	-169 918	-307 218	-694 485
Vyörytyserämenot	-157 359	-282 800	-694 485
Hallintopalvelujen vyörytysmenot	-12 559	-24 418	
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ VYÖRYTYSERIEN JÄLKEEN	284 107	487 368	-747 844
TOIMITILAPALVELUT			
TOIMINTATUOTOT	17 301 168	13 336 016	13 968 312
Muut toimintatuotot	17 301 168	13 336 016	13 968 312
Vuokratuotot	17 301 168	13 336 016	13 968 312
Sisäiset muut vuokratuotot	17 301 168	13 336 016	13 968 312
TOIMINTAKULUT	-82 777	-100 748	-88 177
Palvelujen ostot	-50 809	-46 263	-19 196
Muiden palvelujen ostot	-50 809	-46 263	-19 196
Sisäiset monistuspalvelut	-126		
Sisäiset puhtaanapito- ja pesulapalvelut	-8 957	-14 363	-19 196
Sisäiset kiinteistöpalvelut	-16 754		
Sisäiset muut palvelut	-180		
Sisäiset Tietohallinnon kustannusten kulut	-5 616	-5 200	

Sisäiset Henkilöstöhallinnon kustannusten kulut	-19 176	-26 700	
Muut toimintakulut	-31 968	-54 485	-68 981
Vuokrat	-31 968	-54 485	-68 981
Sisäiset vuokrat, rakenn. ja huon.	-31 968	-54 485	-68 981
TOIMINTAKATE	17 218 391	13 235 268	13 880 135
VUOSIKATE	17 218 391	13 235 268	13 880 135
TILIKAUDEN TULOS	17 218 391	13 235 268	13 880 135
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	17 218 391	13 235 268	13 880 135
VYÖRYTYSERÄT	-363 846	-604 521	
Vyörytyskulut	-363 846	-604 521	
Hallintopalvelujen vyörytysmenot	-363 846	-604 521	
KUSTANNUSLASKENNALLISET ERÄT	-6 313 707	-5 363 101	-5 802 551
Kustannuslaskennalliset menot	-6 313 707	-5 363 101	-5 802 551
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ VYÖRYTYSERIEN JÄLKEEN	10 540 838	7 267 646	8 077 584
RUOKA-JA SIIVOUSPALVELUT			
TOIMINTATUOTOT	5 461 044	4 892 534	5 006 052
Myyntituotot	5 427 717	4 870 979	5 006 052
Muut liiketoiminnan tuotot	1 247 370	1 277 393	
Sisäiset myyntituotot, puhtaus	1 247 370	1 277 393	
Muut suoritteiden myyntituotot	4 180 348	3 593 586	5 006 052
Sisäiset ateriapalvelujen myyntituotot	4 180 348	3 593 586	3 729 460
Sisäiset myyntituotot, muut			1 276 592
Muut toimintatuotot	33 327	21 555	
Vuokratuotot	33 327	21 555	
Sisäiset muut vuokratuotot	33 327	21 555	
TOIMINTAKULUT	-353 276	-277 540	-317 542
Palvelujen ostot	-40 997	-57 699	-1 335
Muiden palvelujen ostot	-40 997	-57 699	-1 335
Sisäiset puhtaanapito- ja pesulapalvelut	-2 021	-899	-1 335
Sisäiset Tietohallinnon kustannusten kulut	-3 576	-5 800	
Sisäiset Henkilöstöhallinnon kustannusten kulut	-35 400	-51 000	
Muut toimintakulut	-312 279	-219 841	-316 207
Vuokrat	-312 279	-219 841	-316 207
Sisäiset vuokrat, rakenn. ja huon.	-312 279	-219 841	-316 207
TOIMINTAKATE	5 107 768	4 614 994	4 688 510
VUOSIKATE	5 107 768	4 614 994	4 688 510
TILIKAUDEN TULOS	5 107 768	4 614 994	4 688 510
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	5 107 768	4 614 994	4 688 510
VYÖRYTYSERÄT	-167 137	-257 040	
Vyörytystuotot		412 099	
Hallintopalvelujen vyörytystulot		412 099	
Vyörytyskulut	-167 137	-669 139	

Hallintopalvelujen vyörytysmenot	-167 137	-669 139	
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ VYÖRYTYSERIEN JÄLKEEN	4 940 631	4 357 954	4 688 510
KUNTATEKNIikka			
TOIMINTATUOTOT	234 722		
Myyntituotot	217 405		
Muut suoritteiden myyntituotot	217 405		
Sisäiset myyntituotot, muut	217 405		
Maksutuotot	563		
Yhdyskuntapalvelujen maksut	563		
Sisäiset Muut yhdyskuntapalv.maksut	563		
Muut toimintatuotot	16 754		
Vuokratuotot	16 754		
Sisäiset kiinteistönhoidon kustann.tulot	16 754		
TOIMINTAKULUT	-680 006	-419 931	-408 520
Palvelujen ostot	-258 902	-51 304	-24 514
Muiden palvelujen ostot	-258 902	-51 304	-24 514
Sisäiset puhtaanapito- ja pesulapalvelut	-21 156	-26 004	-24 514
Sisäiset ravitsemispalvelut			
Sisäiset kuljetuspalvelut	-216 026		
Sisäiset Tietohallinnon kustannusten kulut	-2 652	-2 300	
Sisäiset Henkilöstöhallinnon kustannusten kulut	-19 068	-23 000	
Muut toimintakulut	-421 104	-368 627	-384 006
Vuokrat	-421 104	-368 627	-384 006
Sisäiset vuokrat, rakenn. ja huon.	-421 104	-368 627	-384 006
TOIMINTAKATE	-445 284	-419 931	-408 520
VUOSIKATE	-445 284	-419 931	-408 520
TILIKAUDEN TULOS	-445 284	-419 931	-408 520
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-445 284	-419 931	-408 520
VYÖRYTYSERÄT	-157 788	-239 523	
Vyörytyskulut	-157 788	-239 523	
Hallintopalvelujen vyörytysmenot	-157 788	-239 523	
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ VYÖRYTYSERIEN JÄLKEEN	-603 072	-659 454	-408 520

Liite 2. Henkilöstösuunnitelma

Henkilöstösuunnitelma
2020

Henkilöstösuunnitelma 2020	Tp 2018	Ta 2019	TpE 2019	Ta 2020 ltk			Ta 2020 kj	Ta 2020 kh	Ta 2020	Ta 2021	Ta 2022	Ta 2023	Ta 2024	
	Vakans sit	Vakans sit	Vakans sit	Muut os	Perustelut	Muutoksen kustannusvaikutus hlöstömenoihin (sis. sivukulut)			Vakans sit	Vakans sit	Vakans sit	Vakans sit	Vakans sit	Vakans sit
	Luku- määrä	Luku- määrä	Luku- määrä			2020	2021	2022	Luku- määrä	Luku- määrä	Luku- määrä	Luku- määrä	Luku- määrä	Luku- määrä

KONSERNIPALVELUT

Yleishallinto ja tukipalvelut

Virat

kunnanjohtaja	1	1	1					1	1	1	1	1	1	1
hallintojohtaja	1	1	1					1	1	1	1	1	1	1
kunnankamreeri	1	1	1			-71 000	-71 000	1	1	1	0	0	0	0
henkilöstöjohtaja	1	1	1					1	1	1	1	1	1	1
talousjohtaja	0	1	1					1	1	1	1	1	1	1
tietohallintopäällikkö	1	1	1					1	1	1	1	1	1	1
suunnittelija	1	1	1					1	1	1	1	1	1	1
Virat yhteensä	6,0	7,0	7,0	0,0		0,0	-71000,0	-71000,0	7,0	7,0	7,0	6,0	6,0	6,0

Toimet

toimistosihteer	2	1	1					1	1	1	1	1	1	1
toimistotyöntekijä	0,8	0,8	0,8					0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8
viestintäkoordinaattori	1	1	1					1	1	1	1	1	1	1
hallintosihteer			1					1	1	1	1	1	1	1
arkistosihteer	0	0	1					1	1	1	1	1	1	1
hallintosihteer	1	1	1					1	1	1	1	1	1	1
rahoitus suunnittelija	1	1	1					1	1	1	1	1	1	1
taloussihteer				4	Keskitetty talousyksikkö	131 000	112 000	112 000	4	4	4	3,5	3,5	3,5
taloussuunnittelija	0	1	1					1	1	1	1	1	1	1
työhyvinvointikoordinaattori	1	1	1					1	1	1	1	1	1	1
maahanmuuttokoordinaattori	1	1	1					1	1	1	1	1	1	1

hyvinvointikoordinaattori	1	1	1						1	1	1	1	1	1	1
pakolaisohjaaja	1	1	1						1	1	1	1	1	1	1
työllisyyskoordinaattori		1	1						1	1	1	1	1	1	1
työelämävalmentaja		1	1						1	1	1	1	1	1	1
työhönvalmentaja		1	1						1	1	1	1	1	1	1
tietohallintoasiantuntija	1	1	1						1	1	1	1	1	1	1
palkkasihteeri	5	4,6	4,4	-2,7	Sarastia 1.11.19 alkaen	-106 434	-145 854	-145 854	1,7	1,7	1,7	1,7	1,7	1,7	1,7
hankinta-asiantuntija	1	1	1						1	1	1	1	1	1	1
ammattijärjestöjen luottamusmiehet	1,2	0,8	0,8						0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8
työsuojeluvalltuutetut	0,65	0,45	0,45						0,45	0,45	0,45	0,45	0,45	0,45	0,45
Toimet yhteensä	18,7	20,7	21,5	1,3		24566,0	-33854,0	-33854,0	23,8	23,8	23,8	23,3	23,3	23,3	23,3

Yleishallinto yhteensä	24,7	27,7	29,5	1,3		24566,0	-104854,0	-104854,0	30,8	30,8	30,8	29,3	29,3	29,3	29,3
-------------------------------	-------------	-------------	-------------	------------	--	----------------	------------------	------------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------

Vapaa-aikapalvelut

Virat

vapaa-aikapäälikkö	1	1	1	1	Siirretty konsernipalveluihin					1	1	1	1	1	1
liikuntasihteeri	1	1	1	1	Siirretty konsernipalveluihin					1	1	1	1	1	1
Virat yhteensä	2	2	2	2		0	0	0	2	2	2	2	2	2	2

Toimet

kulttuurisihteeri	1	1	1	1	Siirretty konsernipalveluihin					1	1	1	1	1	1
etsivä nuorisotyöntekijä		1	1	1	Siirretty konsernipalveluihin					1	1	1	1	1	1
nuoriso-ohjaaja	2	2	2	2	Siirretty konsernipalveluihin					2	2	2	2	2	2
25-tuntinen nuoriso-ohjaaja	1	0	0	0						0	0	0	0	0	0
erityisnuorisotyöntekijä	1	1	1	1	Siirretty konsernipalveluihin					1	1	1	1	1	1
palveluohjaaja	1	1	1	1	Siirretty konsernipalveluihin					1	1	1	1	1	1
erityisliikunnan ohjaaja		1	1	1	Siirretty konsernipalveluihin					1	1	1	1	1	1
vapaa-aikaohjaaja	1	1	1	1	Siirretty konsernipalveluihin					1	1	1	1	1	1
Toimet yhteensä	7	8	8	8		0	0	0	8	8	8	8	8	8	8

Yleishallinto yhteensä	9,0	10,0	10,0	10,0		0,0	0,0	0,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0
-------------------------------	------------	-------------	-------------	-------------	--	------------	------------	------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------

Maaseututoimi

Virat

maaseutupäällikkö	1	1	1						1	1	1	1	1	1	1
maaseutuasiamies	5	5	5						5	5	5	5	5	5	5

Virat yhteensä 6,0 6,0 6,0 0,0 0,0 0,0 0,0 6,0 6,0 6,0 6,0 6,0 6,0 6,0

Toimet

toimistotyöntekijä	0,2	0,2	0,2						0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
--------------------	-----	-----	-----	--	--	--	--	--	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----

Toimet yhteensä 0,2 0,2 0,2 0 0 0 0 0,2 0,2 0,2 0,2 0,2 0,2 0,2

Maaseututoimi yhteensä 6,2 6,2 6,2 0,0 0,0 0,0 0,0 6,2 6,2 6,2 6,2 6,2 6,2 6,2

Kuntakehityspalvelut

Virat

kaavoitusjohtaja	1	1	1						1	1	1	1	1	1	1
rakennustarkastaja	3	4	3		yksi avoimna				4	4	4	4	4	4	4

Virat yhteensä 4,0 5,0 4,0 0,0 0,0 0,0 0,0 5,0 5,0 5,0 5,0 5,0 5,0 5,0

Toimet

paikkatietoinsinööri	1	1	1						1	1	1	1	1	1	1
kartoittaja	2	2	2						2	2	2	2	2	2	2
suunnitteluavustaja	2	2	3						2	2	2	2	2	2	2
toimistosihteer	1,5	1,5	1,5						1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5
asemakaavainsinööri	1	1	1						1	1	1	1	1	1	1
yleiskaava-arkkitehti	1	1	1						1	1	1	1	1	1	1
toimistoarkkitehti	0	0	0						1	1	1	1	1	1	1
maankäyttöinsinööri	1	1	1						1	1	1	1	1	1	1
kaavasunnittelija	3	3	3						3	3	3	3	2	2	2

Toimet yhteensä 12,5 12,5 13,5 0 0 0 0 13,5 13,5 13,5 13,5 12,5 12,5 12,5

Kuntakehityspalvelut yhteensä 16,5 17,5 17,5 0,0 0 0 0 18,5 18,5 18,5 18,5 17,5 17,5 17,5

KONSERNIPALVELUT yhteensä 56,4 61,4 63,2 11,3 24 566 -104 854 -104 854 65 65 65 64 63 63 63

KASVATUS- JA SIVISTYSPALVELUT

Talous- ja hallintopalvelut

Virat

sivistysjohtaja	1	1	1						1	1	1	1	1	1	1
talous- ja hallintopäällikkö	1	1	1						1	1	1	1	1	1	1

Virat yhteensä 2 2 2 0 0 0 0 2 2 2 2 2 2 2

Toimet

hallintosihteeri	1	1	1						1	1	1	1	1	1	1
kouluasiainsihteeri	1	1	1						1	1	1	1	1	1	1
taloussihteeri	1	1	1						1	1	1	1	1	1	1
toimistosihteeri	1	4	4						4	4	4	4	4	4	4
koulusihteeri	0,57	0	0						0	0	0	0	0	0	0
Toimet yhteensä	4,57	7,00	7,00	0,00					7,0	7,0	7,0	7,0	7,0	7,0	7,0

Kehittämisen ja hallintopalvelut yhteensä

6,57	9,00	9,00	0,00						9,0	9,0	9,0	9,0	9,0	9,0	9,0
-------------	-------------	-------------	-------------	--	--	--	--	--	------------	------------	------------	------------	------------	------------	------------

Opetuspalvelut**Peruskoulutus****Virat**

rehtori	7	7	7						7	7	7	7	7	7	7
Virka-apulaisrehtori		1	1						1	1	1	1	1	1	1
Opinto-ohjaaja	3	3	3						3	3	3	3	3	3	3
esiluokanopettaja	5	5	5						5	5	5	5	5	5	5
erityisluokanopettaja	14	15	15	2	Ryhmät olemassa Kirkonkylän ja Nummisten kouluilla	50 000			17	17	17	17	17	17	17
lehtori	53	53	53						53	53	53	53	53	53	53
luokanopettaja	85,02	89,02	89,02						89,02	89,02	89,02	89,02	89,02	89,02	89,02
Virat yhteensä	167,0	173,0	173,0	2,0		50 000	0	0	175,0	175,0	175,0	175,0	175,0	175,0	175,0

Esiluokan tuntiopettaja

1	1	1							1	1	1	1	1	1	1
---	---	---	--	--	--	--	--	--	---	---	---	---	---	---	---

Toimet

koulusihteeri	5,42	5	5						5	5	5	5	5	5	5
koulunkäyntiohjaaja	29,69	29,69	29,69	13	Muutetaan määräaikaisista koulunkäynninohjaajista				42,69	42,69	42,69	42,69	42,69	42,69	42,69
määräaikainen koulunkäyntiohjaaja	14	14	14	-13	muutetaan koulunkäynninohjaajiksi				1	1	1	1	1	1	1
iltapäivähoito EHA	1,14	1,14	1,14						1,14	1,14	1,14	1,14	1,14	1,14	1,14
koululaisten iltapäiväkerho- ohjaaja	6	7	7		opetuspalvelut 1.3.2019				7	7	7	7	7	7	7
kouluisäntä	1	1	1						1	1	1	1	1	1	1
JOPO-ohjaaja	0,84	0,84	0,84						0,84	0,84	0,84	0,84	0,84	0,84	0,84
Valmistavan ryhmän ohjaaja		2	2						2	2	2	2	2	2	2
Toimet yhteensä	58,1	60,7	60,7	0,00			0	0	60,7	60,7	60,7	60,7	60,7	60,7	60,7

tuntiopettajat	25,15	26,15	26,15	-0,15	Siirto lukion tuntiopettajaksi	0				26	26	26	27	28	29	30
Peruskoulutus yhteensä	251,3	260,8	260,8	1,85		50 000	0	0	0	262,7	262,7	262,7	263,7	264,7	265,7	266,7

Kehittämispalvelut

Virat

opetuspäällikkö	1	1	1							1	1	1	1	1	1	1
tukipalveluiden erityisasiantuntija	1	1	1							1	1	1	1	1	1	1
erityisopettaja	7,83	11	11	1	Kustannusneutraali. Siirto tuntiopettaja, ela Ptuo tehtävästä perustettavaan virkaan.					12	12	12	12	12	12	12
lehtori	2	2	2							2	2	2	2	2	2	2
Virat yhteensä	11,8	15,0	15,0	1,0		0,0	0,0	0,0	0,0	16,0	16,0	16,0	16,0	16,0	16,0	16,0

Tuntiopettaja, ela	4	4,4	4,4	0,6	Toiminnassa kustannusneutraali.					5	5	5	5	5	5	5
--------------------	---	-----	-----	-----	------------------------------------	--	--	--	--	---	---	---	---	---	---	---

Toimet

ICT-asiantuntija	1	1	1							1	1	1	1	1	1	1
koulukuraattori	0	5	5	1	Kustannusneutraali. Rahat allokoidaan ostopalveluiden resurssista					6	6	6	6	6	6	6
koulupsykologi	0	4	4							4	4	4	4	4	4	4
Psykiatrinen sairaanhoitaja	2	3	3							3	3	3	3	3	3	3
Toimet yhteensä	3,0	13,0	13,0	1,0		0,0	0,0	0,0	0,0	14,0	14,0	14,0	14,0	14,0	14,0	14,0

Kehittämispalvelut yhteensä	18,8	32,4	32,4	2,6		0	0	0	0	35,0	35,0	35,0	35,0	35,0	35,0	35,0
------------------------------------	------	------	------	-----	--	---	---	---	---	------	------	------	------	------	------	------

Perusopetus yhteensä	270,1	293,2	293,2	4,5		50 000	0	0,0	0,0	297,7	297,7	297,7	298,7	299,7	300,7	301,7
-----------------------------	-------	-------	-------	-----	--	--------	---	-----	-----	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------

Lukio

Virat

rehtori	1	1	1							1	1	1	1	1	1	1
vanhempi lehtori	16	16	16							16	16	16	16	16	16	16
Virat yhteensä	17,0	17,0	17,0	0,0		0,0	0,0	0,0	0,0	17,0	17,0	17,0	17,0	17,0	17,0	17,0

Toimet

koulusihteeri	1	1	1							1	1	1	2	3	4	5
Toimet yhteensä	1,0	1,0	1,0	0,0		0,0	0,0	0,0	0,0	1,0	1,0	1,0	2,0	3,0	4,0	5,0

tuntiopettajat	0,85	0,85	0,85	0,15	Siirretty perusopetuksen tuntiopettajista. Uusi vakanssi matematiikan ja fysiikan Ptuo				1	1	1	1	1	1	1
tuntiopettajat (ela)		0,4	0,4						0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4
Lukio yhteensä	18,85	19,25	19,25	0,15		0,0	0,0	0,0	19,40	19,40	19,40	20,40	21,40	22,40	23,40
Opetuspalvelut yhteensä	288,9	312,5	312,5	4,6		50 000	0	0,0	317,1	317,1	317,1	319,1	321,1	323,1	325,1

Varhaiskasvatuspalvelut

Virat

päiväkodin johtaja	11	9	9	-2					7	7	7	7	7	7	7
Varhaiskasvatuksen asiantuntija				1	pk. johtaja nimikemuutos				1	1	1	1	1	1	1
Varhaiskasvatuksen suunnittelija				1	pk. johtaja nimikemuutos				1	1	1	1	1	1	1
varhaiskasvatuspäällikkö	1	1	1						1	1	1	1	1	1	1
Virat yhteensä	12	10	10	0		0	0	0	10	10	10	10	10	10	10

Toimet

avustaja	25	23	23	-5					18	18	18	18	18	18	18
erityislastentarhanopettaja	4	3	3	-1	nimikemuutos kiertäväksi erityislastentarhanopettaja				2	2	2	2	2	2	2
kiertävä erityislastentarhanopettaja	4	4	4	1	elto nimikemuutos				5	5	5	5	5	5	5
laitosapulainen	6	6	6	-6					0	0	0	0	0	0	0
lastentarhanopettaja	80	76	76						76	76	76	76	76	76	76
perhepäivähoitaja /kiertävä	2	2	2	-2					0	0	0	0	0	0	0
perhepäivähoitaja (kotona työskentelevät)	45	17	17	-5					12	12	12	12	12	12	12
päivähoitaja	130	117	117	-7					110	110	110	110	110	110	110
kiertävä päivähoitaja	1	1	1						1	1	1	1	1	1	1
päiväkotiapulainen	18	18	18	-2					16	16	16	16	16	16	16
ryhmäperhepäivähoitaja	5	5	5	-3					2	2	2	2	2	2	2
sosionomi		5	5		toimet perustettu ta 2019 yhteydessä				5	5	5	5	5	5	5
Toimet yhteensä	320,0	277,0	277,0	-30		0	0	0	247,0	247,0	247,0	247,0	247,0	247,0	247,0

Varhaiskasvatuspalvelut yhteensä

332,0	287,0	287,0	-30		0	0	0	257,0	257,0	257,0	257,0	257,0	257,0	257,0	257,0
--------------	--------------	--------------	------------	--	----------	----------	----------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------

Elinikäinen oppiminen

Kansalaisopisto**Virat**

rehtori	1	1	1					1	1	1	1	1	1	1	1
---------	---	---	---	--	--	--	--	---	---	---	---	---	---	---	---

Virat yhteensä	1	1	1	0				0	0	0	0	1	1	1	1	1
-----------------------	----------	----------	----------	----------	--	--	--	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------

Toimet

kansalaisopiston opettaja	2	3	3					3	3	3	3	3	3	3	3
toimistosihtööri	2	2	2					2	2	2	2	2	2	2	2

Toimet yhteensä	4	5	5	0				0	0	0	0	5	5	5	5	5
------------------------	----------	----------	----------	----------	--	--	--	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------

Kansalaisopisto yhteensä	5	6	6	0				0	0	0	0	6	6	6	6	6
---------------------------------	----------	----------	----------	----------	--	--	--	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------

Kirjasto**Virat**

kirjastopalvelujohtaja	1	1	1					1	1	1	1	1	1	1	1
------------------------	---	---	---	--	--	--	--	---	---	---	---	---	---	---	---

Virat yhteensä	1	1	1	0				0	0	0	0	1	1	1	1	1
-----------------------	----------	----------	----------	----------	--	--	--	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------

Toimet

erikoiskirjastonvirkailija	1	1	1					1	1	1	1	1	1	1	1
kirjastohoitaja	3	3	3					3	3	3	3	3	3	3	3
kirjastonhoitaja / verkkopalveluasiantuntija	1	1	1					1	1	1	1	1	1	1	1
kirjastovirkailija	4	4	4					4	4	4	4	4	4	4	4
kirjastoautonkuljettaja	1	1	1					1	1	1	1	1	1	1	1

Toimet yhteensä	10	10	10	0				0	0	0	0	10	10	10	10	10
------------------------	-----------	-----------	-----------	----------	--	--	--	----------	----------	----------	----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------

Kirjasto yhteensä	11	11	11	0				0	0	0	0	11	11	11	11	11
--------------------------	-----------	-----------	-----------	----------	--	--	--	----------	----------	----------	----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------

Elinikäinen oppiminen yhteensä	16	17	17	0				0	0	0	0	17	17	17	17	17
---------------------------------------	-----------	-----------	-----------	----------	--	--	--	----------	----------	----------	----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------

Virat ja toimet yhteensä	612,5	592,7	592,7	-26,0				50 000	0	0	0	567	567	567	568	569	570	571
--------------------------	-------	-------	-------	-------	--	--	--	--------	---	---	---	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----

Tuntiopettajat	31,0	32,8	32,8	0,6				0	0,0	0,0	0,0	33,4	33,4	33,4	34,4	35,4	36,4	37,4
----------------	------	------	------	-----	--	--	--	---	-----	-----	-----	------	------	------	------	------	------	------

KASVATUS- JA SIVISTYSPALVELUT yht	643,5	625,5	625,5	-25,4				50 000	0	0	0	600,1	600,1	600,1	602,1	604,1	606,1	608,1
--	--------------	--------------	--------------	--------------	--	--	--	---------------	----------	----------	----------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------

TEKNISET PALVELUT**Keskityt palvelut****Virat**

tekninen johtaja	1	1	1	0								1	1	1	1	1	1	1
------------------	---	---	---	---	--	--	--	--	--	--	--	---	---	---	---	---	---	---

rakennuttamispäällikkö	1	1	1	0					1	1	1	1	1	1	1
talous- ja hallintopäällikkö	1	1	1	0					1	1	1	1	1	1	1
Virat yhteensä	3,0	3,0	3,0	0,0					3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0

Toimet

toimistoinnöööri	0	1	1						1	1	1	1	1	1	1
rakennustyön valvoja	1	1	1						1	1	1	1	1	1	1
asia- ja tietohallintasihteeri	1	1	1						1	1	1	1	1	1	1
toimistosihteeri	1,5	1,5	1	-1	Suunnitteluavustajasta muutettu 2018				1	1	1	1	1	1	1
toimistotyöntekijä			0,5		Siirto vuoden lopussa 2019 taloushallintoon	-36 000	-36 000	-36 000	0	0	0	0	0	0	0
vihersuunnittelija	1	1	1						1	1	1	1	1	1	1
hankesuunnittelija	1	1	1						1	1	1	1	1	1	1
Toimet yhteensä	5,5	6,5	6,5	-1		-3 000	-36 000	-36 000	6	6	6	6	6	6	6

Keskitytetyt palvelut yhteensä	8,5	9,5	9,5	-1,0		-3 000	-36 000	-36 000	9,0	9,0	9,0	9,0	9,0	9,0	9,0
---------------------------------------	------------	------------	------------	-------------	--	---------------	----------------	----------------	------------	------------	------------	------------	------------	------------	------------

Toimitilapalvelut

Kiinteistö- ja kunnossapitopalvelut

Virat

Toimitilapäällikkö	1	1	1	0					1	1	1	1	1	1	1
Yhteensä	1,0	1,0	1,0	0,0		0,0	0,0	0,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0

Toimet

tekninen isännöitsijä	0	1	1						1	1	1	1	1	1	1
talonmies	0,2	0,2	0		jäänyt pois, ei jatkoa toimi lakkautetaan				0	0	0	0	0	0	0
kiinteistönhoitaja	9	10	10						10	10	10	10	10	10	10
erikoisammattimies	1	1	1						1	1	1	1	1	1	1
erikoisammattimies					vesiliikuntakeskus									2	2
työpäällikkö	1	1	1						1	1	1	1	1	1	1
maalari	2	2	2						2	2	2	2	2	2	2
kirvesmies	4	4	4						4	4	4	4	4	4	4
laattamies	1	1	1						1	1	1	1	1	1	1
kiinteistösihteeri	1	1	1						1	1	1	1	1	1	1
Rakennusterveysasiantuntija	0	0	0	0											
vahtimestari monitoimitalo	0	1	1,5						1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5
Virat yhteensä	19,2	22,2	22,5	0,0		0	0	0	22,5	22,5	22,5	22,5	22,5	22,5	24,5

Toimitilapalvelut yhteensä	20,2	23,2	23,5	0,0		0	0	0	23,5	23,5	23,5	23,5	23,5	23,5	25,5
-----------------------------------	-------------	-------------	-------------	------------	--	----------	----------	----------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------

Ruoka- ja siivouspalvelut**Virat**

palvelupäällikkö	1	1	1						1	1	1	1	1	1	1
Virat yhteensä	1,0	1,0	1,0	0,0					1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0

Siivospalvelut**Toimet**

siivoustyönjohtaja	1	1	1	0					1	1	1	1	1	1	1
siivooja	7	7	6	-1	Hirvihaarasta eläköityminen. Työt jaetaan sisäisin järjestelyin				6	6	6	6	6	8	8
osa-aikaiset siivoojat	4,2	4,2	5,3	1,2					4,2	4,2	4,2	4,2	4,2	8	8
Toimet yhteensä	12,2	12,2	12,3	0,2					11,2	11,2	11,2	11,2	11,2	17,0	17,0

Ruokapalvelut**Toimet**

palvelupäällikkö	1	1	1	0					1	1	1	1	1	1	1
Palvelupäällikkö	0	0	0	0,5	Perehdytettäväksi elokuusta 2020 alkaen korvaamaan eläköitymistä 2021 eteenpäin.	23 000									
Virat yhteensä	1,0	1,0	1,0	0,5		23000,0	0,0	0,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0

Toimet

ruokapalveluohjaaja	1	1	1						1	1	1	1	1	1	1
ruokapalveluesimies	1	1	1						1	1	1	1	1	1	1
ruokapalveluvastaava 100 %	18,5	18,5	18,5						18,5	18,5	18,5	18,5	18,5	18,5	18,5
ruokapalveluvastaava 98 %	1	1	1	-1	Lukon koulun toimen lopettaminen	-13 000	-28 000	-28 476	0	0	0	0	0	0	0
ruokapalveluvastaava 88 %	2	2	2						2	2	2	2	2	2	2
ruokapalveluvastaava 85 %	2	2	2						2	2	2	2	2	2	2
ruokapalvelutyöntekijä 100 %	8	8	8	1	Sälinkään koulun keittiölle	12 430	26 000	26 442	9	9	9	9	9	9	9
ruokapalvelutyöntekijä 85 %	3	2	2		Amandan keittiölle			23 000	2	2	2	2	2	2	2
ruokapalvelutyöntekijä 50 %	6	8	6		Hepolan koulun tuntien vähennys oppilasmäärän pienentyessä.	-9 000	-9 000	-9 000	6	6	6	6	6	6	6
kokki	4	4	4	1	Terv.keskuksen keittiölle kokki/kiertävä/varahenkilö	28 164	28 643	29 130	5	5	5	5	5	5	5

laitosapulainen/päiväkotiapula lainen	1	1	1						1	1	1	1	1	1	1
ruokapalveluvastaava- esimies	1	1	1						1	1	1	1	1	1	1
Toimet yhteensä	48,5	49,5	47,5	1	0	18 594	17 643	41 096	48,5	48,5	48,5	48,5	48,5	48,5	48,5

Ruoka- ja siivouspalvelut yhteensä	62,7	63,7	61,8	1,7	0,0	41 594	17 643	41 096	61,7	61,7	61,7	61,7	61,7	61,7	67,5	67,5
---	-------------	-------------	-------------	------------	------------	---------------	---------------	---------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------

Kuntatekniikka

Virat

kuntatekniikan päällikkö	0	1	1				0	0	1	1	1	1	1	1	1
katupäällikkö	1	1	-1	-1	eläkkeellä 1.8.2019 alkaen (-13000€)				0	0	0	0	0	0	0

Virat yhteensä	1,0	2,0	0,0	-1,0		0	0	0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
-----------------------	------------	------------	------------	-------------	--	----------	----------	----------	------------	------------	------------	------------	------------	------------	------------	------------

Toimet

maanrakennusmestari	1	1	1						1	1	1	1	1	1	1
kenttämestari	1	1	1						1	1	1	1	1	1	1
kentänhoitaja	4	4	4						4	4	4	4	4	4	4
kunnanpuutarhuri	1	1	1						1	1	1	1	1	1	1
tiehöylän kuljettaja	1	1	1						1	1	1	1	1	1	1
puistopuutarhuri	3	3	3						3	3	4	4	4	4	4
puistotyöntekijä 50%	0	2	4	0	4 kpl, vuosittainen osa- aikatyö (50%), katetaan toimialan sisältä.	25 000	25 500	25 500	4	4	4	4	4	4	4
maanrakennustyöntekijä	1	1	1						1	1	1	1	1	1	1
työkoneen kuljettaja	1	1	1						1	1	1	1	1	1	1
putkenlaskija	1	1	1						1	1	1	1	1	1	1
varikonhoitaja	1	1	1						1	1	1	1	1	1	1
kuorma-autonkuljettaja	1	1	1						1	1	1	1	1	1	1
koneasentaja	1	1	1						1	1	1	1	1	1	1
maankaatopaikanhoitaja	1	1	1						1	1	1	1	1	1	1
varastoapulainen	0	1	1						1	1	1	1	1	1	1

Toimet yhteensä	18,0	21,0	23,0			25 000	25 500	25 500	23,0	23,0	24,0	24,0	24,0	24,0	24,0
------------------------	-------------	-------------	-------------	--	--	---------------	---------------	---------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------

Kuntatekniikka yhteensä	19,0	23,0	23,0	-1,0		25 000	25 500	25 500	24,0	24,0	25,0	25,0	25,0	25,0	25,0
--------------------------------	-------------	-------------	-------------	-------------	--	---------------	---------------	---------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------

TEKNISET PALVELUT yhteensä	110,4	119,4	117,8	-0,3		63 594	7 143	30 596	118,2	118,2	119,2	119,2	119,2	119,2	127,0	127,0
-----------------------------------	--------------	--------------	--------------	-------------	--	---------------	--------------	---------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------

MÄNTSÄLÄN KUNTA	Tp 2018	Ta 2019	TpE 2019												
Konsernipalvelut	56,4	61,4	63,2	11,3	24 566	-104 854	-104 854	65,5	65,5	65,5	64,0	63,0	63,0	63,0	63,0
Kasvatus- ja sivistyspalvelut	643,5	625,5	625,5	-25,4	50 000	0	0	600,1	600,1	600,1	602,1	604,1	606,1	608,1	608,1
Tekniset palvelut	110,4	119,4	117,8	-0,3	63 594	7 143	30 596	117,2	117,2	117,2	117,2	117,2	125,0	125,0	125,0
YHTEENSÄ	810,3	806,2	806,5	-14,4	138 160	-97 711	-74 258	783,7	783,7	784,7	785,2	786,2	796,0	798,0	798,0

Liite 3. Keski-Uudenmaan sote-kuntayhtymän taloussuunnitelma 2020 -2022

TALOUSSUUNNITELMA 2020-2022, KESKI-UUDENMAAN SOTE –KUNTAYHTYMÄ

Talousarvio 2020

Yhtymähallitus hyväksyi 2.7.2019 § 101 talousarviokehityksen ja laadintaohjeet vuosille 2020-2022, minkä perusteella palvelualueet laativat ensimmäisen talousarvioesityksen. Kuntatalouden nopean heikkenemisen johdosta esitykseen on tehty sopeutusta siten, että omaan palvelutuotantoon on kohdistettu kehittämis- ja tuottavuustoimenpiteitä, joilla tavoitellaan n. 4,5 Me:n kuluvähennystä alkuperäiseen kehukseen verrattuna.

Oman palvelutuotannon kasvu vuoden 2019 muutettuun talousarvioon verrattuna on n. 1 %. Palkkojen sopimuskorotukset eivät ole vielä tiedossa ja talousarviossa on varauduttu 1 %:n sopimuskorotuksiin. Palkkojen harmonisointiin on varattu 0,9 Me. Ostopalvelujen sopimuskorotuksiin ei ole pystytty varautumaan. Kuntayhtymässä on menossa isoja kilpailutuksia, kuten asumispalvelujen kilpailutukset ikäihmisille, kehitysvammaisille sekä päihde- ja mielenterveyspalvelujen asiakkaille. Lastensuojelun avo- ja jälkihuollon palvelujen kilpailutus nosti palvelujen hintoja. Vuokramenot on budjetoitu vuoden 2019 tasoisina. Talousarvio sisältää varauksen hyväksytyyn valtuustoaloitteeseen mukaiseen maksuttomaan ehkäisyyn.

Valinnanvapaushanke päättyi elokuussa 2019. Yhtymävaltuusto päätti 27.6.2019 § 23-24, että palvelusetelin käyttöönottoa jatketaan suun terveydenhuollon sekä lääkeivastaanottopalvelujen täydentäjänä vuoden 2019 loppuun. Palvelusetelikäytäntö sisältyy myös vuoden 2020 talousarvioon, kuten henkilökohtaisen budjetin toimintamalli, joka päätettiin ottaa käyttöön määritellyissä asiakasryhmissä 1.9.2019 alkaen.

Erikoissairaanhoidon oli alkuperäisessä kehuksessa varattu 1,5 %:n kasvu verrattuna vuoden 2019 muutettuun talousarvioon. HUS:n ilmoittaman maksuosuuden kasvuprosentti on 2,9 % HUS:n vuoden 2019 tilinpäätösennusteesta laskettuna. HUS:n tilinpäätösennusteen mukaan vuoden 2019 palvelusuunnitelman mukaiset maksuosuudet ovat n. 223 Me, jossa on ylitystä n. 20 Me verrattuna talousarvioon. Ylitys johtuu HUS:n antamien tietojen mukaan palvelujen käytön lisääntymisestä mm. psykiatriassa sekä lasten ja nuorten sairauksissa. Läheteiden ja kalliin hoidon potilaiden määrä on myös kasvanut. Kuntayhtymän talousarvioesityksessä erikoissairaanhoidon on varattu 2 %:n kasvu suhteessa kuntayhtymän muutettuun talousarvioon. Määrärahan riittävyys vuodelle 2020 on merkittävä riski, mikäli vuoden 2019 menokehitys jatkuu tulevana vuosina.

Heinäkuun talousarviokehityksessä Apotin kustannuksiin oli varattu 11,8 Me vuodelle 2020. Oletuksena oli, että kunnat liittyvät Apottiin, jolloin osa kustannuksista menee suoraan kuntiin ja osa tulee kuntayhtymälle. Kuntien yhteinen näkemys kuitenkin on, että kuntayhtymä liittyy Apottiin, jolloin kaikki kustannukset kohdistuvat kuntayhtymälle. Apotti Oy:n kanssa on neuvoteltu siten, että vuodelle 2020 käyttötalouteen kohdentuu vain kuntayhtymän oman hanketoimiston kustannukset, n. 2,2 Me. Apotti Oy:n varsinainen laskutus alkaa vuonna 2021.

Kuntien maksuosuudet vuodelle 2020 ovat yhteensä n. 583,6 Me. Vuoden 2019 maksuosuudet ovat 568,9 Me, joten kasvua on n. 14,7 Me eli 2,6 %.

Taloussuunnitelma 2021-2022

Vuonna 2021 oman palvelutuotannon kasvuksi on arvioitu 0 % ja 1 % vuonna 2022. Tämä tarkoittaa sitä, että esim. palkkojen sopimuskorotukset ja Apotin käyttöönotto on katettava oman toiminnan sisältä. Vuonna 2021 tavoitellaan noin 11 Me:n ja vuonna 2022 noin 13 Me:n sopeutusta. Erikoissairaanhoidon kasvuksi on arvioitu 2 % kumpanakin vuonna.

Kuntayhtymässä on valmisteilla tuottavuusohjelma, jolla pyritään hillitsemään vuosien 2021-2022 kasvupaineita vuosittain runsaalla 10 Me:lla. Vuoden 2021 maksuosuuksien muutos on arvon mukaan n. 1 % ja vuonna 2022 muutos on n. -1 %.

Maksuosuudet

Kunta	TA 2020		
	Oma palvelutuotanto	ESH	Yhteensä
Hyvinkää	100 844 589	54 864 084	155 708 673
Järvenpää	80 398 803	47 999 885	128 398 688
Mäntsälä	39 737 347	22 503 141	62 240 488
Nurmijärvi	71 978 658	42 479 986	114 458 644
Pomainen	7 351 148	5 186 375	12 537 523
Tuusula	69 139 617	41 086 029	110 225 646
Yhteensä	369 450 162	214 119 500	583 569 662

Kunta	TS 2021				TS 2022			
	Oma palvelutuotanto	ESH	Yhteensä	Muutos-% vs. TA 2020	Oma palvelutuotanto	ESH	Yhteensä	Muutos-% vs. TS 2021
Hyvinkää	100 983 716	55 961 366	156 945 082	0,8 %	98 236 623	57 080 593	155 317 216	-1,0 %
Järvenpää	80 731 354	48 959 883	129 691 237	1,0 %	78 474 282	49 939 080	128 413 362	-1,0 %
Mäntsälä	39 949 610	22 953 204	62 902 813	1,1 %	38 845 080	23 412 268	62 257 348	-1,0 %
Nurmijärvi	72 616 322	43 329 586	115 945 908	1,3 %	70 563 492	44 196 177	114 759 669	-1,0 %
Pomainen	7 477 677	5 290 103	12 767 780	1,8 %	7 261 931	5 395 905	12 657 835	-0,9 %
Tuusula	69 242 484	41 907 750	111 150 234	0,8 %	67 294 821	42 745 905	110 040 726	-1,0 %
Yhteensä	371 001 163	218 401 890	589 403 053	1,0 %	360 676 229	222 769 928	583 446 156	-1,0 %

Investoinnit

Kuntayhtymän investointiosa vuosina 2020-2022 sisältää tietohallinnon investointeja.

	2020	2021	2022
Aineeton omaisuus	4 941 000	4 375 000	2 795 000
Irtain omaisuus	375 000	238 000	
Apotin merkintä ja SVOP	3 595 000	613 000	100 000
Yhteensä	8 911 000	5 226 000	2 895 000

Aineeton omaisuus on tietohallinnon järjestelmiin liittyviä hankintoja, kuten tilahallintajärjestelmä, tietoallas ja tiedolla johtaminen, sähköisen asioinnin kehittäminen ja robotisointi. Irtain omaisuus sisältää mm. Welcome-kioskit sekä kotihoidon ja osastojen Rover-mobiilit.

Kuntakohtainen tarkastelu, Mäntsälä

Mäntsälän kiirevastaanotolla aloitettiin etälääkärikokeilu maaliskuussa 2019. Kokeilua on tarkoitus jatkaa ja laajentaa vuonna 2020.

Ikäihmisten asumispalvelujen piirissä olevien asiakkaiden määrä kasvaa ja Mäntsälän osalta ollaan varauduttu kuuteen uuteen asumispalvelupaikkaan vuonna 2020 nykyiseen verrattuna.

Ikäihmisten ja vammaisten palvelualueella kotiapukokeilu laajenee kaikkiin jäsenkuntiin. Kotiapukokeilulla tarjotaan asiakkaille varsinaista kotihoitoa kevyempää palvelua esim. pyykki-, kauppa- ja asiointipalvelua pienellä omavastuulla.

Mäntsälässä ei ollut juurikaan lastensuojelun laitossijoituksia vuonna 2018, koska ennalta ehkäisevään työhön panostettiin. Tästä huolimatta vuoden 2019 aikana on jouduttu sijoittamaan lapsia laitoshoitoon. Sijoitukset jatkuvat myös vuoden 2020 aikana, mikä nostaa lastensuojelun kustannuksia. Kustannuksia nostaa myös kilpailutuksen myötä korottuneet ostopalvelujen hinnat.

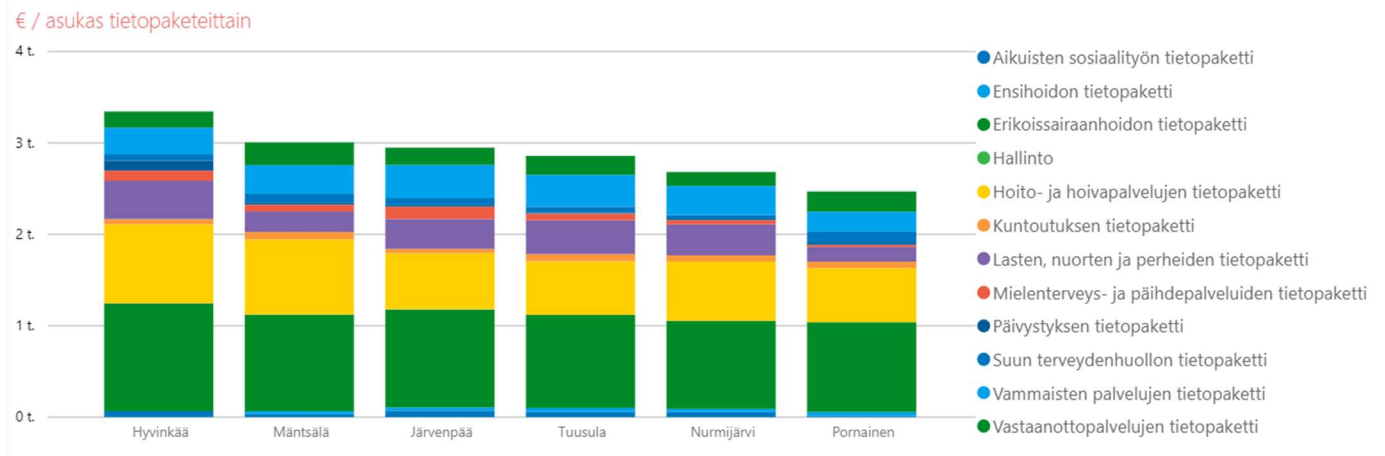
Mielenterveys- ja päihdepalvelujen käyttäjämäärät ovat pysyneet samalla tasolla, mutta ostopalvelujen hinnat ovat nousseet merkittävästi.

Erikoissairaanhoidon maksuosuus muodostuu seuraavasti:

MÄNTSÄLÄ	TAE 2020	HUS TAE 2020	Erotus
Palvelusuunnitelman mukainen laskutus	21 059 841	24 091 000	-3 031 159
Kalliin hoidon tasaus	510 000	842 637	-332 637
Ensihoito ja sairaankuljetus	652 800	724 874	-72 074
HUS muu erikoissairaanhoido	255 000	118 320	136 680
Muu erikoissairaanhoido / ei HUS	25 500	25 500	0
Yhteensä	22 503 141	25 802 331	-3 299 190

HUS:n esittämä maksuosuus on merkittävästi kuntayhtymän erikoissairaanhoidon varaamaa maksuosuutta suurempi.

Maksuosuudet tietopaketeittain



		Mäntsälä			
		TP 2018	KTA 2019	TA 2020	TA 2020
					eur/asukas
Maksuosuus yhteensä (1 000 euroa)	€	59 552	58 560	62 240	3 009
Suun terveydenhuollon tietopaketti	€	1 929	1 539	2 054	99
Mielensterveys- ja päihdepalveluiden tietopaketti	€	928	1 147	1 550	75
Lasten, nuorten ja perheiden tietopaketti	€	4 850	4 467	4 699	227
Aikuisten sosiaalityön tietopaketti	€	697	1 132	691	33
Hoito- ja hoivapalvelujen tietopaketti	€	15 487	14 510	17 032	823
Vammaisten palvelujen tietopaketti	€	5 501	5 946	6 514	315
Kuntoutuksen tietopaketti	€	1 131	2 214	1 671	81
Vastaanottopalvelujen tietopaketti	€	4 816	4 600	5 144	249
Päivystyksen tietopaketti	€	183	297	339	16
Ensihoidon tietopaketti	€	710		653	32
Erikoissairaanhoidon tietopaketti	€	23 283	22 107	21 850	1 056
Hallinto	€	37	601	43	2

Suoritteet 2020

		Kaikki	Hyvinkää	Järvenpää	Mäntsälä	Nurmijärvi	Pornainen	Tuusula
Suun terveydenhuollon tietopaketti								
Suun terveydenhuolto peruspalvelut								
Käynnit	kpl	216 402	51 076	54 428	20 164	43 786	4 114	42 834
Mielenterveys- ja päihdepalveluiden tietopaketti								
Mielenterveys- ja päihdetyön avohoito								
Mielenterveysavohoito ja -kuntoutus								
Käynnit	kpl	19 463	4 197	7 808	3 838	2 399	239	982
Päihdeavohoito- ja kuntoutus								
Käynnit	kpl	24 662	11 551	6 948	2 097	1 119	185	2 762
Mielenterveys- ja päihdetyön asumispalvelut								
Hoitopäivät	pv	125 348	22 306	61 193	7 175	11 507	1 467	21 700
Vammaisten palvelujen tietopaketti								
Sosiaalityö ja -ohjaus								
Asiakkaat	hlö	4 707	1 243	834	388	948	96	1 198
Avohuolto								
Työtä, opiskelua ja osallisuutta tukevat palvelut								
Toimintapäivät	pv	43 468	13 036	6 809	4 188	10 311	263	8 861
Vammaisten asumisen muu tuki ja palvelut kuin ympärivuorokautisen avun ja tuen sisältävät asumispalvelut								
Asumispäivät	pv	5 681	1 823			1 458		2 400
Vammaisten ympärivuorokautisen avun ja tuen sisältävät asumispalvelut								
Hoitopäivät	pv	36 597	10 935	9 578	2 597	5 103	0	8 384
Kuntoutuksen tietopaketti								
Avokuntoutus, ei kotona tapahtuva								
Käynnit	kpl	46 684	7 959	8 574	6 382	10 294	1 116	12 359
Apuvälinepalvelut, oma toiminta								
Käynnit	kpl	5 740	7	1 409	661	1 382	132	2 149
Vastaanottopalvelujen tietopaketti								
Lääkärin ja hoitajan vastaanottopalvelut								
Käynnit	kpl	352 770	43 397	64 469	49 233	69 365	10 222	116 084
Lasten, nuorten ja perheiden tietopaketti								
Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen								
Lastenneuvolapalvelu								
Käynnit	kpl	64 444	13 412	13 134	8 250	10 502	1 822	17 324
Kouluterveydenhuollon palvelut								
Käynnit	kpl	62 096	15 425	11 661	6 768	11 909	1 777	14 556
Lapsiperheiden kotipalvelu ja perhetyö (Varhaisen tuen sosiaalipalvelut)								
Asiakkaat	hlö	933	318	146	45	305	8	111
Perheoikeudelliset palvelut								
Käynnit	kpl	5 998	1 391	1 911	381	1 134	110	1 071
Psykososiaaliset avopalvelut								
Lapsiperheiden sosiaalityö ja -ohjaus								
Asiakkaat	hlö	3 812	816	907	310	958	75	746
Lastensuojelun avohuolto								
Käynnit	kpl	2 848	596	596		606		1 050
Asiakkaat	hlö	386	109	124	15	100	2	36
Kasvatus- ja perheneuvonta								
Käynnit	kpl	22 681	5 447	2 446	4 232	5 508	491	4 557
Lastensuojelun jälkihuolto								
Asiakkaat	hlö	303	93	49	21	77	5	58
Perhehoito								
Hoitopäivät	pv	70 995	31 427	15 456	3 782	9 014	1 803	9 513

		Kaikki	Hyvinkää	Järvenpää	Mäntsälä	Nurmijärvi	Pornainen	Tuusula
Aikuisten sosiaalityön tietopaketti								
Aikuisten sosiaalityö ja -ohjaus								
Asiakkaat	hlö	5 701	1 148	1 624	305	1 461	44	1 119
Työelämäosallisuutta tukevat palvelut ja päiväaikainen toiminta								
Kuntouttava työtoiminta								
Toimintapäivät	pv	35 566	7 973	5 799	3 311	10 677		7 806
Hoito- ja hoivapalvelujen tietopaketti								
Avohoito ja -huolto								
lääkäiden sosiaalityö ja -ohjaus								
Asiakkaat	hlö	1 264	250	169	100	265	30	450
Kotiin annettavat tai kotona asumista tukevat palvelut								
Kotihoito								
Käynnit, alle 75-vuotiaat	kpl	158 544	53 051	30 820	26 134	27 672	2 892	17 975
Käynnit, 75 vuotta täyttäneet	kpl	545 186	204 728	93 875	77 162	85 444	15 306	68 671
Päiväkeskuspalvelu								
Toimintapäivät	pv	11 283	4 773			4 300		2 210
Kotisairaala								
Käynnit	kpl	19 817	5 356	6 055	2 426	2 944	229	2 807
Ympäri vuorokautinen hoito								
Tehostettu asumispalvelu, oma toiminta								
Hoitopäivät, alle 75-vuotiaat	pv	29 087	12 512	9 660	390	1 812	729	3 984
Hoitopäivät, 75 vuotta täyttäneet	pv	151 741	55 590	43 539	1 902	12 244	6 810	31 656
Pitkäaikaislaitoshoito, oma toiminta								
Hoitopäivät, alle 75-vuotiaat	pv	3 669	633		780	2 256		
Hoitopäivät, 75 vuotta täyttäneet	pv	24 053	5 850		6 234	11 969		
Kuntoutus- ja akuuttiosastohoito (lähisairaalahoito)								
Hoitopäivät, alle 75-vuotiaat	pv	37 224	12 468	6 082	3 346	6 908	269	8 151
Hoitopäivät, 75 vuotta täyttäneet	pv	79 350	29 473	11 910	9 742	16 935	1 915	9 375
Perustason kuntoutus- ja akuuttiosastohoito								
Hoitopäivät, alle 75-vuotiaat	pv	37 224	12 468	6 082	3 346	6 908	269	8 151
Hoitopäivät, 75 vuotta täyttäneet	pv	79 350	29 473	11 910	9 742	16 935	1 915	9 375